

DCOPiH – największe w Europie centrum pilotażowe projektu PRAISE-U

s. 6

NASZE ZDROWIE

Zdalna konsultacja
to szybka pomoc
ratująca życie

9

PSYCHOLOGIA

Mowa ciała.
Bez słów można
wiele powiedzieć

15

HISTORIA

Magia,
ważny element walki
człowieka z nieznanym

12

WYKŁADY

Wrocławski kardiolog
z wykładami
na Sorbonie

24

Nieograniczone możliwości hybrydy.

Nowa KONA Hybrid. Live unlimited.

Odkryj więcej na [Hyundai.com/pl](https://www.hyundai.com/pl)

Przygotuj się, aby korzystać z życia bez ograniczeń dzięki zupełnie nowej KONE Hybrid.

Nawet jeśli zwalniasz, Twoje możliwości stają się coraz większe. Dzięki nowemu systemowi rekuperacji energii akumulator wysokiego napięcia KONY Hybrid nowej generacji ładuje się podczas jazdy pozwalając Ci na jeszcze dalszą jazdę w trybie elektrycznym. Odkryj wyjątkowe osiągi modelu KONA dostępne wyłącznie w wersji Hybrid.

Hyundai pracuje nad osiągnięciem neutralności węglowej do 2045 roku.

WROCŁAW
JAREMKO

Hyundai Jaremko
ul. Mińska 41A, 54-610 Wrocław
tel. 71 358 33 73/salon@autoart-jaremko.com

5-letnia Gwarancja Bez Limitu Kilometrów Hyundai i 8-letnia gwarancja na akumulator wysokiego napięcia (ograniczona przebiegiem 160 000 km) dotyczy jedynie tych samochodów Hyundai, które były sprzedane Klientowi końcowemu przez Autoryzowanego Dealera Hyundai na warunkach opisanych w książce gwarancyjnej. Szczegóły dot. programu gwarancyjnego, w tym wyłączeń gwarancji, dostępne są u Autoryzowanych Dealerów Hyundai. Sprawdź zużycie paliwa i emisję CO2 na www.hyundai.com/pl. Wskazane elementy są dostępne w zależności od wersji wyposażenia.

UWAGA – kolportaż Gazety DIL „Medium”

Szanowni Czytelnicy,

17 listopada 2022 r. Uchwałą nr 130/2022 Dolnośląskiej Rady Lekarskiej podjęto decyzję o kontynuowaniu wydawania wersji papierowej Gazety DIL „Medium”. Jeżeli chcą Państwo otrzymywać „Medium” tylko w formie elektronicznej, prosimy o poinformowanie o tym drogą e-mailową: kolportaz@dilnet.wroc.pl bądź za pośrednictwem poczty tradycyjnej na adres: Dolnośląska Izba Lekarska, Redakcja „Medium”, ul. Kazimierza Wielkiego 45, 50-077 Wrocław. Wersja elektroniczna jest dostępna na stronie <https://medium.dilnet.wroc.pl>

Zwracamy się z prośbą do tych Czytelników, którzy – mimo wyrażenia takiej chęci – nie otrzymują wydania papierowego „Medium” albo nie otrzymali konkretnych wydań czasopisma, aby zechcieli o tym nas poinformować e-mailowo pod adresem: redakcja@dilnet.wroc.pl. Dziękujemy.

W NUMERZE

INFORMATOR DIL

Komentarz aktualny

ZDROWIE NA CO DZIEŃ

Pilotażowy program wykrywania raka prostaty

Zdalna konsultacja to szybka specjalistyczna pomoc

HISTORIA

Długie życie magii

Z PORADNIKA PSYCHOPRAKTYKA

Mowa ciała – komunikacja bez słów

HOBBY I PASJE

Kiedyś uprawiałem sport, dziś zbieram i naprawiam barometry

CO NOWEGO W MEDYCYNIE

WYDARZENIA

VII Mazowieckie Spotkania Stomatologiczne

Przedstawiciele DIL na XXXIII Saksońskim Kongresie Medycznym

Wrocławski kardiolog na Sorbonie

V Światowy Zjazd Lekarzy Polskich i XI Kongres Polonii

Medycznej z okazji 550-lecia urodzin Mikołaja Kopernika

Dr Monika Skrzypiec-Spring lekarzem

reprezentacji Polski na Igrzyskach Europejskich

VII Mistrzostw Polski Lekarzy w Biegu Górskim

Mistrzostwa Świata Lekarzy w Tenisie – Jurmala 2023

Pamiętamy o pomordowanych na Wołyniu

i w Małopolsce Wschodniej

Dr Ewa Rodziewicz Zastępcą dla Miasta Wałbrzycha

Kawiarenka Daisy w Szczawnie-Zdroju

Październikowy koncert Orkiestry DIL

PRAWO I MEDYCYNĄ

Nowe przepisy prawne

DOKUMENTY WEWNĘTRZNE

Uchwały Prezydium i Rady Dolnośląskiej Izby Lekarskiej

KOMUNIKATY/OGŁOSZENIA

ABSOLWENCI

Zjazdy absolwentów

PODZIĘKOWANIA

KONFERENCJE I SZKOLENIA

OGŁOSZENIA

PRO MEMORIA

Kondolencje

Wspomnienie: Aleksander Suszko

Wspomnienie: Romana Wanda Lorenc

Wspomnienie: Anna Cieślińska

KULTURALNIK LEKARSKI

WARTO PRZECZYTAĆ „Ostatni list z Grecji”,

„Jak mniej się męczyć w zwyczajnym świecie”,

„Mózg chce więcej. Dopamina. Naturalny dopalacz”

DOBRA LEKTURA „Żaden koniec”, „Białe plamy na mapie świata”

WYDARZENIA KULTURALNE „Homo sentiens.”

Ula Dzwonik – wystawa malarstwa”, „Nowojorski Wieczór Jazzowy”,

„Koncert duetu Pudętko Zapętek. Poezja Stanisława Grochowiaka”

Pomruk salonów

Zapiski emeryta. Eksperyment społeczny, czyli jak się bawią misie

Silva rerum medicarum veterum

CZAS NA RELAKS

Na okładce od lewej: Paweł Zawadzki, zastępca dyrektora ds. rozwoju DCO; dr hab. Adam Maciejczyk, dyrektor DCO; dr Krzysztof Tupikowski; Marcin Krzyżanowski, wicemarszałek województwa dolnośląskiego; dr Katarzyna Hodyra-Stefaniak (Fot. z archiwum DCO)

Wydawca: Dolnośląska Izba Lekarska, 50-077 Wrocław,
ul. Kazimierza Wielkiego 45, tel. 71 798 80 50, fax 71 798 80 51,
redakcja: 71 798 80 80, e-mail: redakcja@dilnet.wroc.pl
PKO BP SA: 62 1020 5242 0000 2402 0349 0570

Zdzisława Michalska – p.o. redaktor naczelna
e-mail: redakcja@dilnet.wroc.pl, kom. 535 814 903

Grzegorz Ociepka – kierownik
Aleksandra Kołodziejczyk – sekretarz redakcji
Wiktor Wołodkiewicz – skład i łamanie wydania

Kolegium redakcyjne:

Andrzej Wojnar – przewodniczący,
Małgorzata Niemiec – zastępca przewodniczącego,
Barbara Bruziewicz-Mikłaszewska, Patrycja Drozdek,
Katarzyna Jungiewicz-Janusz, Bożena Kaniak, Andrzej Kierzek,
Alija Marczyk-Felba, Dorota Radziszewska, Iwona Świętowska,
Krzysztof Wronecki, Paweł Wróblewski

Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń, reklam. Nie zwraca ma-
teriałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo do skracania i ad-
iustacji tekstów, opracowania redakcyjnego oraz zmian w tytułach.
Okładka Wiktor Wołodkiewicz

Numer zamknięto 24 sierpnia 2023 r.
Druk: Drukarnia Infopakt s.j.,
ul. Przewozowa 4, 44-251 Rybnik, tel. 32 423 85 90

NOWI DOKTORZY

Uchwałą Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu 15 czerwca 2023 r. stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne uzyskała:
dr Julia Katarzyna Rudno-Rudzińska

Biuro DIL

pon. śr. pt. 8.00-15.30
wt. 8.00-16.30, czw. 8.00-17.00
ul. Kazimierza Wielkiego 45
50-077 Wrocław
dil@dilnet.wroc.pl
p.o. Dyrektor Biura DIL
mgr Jacek Bondyra
tel. 71 798 80 50, -52, -54
**Zastępca Dyrektora Biura DIL ds. Zarządzania
Nieruchomościami i Archiwum**
mgr Maria Danuta Jarosz
tel. 600 046 202
Sekretariat
inż. Magdalena Smolis – starszy specjalista
tel. 71 798 80 50, fax 71 798 80 51
mgr Małgorzata Onufrzak – specjalista,
tel. 71 798 80 54
mgr Katarzyna Kruttyj – specjalista
tel. 71 798 80 52
Księgowość
mgr Urszula Majchrzak – zastępca
dyrektora Biura DIL ds. finansowych
tel. 71 798 80 87
mgr Halina Rybacka – starsza księgowa
tel. 71 798 80 70
mgr Katarzyna Nowak – starsza księgowa
tel. 71 798 80 72
Składki na rzecz DIL/ wpłaty i wypłaty
Agata Gajewska – starszy specjalista
tel. 71 798 80 65
lic. Barbara Maciążek – starszy specjalista
tel. 71 798 80 83
Komórka placowo-kadrowa
mgr Joanna Mańturzyk – kierownik
tel. 71 798 80 73
Ośrodek Pamięci i Dokumentacji Historycznej
mgr Jacek Bondyra tel. 71 798 80 86
Komisja Stomatologiczna
Joanna Wojtowicz – starszy specjalista
tel. 71 798 80 54
Komisja Rewizyjna
mgr Katarzyna Kruttyj – specjalista,
tel. 71 798 80 52
Pośrednictwo pracy
mgr Aleksandra Kołodziejczyk
tel. 71 798 80 80
Rejestr Lekarzy i Prywatnych Praktyk Lekarskich
Krystyna Popiel – p.o. kierownik rejestru
tel. 71 798 80 55
mgr Anna Piasecka – referent
tel. 71 798 80 56
mgr Agata Sobańska – starszy specjalista
tel. 71 798 80 82
Jolanta Drajek – referent, tel. 71 798 80 57
mgr Joanna Żak – starszy specjalista
tel. 71 798 80 60
mgr Iryna Sokoliuk – referent
tel. 71 798 80 61
Dokumentacja po zmarłych lekarzach
Ewa Świńska – specjalista
tel. 71 798 80 71
mgr Aleksandra Chrzęściak – referent
mgr inż. Justyna Słomian – specjalista
Lekarska Kasa Pomocy Koleżeńskiej
Ewa Świńska – specjalista
tel. 71 798 80 71
wt., śr. 8.00-14.00; czw. 8.00-16.00
Konto Kasy Pomocy Koleżeńskiej
BGŻ O/Wrocław
64 2030 0045 1110 0000 0035 5040
Komisja Kształcenia
komisja.ksztalcenia@dilnet.wroc.pl
mgr Małgorzata Krupa-Mączka
– starszy specjalista
tel. 71 798 80 81
Patrycja Malec – starszy specjalista
tel. 71 798 80 68
pon.-pt. 8.00-15.00

Kursy do stażu podyplomowego
staz@dilnet.wroc.pl
mgr Małgorzata Krupa-Mączka
– starszy specjalista, tel. 71 798 80 81
Komisja Bioetyczna
Joanna Wojtowicz – starszy specjalista
tel. 71 798 80 74
Zespół Radców Prawnych
mec. Beata Kozyra-Lukasiak
koordynator zespołu
pon.-śr. 13.00-15.00
mec. Monika Huber-Lisowska
tel. 71 798 80 62
śr., pt. 9.30-13.00, wt., czw. 10.30-14.00
Biuro Rzecznika
Odpowiedzialności Zawodowej
mgr Ewa Bielońska – kierownik
tel. 71 798 80 77
Anna Pankiewicz – specjalista
tel. 71 798 80 78
Marzena Majcherkiewicz – starszy specjalista
tel. 71 798 80 76
mgr Angelika Bebniańsk – specjalista
tel. 71 798 80 75
Biuro Okręgowego Sądu Lekarskiego
dr Aleksandra Stebel – kierownik
tel. 71 798 80 96
mgr Patrycja Muszyńska-Banaszek
– starszy specjalista
mgr Marta Wawrzyniak – starszy
specjalista
tel. 71 798 80 79
Informacja o ubezpieczeniach
Renata Czajka – starszy specjalista
tel. 71 798 80 66
Jolanta Kowalska-Jóźwik – starszy
specjalista
tel. 71 798 80 58
Informatycy
inż. Wiktor Wołodkiewicz, tel. 71 798 80 84
inż. Grzegorz Olszanowski, tel. 71 798 80 85
Filie biura w delegaturach
Wrocław
Wiceprezes DRL
ds. Delegatury Wrocławskiej
Bożena Kaniak, wt. 13.00-14.00
Jelenia Góra
Wiceprezes ds. Delegatury Jeleniogórskiej
Barbara Polek, wt. 10.00-11.30
ul. Lwówecka 18, 58-500 Jelenia Góra
tel./fax 75 753 55 54
Krystyna Kołado – obsługa biura
pon., wt., pt. 10.00-14.00
śr., czw. 11.00-15.00
dil_jeleniagora@dilnet.wroc.pl
Wałbrzych
Wiceprezes ds. Delegatury Wałbrzyskiej
Dorota Radziszewska, wt. 15.00-16.00
ul. Moniuszki 1/1, 58-300 Wałbrzych
Beata Czołowska – specjalista
tel. 74 665 61 62
pon.-czw. 9.00-17.00, pt. 9.00-13.00
dil_walbrzych@dilnet.wroc.pl
Legnica
Wiceprezes ds. Delegatury Legnickiej
Ryszard Kępa, wt. 15.00-16.00
pl. Słowiański 1, 59-220 Legnica
tel. 76 862 85 76
Krystyna Krupa – specjalista
pon.-pt. 8.00-15.00, wt. 8.00-16.00
dil_legnica@dilnet.wroc.pl
Koła terenowe DIL, Komisja Socjalna
Patrycja Malec – starszy specjalista
tel. 71 798 80 68
e-mail: patrycja.malec@dilnet.wroc.pl
Stowarzyszenie Lekarzy Dolnośląskich
mgr Jacek Bondyra
tel. 71 798 80 86

NASZE PATRONATY

Patronat Honorowy

**XXII Sympozjum Sekcji
Anestezjologii i Intensywnej
Terapii Dziecięcej PTaIT**

Wrocław, 21-22 września 2023 r.

Patronat Honorowy

**VI Konferencja Psychiatria –
Dialogi Interdyscyplinarne**

Wrocław, 13-14 października 2023 r.

VII Ogólnopolski Konkurs Poetycko-Literacki „Lekarze dzieciom”

Komisja Kultury Okręgowej Rady Lekarskiej w Lublinie serdecznie zaprasza piszących lekarzy i lekarzy dentystów do udziału w VII Ogólnopolskim Konkursie Poetycko-Literackim „Lekarze dzieciom”.

Na prace czekamy **do 31 października 2023 r.** Uroczyste wręczenie nagród zaplanowano na **9 grudnia 2023 r.**

Szczegóły dotyczące Konkursu zamieszczone są na stronie **www.kultura.oil.lublin.pl**

TERMINY DYŻURÓW

Prezes DRL Paweł Wróblewski
przyjmuje po uprzednim
uzgodnieniu z sekretariatem,
tel. 71 798 80 50, -52, -54

**Wiceprezes DRL ds. stomatologii
Alicja Marczyk-Felba**
przyjmuje po uprzednim umówieniu się
tel. 71 798 80 52, -54

Wiceprezes DRL ds. kształcenia Andrzej Wojnar
przyjmuje po uprzednim uzgodnieniu
z sekretariatem,
tel. 71 798 80 50, -52, -54

Sekretarz DRL Małgorzata Niemiec
czwartek 15.15-17.00

Skarbnik Janusz Wróbel
wtorek, czwartek 12.00-14.00

Przewodniczący Komisji Etyki DRL Jakub Trnka
czwartek 14.00-15.00

**Pełnomocnik ds. zdrowia lekarzy i lekarzy
dentystów**
Aleksander Błaszczuk
tel. 603 877 518

Ośrodek Pamięci i Dokumentacji Historycznej
Barbara Bruziewicz-Mikłaszewska
czwartek 10.00-12.00

Delegatura Wrocławska
Wiceprezes DRL Bożena Kaniak
wtorek 13.00-14.00

Delegatura Jelenia Góra
Wiceprezes DRL Barbara Polek
wtorek 10.00-11.30

Delegatura Legnica
Wiceprezes DRL Ryszard Kępa
wtorek 15.00-16.00

Delegatura Wałbrzych
Wiceprezes DRL Dorota Radziszewska
wtorek 15.00-16.00

Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej
Marek Kaźmierczyk
środa 13.00-15.00

Przewodniczący Okręgowego Sądu Lekarskiego
Jan Spodzieja
czwartek 13.00-15.00

Dyżur RODO i ws. EDM
Od września 2021 r. inż. Maciej Koziejko
udziela porad wyłącznie drogą
elektroniczną,
e-mail: iodo@dilnet.wroc.pl

Przynależność do Dolnośląskiej Izby
Lekarskiej jest warunkiem skorzystania
z porady. Podczas kontaktu prosimy
o podanie numeru PWZ.

KOMENTARZ AKTUALNY

Fot. z archiwum PW.

Okres wakacji kojarzył się zazwyczaj z beztróską, spokojem i relaksem. Tegoroczna kanikuła złamała jednak wszelkie stereotypy. Nasza lekarska społeczność praktycznie od początku stała się celem ataków różnych środowisk, z różnych powodów. Zaczęło się od obwiniania lekarzy za śmierci ciężarnych: sprawy Doroty z Nowego Targu, Izabeli z Pszczyny, Agnieszki z Częstochowy i Krystyny ze Świecia wywołały wiele różnych komentarzy, a niektórzy politycy próbowali na ludzkim nieszczęściu podbudować swoje notowania przed wyborami. Potem przeżyliśmy ataki pana ministra od zdrowia za „receptomaty” i internetowe zwolnienia lekarskie, choć akurat my interweniowaliśmy u odpowiednich władz w tych sprawach od dawna. Niestety, bez efektu. Teraz przynajmniej wiadomo dlaczego. Pan minister uznał, że to ma być wina środowiska lekarskiego, a nie bzdurnych regulacji prawnych pisanych na kolanie i braku nadzoru odpowiednich służb. I, wzorem lekarza wykształconego za chwilę w niedzielnych szkołkach medycznych, postanowił radykalnie leczyć gangrenę stopy, amputując chorą kończynę na wysokości... szyi pacjenta, co jak lepiej wykształconym medykom wiadomo, rozwiązuje definitywnie wszelkie inne i przyszłe schorzenia. Czyli zamiast ścigać fikcyjne przychodnie i praktyki, wykorzystać wiedzę i statystyki NFZ i wzmocnić służby kontrolne wojewodów, założył „receptowego Nelsona” lekarzom i ich pacjentom. Na szczęście pan minister od zdrowia w swoim zacierzewieniu sam nie wytrzymał ciśnienia i tak się zapamiętał w atakowaniu wszystkiego, co związane z lekarzami i naszym samorządem, że w dramatyczny sposób złamał prawo i... sam poległ sromotnie. Dramatyczny – bo, upubliczniając poufną informację o przepisaniu na własne potrzeby leków psychotropowych przez konkretnego z imienia i nazwiska lekarza, jako polityk pokazał, że żaden pacjent, a tym samym żaden obywatel, nie może czuć się bezpiecznie, powierzając swoje wrażliwe dane systemom państwowym. Do tej pory w moim osobistym rankingu negatywnych ministrów zdrowia prowadziła Ewa Kopacz, która mając wyjątkowo silną pozycję polityczną nie zrobiła nic dla lekarzy i pacjentów. Teraz jednak o głowę wyprzedził ją, były na szczęście, minister Adam Niedzielski, który konsekwentnie przez cały okres swojego panowania niszczył autorytet polskiego lekarza, skłócając nas z pacjentami.

Jeśli ktoś myśli, że przynajmniej na naszym samorządowym podwórku panuje wakacyjny spokój, to też się myli. Najtęższe umysły zapewne całe lato pracowały nad niezwykle ważną, historyczną dla naszego środowiska, kwestią. Albowiem na najbliższym posiedzeniu Naczelnej Rady Lekarskiej będzie dyskutowana i, znając układ sił, zapewne podjęta, kluczowa dla naszego samorządu decyzja – zmiany dotychczasowego logo Naczelnej Izby Lekarskiej! Choć informacja o projekcie stosownej uchwały dotarła do członków NRL już jakiś czas temu, to dopiero niemal w ostatniej chwili, dzień przed Konwentem Prezesów i dwa dni przed posiedzeniem Rady, otrzymaliśmy oczekiwany przez środowisko z niecierpliwością materiał 07A – załącznik do projektu uchwały Naczelnej Rady Lekarskiej w sprawie przyjęcia zmodernizowanego logo Naczelnej Izby Lekarskiej. Jeśli komuś się wydaje, że tak długiego czasu wymagało stworzenie wysublimowanego, artystycznego dzieła, to się myli. Albowiem nowe logo, to po prostu... NIL – Naczelna Izba Lekarska. Z kreszczkami na górze i na dole. Jak samochodowa tablica rejestracyjna powiatu iławskiego. Albo rzeka w Afryce... A przecież logo, zgodnie z definicją, ma być unikalną i charakterystyczną formą graficzną, stylizowanym napisem, symbolem lub inną formą ekspresji graficznej, służącą do identyfikacji marki, przedsiębiorstwa bądź organizacji. Przepraszam za trochę kpiarski ton, ale ja znam te zwyczaje z polityki, od której między innymi z tego powodu uciekłem. Otóż każdemu następcy wydaje się, że będzie rządził wiecznie, a pamięć po poprzednikach trzeba wylepić. Tak więc w pierwszej kolejności należy zmienić wszystkie charakterystyczne dla danej władzy symbole, zniszczyć projekty, a jak ciemny lud już zapomni o poprzednikach, to można je przedstawić ponownie jako swoje. Pamiętam jak mój marszałkowski następca kazał zniszczyć cały nakład unijnego programu operacyjnego, który stworzył mój zarząd, tylko po to, żeby wydrukować nowe egzemplarze, ale już ze wstępem, fotografią i podpisem własnym. Efekt tego był taki, że niektórzy pracownicy zachowali potajemnie „stare” egzemplarze i traktowali je jak relikwie, a mój następca dość szybko został odwołany przez własną partię. I tak powiedzenie, że pycha kroczy przed upadkiem, sprawdziło się po raz kolejny...

Paweł Wróblewski
Prezes DRL

Pilotażowy program wykrywania raka prostaty

□ Maciej Sas

Źródło grafiki: www.pixabay.com

Aż 3500 Dolnoślązaków zostanie poddanych przesiewowym badaniom, których zadaniem jest wykrywanie raka stercza. Zajmie się tym Dolnośląskie Centrum Onkologii Pulmonologii i Hematologii – jedyne w Polsce i największe w Europie centrum pilotażowe tego projektu. Celem wielkiego europejskiego programu skринingowego jest przetestowanie nowego algorytmu wczesnego wykrywania tego nowotworu, by zmniejszyć śmiertelność nim spowodowaną. Na ten cel placówka dostała milion euro dofinansowania z Unii Europejskiej.

Rak prostaty jest jednym z najczęściej występujących nowotworów u mężczyzn – co roku jest diagnozowany u około 350 000 Europejczyków. Ma też jeden z najwyższych współczynników umieralności u mężczyzn w północnej i zachodniej Europie. Dlatego instytucje europejskie postanowiły zająć się skuteczniejszym jego wykrywaniem i leczeniem.

Ważnym elementem tego programu jest projekt PRAISE-U – Smart Early Detection of Prostate Cancer („mądry skринing raka prostaty”). Ma on na celu przetestowanie algorytmu wczesnego wykrywania raka w badaniach przesiewowych tak, by zmniejszyć śmiertelność spowodowaną tym nowotworem i ograniczyć nadwykrywalność choroby, która nie wymaga leczenia. O szczegółach na specjalnie zorganizowanej konferencji prasowej opowiedzieli dr n. med. Krzysztof Tupikowski, kierownik Centrum Leczenia Nowotworów Urologicznych Dolnośląskiego Centrum Onkologii, Pulmonologii i Hematologii we Wrocławiu oraz dr Katarzyna Hodyra-Stefaniak, koordynator ds. nauki, dział badań i innowacji w DCOPIH.

”
W Polsce dochodzi do ponad 18 tysięcy zachorowań na raka prostaty rocznie oraz ponad 5,5 tysiąca zgonów.

W całej Unii Europejskiej te liczby są zdecydowanie wyższe – to ponad 350 tysięcy zachorowań i prawie 70 tysięcy zgonów.

”
Dr n. med. Krzysztof Tupikowski

Jest to projekt mądrego screeningu raka gruczołu krokowego dlatego, że pewne próby screeningu, czyli badania naszej populacji, były już prowadzone w przeszłości. Miały one jednak również negatywne konsekwencje. Kilka słów o liczbach: to najczęstszy nowotwór złośliwy u mężczyzn nie tylko w Polsce, ale i w większości krajów rozwiniętych. Powoduje on w Polsce ponad 18 tysięcy zachorowań rocznie oraz ponad 5,5 tysiąca zgonów. W całej Unii Europejskiej te liczby są zdecydowanie wyższe – to ponad 350 tysięcy zachorowań i prawie

70 tysięcy zgonów. Jeżeli spojrzymy na Polskę pod względem liczby zachorowań na tle Unii Europejskiej, to nasz kraj wygląda całkiem nieźle. Spójrzmy na mapę częstości zachorowań na raka gruczołu krokowego (na sąsiedniej stronie). Im bardziej intensywny kolor widzimy, tym ta zachorowalność jest większa. Polska jest oznaczona barwą dosyć jasną, co oznacza, że w porównaniu z innymi krajami Unii zachorowalność w naszym kraju jest relatywnie niska. A jak wyglądają Skandynawia i państwa bałtyckie? Zdecydowanie inaczej. Natomiast jeżeli mówimy o śmiertelności z powodu tego nowotworu, to nagle się okazuje, że Polska staje się czołowym krajem, gdy chodzi o śmiertelność.

Co to oznacza?

To, że rak prostaty jest w naszym kraju (i nie tylko u nas) ogromnym problemem finansowym, bo leczenie i diagnostyka pacjentów kosztuje wielkie pieniądze. Stanowi poza tym ogromny problem demograficzny, dlatego że duża część mężczyzn dotknięta rakiem gruczołu krokowego umiera. To także

Dr n. med. Krzysztof Tupikowski, kierownik Centrum Leczenia Nowotworów Urologicznych DCOPiH

problem społeczny, dlatego że każdy z nas ma w rodzinie kogoś, kto na raka stercza choruje. Stanowi to także ogromny problem dla systemu opieki zdrowotnej: lekarzy, pielęgniarek, diagnostów jest stanowczo za mało, by tę falę raka opłacać i zapewnić bezpieczeństwo chorym. Dlatego musimy pamiętać, że ten nowotwór musi być skutecznie wykrywany!

Jak to robić?

Najprostszym możliwym sposobem jest badanie PSA. To taki marker z krwi, który jesteśmy w stanie w dosyć prosty sposób pobrać i sprawdzić, czy jest podwyższony, czy nie. Musimy pacjenta zbadać, by sprawdzić, czy palpacyjnie nie wyczuwamy jakiegos guza w prostatie. Możemy też wykonać rezonans magnetyczny miednicy po to, by zobaczyć, jak wygląda stopień zaawansowania, czy widzimy jakieś zmiany w obrębie gruczołu krokowego. Mamy więc do dyspozycji 3 metody podstawowe, które wykorzystujemy na co dzień. Wyniki tych badań mają nam ułatwić podjęcie decyzji, czy mamy wykonać biopsję prostaty, czy nie, czy mamy pobrać wycinki do badania mikroskopowego, bo to jest jedyna metoda, która nam daje 100-procentową odpowiedź, czy mamy zachorowanie na nowotwór, czy nie. Biopsja to metoda inwazyjna. Musimy igłą albo poprzez ścianę odbytnicy, albo poprzez kroczkę włożyć się w prostatę i pobrać z niej wycinki. Nie jest to więc metoda zawsze w 100% bezpieczna – niestety, niesie ze sobą pewne obciążenie i możliwość powikłań. Dlatego decyzja o wykonaniu biopsji prostaty musi być podjęta w sposób bardzo odpowiedzialny. Wszystko to razem ma doprowadzić do decyzji związanej z tym, że będziemy pacjenta leczyć, czy też zapewnimy mu inne optymalne postępowanie terapeutyczne po to, byśmy go wyciągnęli z kłopotu, w którym się znalazł.

PSA jest markerem bardzo prostym do pobrania i do sprawdzenia. Ale, niestety, jest to też marker bardzo trudny do interpretacji. Do praktyki medycznej został wprowadzony 40 lat temu. Jest prosty, tani i szybki. Oznaczenie go trwa kilkadziesiąt minut, więc tak naprawdę jeśli mężczyzna dzisiaj oddałby materiał do badania, to tego samego dnia otrzyma wynik. Ale oprócz tego, że marker PSA jest bardzo czuły, ma pewne wady. W momencie gdy go wprowadzano do praktyki klinicznej (mniej więcej w połowie lat 80., a w Polsce w latach 90. XX wieku) zauważyliśmy, że zaczęliśmy diagnozować znacznie większą liczbę przypadków raka prostaty. Dlaczego? Bo zaczęliśmy go diagnozować u mężczyzn bezobjawowych na podstawie samego markera. Zachłysnęliśmy się wtedy tym

markerem, zaczęliśmy go stosować u wszystkich mężczyzn, którzy spełniali kryteria, a więc przekroczyli 50. rok życia itd. Badania w tym kierunku stały się masowe.

Do czego to doprowadziło?

Po kilkunastu latach zaczęliśmy zauważać, że zaczęła spadać śmiertelność z powodu raka gruczołu krokowego. Odrąbiłszy sukces. Wprowadziliśmy nowy, prosty, szybki marker i zaczęliśmy zauważać, że zaczyna spadać śmiertelność u naszych pacjentów. Można by powiedzieć, że większego sukcesu być nie może... Niestety – to nie do końca tak pięknie wygląda. Z jakiego powodu? Dlatego, że marker PSA nie jest markerem idealnym – jest bardzo czuły, ale i mało specyficzny. To oznacza, że łatwo zauważamy wzrost poziomu, ale ten wzrost może być spowodowany wieloma różnymi czynnikami, nie zawsze wynika z raka. Dlatego ta diagnostyka wbrew pozorom nie jest taka prosta i czasami daje wynik nie taki jak powinna.

”

Jak wyselekcjonować tych, którym rak prostaty może zrobić krzywdę, odsiać takich, których trzeba wyłącznie obserwować i wskazać tych, którym ten rak prostaty nic nie robi. Na tym polega właśnie problem z programami screeningowymi w raku gruczołu krokowego.

“

Na czym więc ma polegać nowy program skринingowy?

Skrining to nic innego jak badanie przesiewowe. Prowadzimy je u zdrowych mężczyzn, czyli takich, którzy nie mają objawów choroby. Robimy to po to, by wykryć chorobę na wczesnym etapie i zacząć leczyć człowieka skutecznie, kiedy szansa na wyleczenie jest największa. Co więcej, po to, by ten skrining z populacyjnego punktu widzenia miał sens, musi być związany z często występującą chorobą. I rzeczywiście, rak prostaty to najczęstszy nowotwór u mężczyzn. Po drugie, musi występować wczesna, bezobjawowa faza schorzenia. Trzecia sprawa jest związana z tym, by były dostępne odpowiednie badania przesiewowe. I tu pojawia się problem, bo – jak już wspominałem – PSA nie jest idealnym markerem.

Muszą oczywiście istnieć standardowe metody leczenia takich pacjentów. Takimi terapiami dysponujemy. Istnieją też dowody na to, że leczenie tej choroby zapewnia poprawę przeżycia u pacjentów. Jak już wspominałem, zaczęliśmy zauważać spadek śmiertelności naszych pacjentów z powodu raka prostaty, ale to był sukces za bardzo wysoką cenę. PSA nie jest markerem oczywistym, bo okazało się, że leczyliśmy znaczną liczbę mężczyzn zupełnie niepotrzebnie! Co to oznacza? Rak prostaty jest nowotworem, który u wielu mężczyzn ma bardzo powolny przebieg. Nie mówię tu o miesiącach, ale latach, a nawet dziesiątkach lat. Czyli zdiagnozujemy mężczyznę, który ma nowotwór o niskim stopniu złośliwości, jest bezobjawowy, ma niskie PSA i każdy z nas myśli, że skoro wykryliśmy raka, to trzeba go leczyć. Tymczasem, jak się okazuje, przebieg tego nowotworu jest tak powolny, że to są mężczyźni, których w ogóle nie powinniśmy leczyć, bo ten nowotwór nigdy nie zagrazi ich życiu. Oni powinni być tylko nadzorowani, mieć wykonywane badania: co jakiś czas PSA, badanie lekarskie i rezonans. Oni mogą żyć, pracować, cieszyć się życiem w pełni zdrowia, mając chorobę przewlekłą w postaci niskozłośliwego raka gruczołu krokowego.

Po wprowadzeniu PSA zobaczyliśmy ten wzrost liczby przypadków choroby. Potem ta zachorowalność ustabilizowała się na pewnym podwyższonym już poziomie. Natomiast spadek śmiertelności, owszem jest, ale relatywnie mały w porównaniu z tym, jak dużą liczbę przypadków raka wykryliśmy. To oznacza, że dużą część z tych mężczyzn leczyliśmy niepotrzebnie.

I to jest właśnie problem, którego rozwiązaniem mamy się teraz zająć. Musimy badać naszych pacjentów, ale nie do końca wiemy, jak to zrobić, by wyselekcjonować tych, którym rak prostaty może zrobić krzywdę, odsiać takich, których trzeba wyłącznie obserwować, i wskazać tych, którym ten rak prostaty nic nie zrobi. Na tym polega właśnie problem z programami screeningowymi w raku gruczołu krokowego.

Dlatego w pewnym momencie zarówno w Stanach Zjednoczonych, jak i w Unii Europejskiej zakazano prowadzenia masowego screeningu PSA. Okazało się bowiem, że szkody, które powodujemy w postaci nietrzymania moczu, zaburzeń erekcji, deficytów psychicznych i różnych innych powikłań po leczeniu są na tyle wysokie, że ten niewielki spadek śmiertelności absolutnie nie rekompensuje tego, co robimy w czasie leczenia. Obserwowaliśmy wszystkich pacjentów, których śmiertelność z powodu raka gruczołu krokowego przez te lata, od momentu zakazu screeningu masowego PSA, rosła. I co się okazało? Zaczęliśmy obserwować, że mniej więcej od 2014 roku następuje wzrost liczby mężczyzn zdiagnozowanych w stadium zaawansowanym, czyli takim, gdzie rak gruczołu krokowego wyszedł z prostaty oraz takich, których zaczęliśmy diagnozować w stadium rozsianym, a więc takim, w którym już są przerzuty i możemy tylko wdrożyć leczenie paliatywne (skierowanie nie na wyleczenie, tylko na opanowanie choroby na jak najdłuższy czas). Jak się więc okazało, zaprzestanie skiningu spowodowało, że znowu śmiertelność zaczęła rosnąć.

W związku z tym **we wrześniu 2022 roku Komisja Europejska wydała rekomendację**, że rak prostaty jednak powinien być skiningowany, czyli powinniśmy aktywnie poszukiwać u mężczyzn raka gruczołu krokowego. Rzecz w tym, że jednocześnie w swoim zaleceniu napisała, że nie mamy optymalnej metody, zaś metoda, w której ma być stosowane wyłącznie badanie PSA nie jest wyjściem. I tutaj zaczyna się nasza rola...

Europejskie Towarzystwo Urologiczne zaproponowało, by naszych pacjentów poddać nie tylko badaniu samego PSA, ale też bardziej zaawansowanej diagnostyce. PSA będzie oczywiście nadal badane, ale ma też być zbierany szeroki wywiad rodzinny. Potem, na podstawie specjalnych kalkulatorów, zostanie określone indywidualne ryzyko zachorowania na raka prostaty. A u tych mężczyzn, u których będzie ono wysokie, mamy wykonać rezonans magnetyczny i zastanowić się, czy trzeba zrobić też biopsję gruczołu krokowego. Staramy się więc zawęzić tę populację mężczyzn do tych, którzy zachorują na raka i tych, którym może on tylko zagrozić. I do tego właśnie ma służyć algorytm, który chcemy opracować w czasie badań.

Jaka jest w tym nasza rola?

To jest algorytm zaproponowany i przyjęty w ramach programu EU4Health. Mamy go dokładnie zbadać, a więc sprawdzić, czy może się on stać potencjalnym zaleceniem postępowania terapeutycznego dla całej Unii Europejskiej, czyli dla kilkuset milionów naszych obywateli. Musimy sprawdzić na populacji mężczyzn między 50. a 69. rokiem życia, bo do takiej grupy badanie jest skierowane, jak bardzo skuteczne jest to, co przewidujemy, że uda się zrobić. Dolnośląskie Centrum Onkologii jest wiodącym partnerem, jeśli chodzi o ten program właśnie w ramach Unii Europejskiej. Jesteśmy największym centrum, które ma przetestować 3,5 tysiąca mężczyzn z Dolnego Śląska właśnie według tego algorytmu. Mamy stworzyć taki modelowy ośrodek skринingowy raka gruczołu krokowego, który (mamy nadzieję) będzie odpowiedzią właśnie na Narodową Strategię Onkologiczną. A nasze doświadczenia będą mogły być w przyszłości przetransponowane na zalecenia Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, a potem do Ministerstwa Zdrowia. Wszystko po to, by Narodowy Fundusz Zdrowia mógł refundować to postępowanie dla naszych obywateli. Dlatego tak wcześniej mówimy o tym programie, żeby mieć czas na dotarcie z tą informacją do Dolno-

ślązaków. Chcemy pokazać, jak bardzo ważny i strategiczny jest to program – nie tylko naszego kraju, ale także całej Unii Europejskiej. I że my na Dolnym Śląsku będziemy głównym ośrodkiem, na podstawie doświadczeń którego cała Unia Europejska będzie miała konstruowane zalecenia.

Dr Katarzyna Hodyra-Stefaniak

PRAISE-U to PRostate Cancer Awareness and Initiative for Screening in the European Union. Nazwa oznacza świadomy i mądry screening raka prostaty w całej Unii Europejskiej. Projekt został zatwierdzony przez program zdrowotny EU-4Health. Jest to do tej pory największy program Unii Europejskiej, który został wprowadzony na lata 2021-2027, a jego budżet to ponad 5 miliardów euro. Jego celem jest mądry, świadomy screening raka prostaty, przetestowanie nowoczesnego algorytmu w celu wyleczenia osób chorych na nowotwór, przy jednoczesnym uniknięciu nadmiernej diagnozy u osób, w przypadku których jest to niewskazane. Projekt ma trwać 3 lata. W skład realizującego go konsorcjum wchodzi najlepší eksperci, badacze, klinicyści z całej Europy, którzy na co dzień zajmują się leczeniem raka prostaty. Oprócz tego zaangażowana jest również sieć szpitali i sieć towarzystw medycznych – w sumie to 25 instytucji z ponad 12 krajów.

Dr Katarzyna Hodyra-Stefaniak, koordynator ds. nauki DCOPIH

Jeśli chodzi o rolę naszego szpitala, jest ona kluczowa w projekcie, ponieważ jesteśmy największym pilotem badań spośród wszystkich ośrodków wchodzących w skład konsorcjum. Pozostałe ośrodki znajdują się w Hiszpanii (dwa) oraz w Irlandii i na Litwie.

W ramach projektu ma zostać zrekrutowanych około 10 tysięcy mężczyzn w wieku 50-69 lat, z czego nasz ośrodek przebadają od 3 do 3,5 tysiąca mężczyzn z Dolnego Śląska. Start rekrutacji i badania, testowania nowoczesnego algorytmu będzie odbywał się w kwietniu 2024 roku. Od początku przyszłego roku będziemy więc szerzej informowali o zasadach naboru osób do badania. Chcemy, by cały program miał jak najszerzy zasięg, by jak najwięcej Dolnoślązaków było w stanie z niego skorzystać.

Zasady naboru będziemy jeszcze dopracowywać. Musimy się zastanowić, w jaki sposób dotrzeć do wszystkich osób. Interesuje nas cały Dolny Śląsk, nie tylko Wrocław. Będziemy chcieli tak dostosować zasady naboru, żeby została zachowana równowaga: 50% osób z dużych miast (w tym z Wrocławia), a 50% z małych miejscowości (w tym wiosek).

Wysłuchał i opracował Maciej Sas

Zdalna konsultacja to szybka specjalistyczna pomoc

Źródło grafiki: freepik.com

□ Maciej Sas

Serce szwankuje, a do kardiologa daleko i kolejka długa? Sposobem na poradzenie sobie z tym może być e-konsylium. Tak się nazywa pilotażowy program przygotowany przez ekspertów z Instytutu Chorób Serca Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu oraz Instytutu Łączności Polskiego Instytutu Badawczego. Za sprawą tej informatyczno-medycznej innowacji nawet pacjenci mieszkający daleko od ośrodków wysokiej referencyjności zyskują szansę na szybkie, skuteczne leczenie.

Do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej zgłasza się pacjent z poważnymi kłopotami kardiologicznymi. Potrzebna jest błyskawiczna pomoc specjalisty – nie można tracić czasu. Lekarz rodzinny loguje się w systemie, zgłaszając potrzebę pilnej konsultacji. Jeszcze tego samego dnia kontaktuje się z nim (i jeśli jest taka potrzeba, również z pacjentem) kardiolog z Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu. Wspólnie ustalają sposób leczenia, a wszyst-

kie zalecenia zostają zapisane w chmurze. Lekarze mają dostęp tak do historii choroby, jak i wszelkich zaleceń. Co również ważne, wszelkie wrażliwe dane są starannie chronione.

Tak w skrócie wygląda idea e-konsylium – innowacji, którą zaczęto testować na Dolnym Śląsku. Ma ona być uzupełnieniem innych, działających już rozwiązań – e-recepty i e-skierowania.

Szybkie działanie ratuje życie

– Chodzi przede wszystkim o to,

by skrócić czas konsultacji pacjentów wysokospecjalistycznych pomiędzy oddziałami a naszym ośrodkiem najbardziej zaawansowanym kardiologicznie, to po pierwsze. Po drugie, chcemy w ten sposób umożliwić szybsze konsultacje między lekarzami POZ a oddziałem kardiologii – wyjaśnia dr hab. n. med. Wiktor Kuliczkowski z Instytutu Chorób Serca Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu, dolnośląski konsultant wojewódzki ds. kardiologii, a zarazem koordynator pilotażo-

wego programu. Jak dodaje, rzecz w tym, by nie przetrzymywać w niepewności pacjenta potrzebującego pilnej pomocy. On nie może się gdzieś tułać ze skierowaniem do specjalisty i szukać ośrodka.

– Dzięki e-konsylium zostanie skonsultowany w konkretnym specjalistycznym ośrodku, zostanie mu wyznaczony termin niezbędnych zabiegów i wizyt, nie będzie musiał gdzieś czekać, pilnować, sprawdzać. Dotąd, gdy zgubił dokumentację, nie mógł jej przynieść na wizytę. Teraz wszystko będzie dostępne online i można do tego zajrzeć również po fakcie, by prześledzić całą historię leczenia – wyjaśnia konsultant wojewódzki w dziedzinie kardiologii.

Dokumentacja dostępna i bezpieczna

Cała dokumentacja ma być przechowywana w sposób cywilizowany w chmurze administrowanej przez Ministerstwo Zdrowia. Każda konsultacja jest starannie dokumentowana i opatrywana podpisem elektronicznym albo certyfikatem ZUS – wiadomo więc, kto konsultował chorego, jakie zalecenia wydał, co napisał i jak napisał. Wszystko będzie dostępne w Internetowym Koncie Pacjenta.

– Wdrażamy kolejne rozwiązania w e-zdrowiu, które poprawią sytuację pacjentów. Polacy chętnie korzystają z e-recept, e-skierowań i e-zwolnień, bo to rozwiązania znacznie wygodniejsze niż ich papierowe odpowiedniki. E-konsylium pozwoli lekarzom wspólnie postawić diagnozę i wykorzystać do tego wiedzę ekspertów, którzy pracują w różnych ośrodkach – powiedział w czasie spotkania we Wrocławiu Janusz Cieszyński, minister cyfryzacji. – Ten wirtualny gabinet to także wygoda i bezpieczeństwo dla lekarzy – platforma pozwala każdemu zobaczyć wyniki badań pacjenta, a wynik zostaje podpisany elektronicznie przez wszystkich uczestników. Cieszę się, że Ministerstwo Cyfryzacji zmienia na lepsze kolejną sferę życia Polaków.

”

– Celem platformy jest przede wszystkim ułatwienie kontaktu i szybkiej konsultacji ze specjalistami oraz zwiększenie dostępności pacjentów do usług medycznych. Platforma nie tylko umożliwi omówienie stanu zdrowia konkretnego pacjenta, zobaczenie go przez lekarzy konsultujących przypadek, ale też magazynuje w chmurze wyniki badań. Wszelkie decyzje podjęte w ramach e-konsylium – na przykład skierowanie do szpitala – są podpisywane elektronicznie i nabierają mocy prawnej. To bardzo pozytywna zmiana dla pacjentów – nie muszą opuszczać rodzinnej miejscowości, by uzyskać opinię specjalisty, nie muszą też zabierać ze sobą żadnej dokumentacji – wszystko jest dostępne lekarzom w systemie.

dr hab. n. med. Wiktor Kuliczkowski

“

Dyrektor Instytutu Chorób Serca Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu prof. dr hab. n. med. Piotr Ponikowski podkreśla, że szybka i profesjonalna pomoc ma ogromne znaczenie zwłaszcza w kardiologii. I właśnie dlatego wspólnie z szefostwem innych dolnośląskich ośrodków kardiologicznych od kilku lat szukał sposobu na to, by na co dzień skutecznie dzielić się wiedzą i doświadczeniem. – Po to, by nasi pacjenci byli optymalnie leczeni – mówi prof. Ponikowski. – Instytut Chorób Serca grupuje doskonałych kardiologów i kardiochirurgów, dynamicznie rozwijamy ośrodek transplantacyjny, pracuje z nami także kilku wybitnych ekspertów spoza kraju. Dlatego jesteśmy w stanie konsultować i leczyć najtrudniejszych chorych. Ale idea e-konsylium to coś więcej, to nasza oferta skierowana do lekarzy rodzinnych.

Jak dodaje, dzięki temu rozwiązaniu pacjent (także ten trafiający do lekarza POZ w małej miejscowości) będzie mógł liczyć na szybką diagnozę i propozycję le-

czenia. To rozwiązanie szczególnie ważne w kontekście alarmujących statystyk wskazujących na znaczny wzrost liczby zgonów Polaków na choroby układu krążenia. – Upowszechnienie dostępu do uniwersyteckiej ekspertyzy może skutecznie odwrócić ten niepokojący trend. Cieszę się, że nawiązujemy w tym zakresie szeroką współpracę z lekarzami POZ – podkreśla rektor Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Diabeł tkwi w szczegółach

Skoro mowa o współpracy z lekarzami rodzinnymi, pora wyjaśnić szczegółowo, jak system ma działać pod tym względem. W e-konsylium będzie działał terminarz, w którym lekarz POZ sprawdzi, kiedy są wolne terminy i tam się zapisze. Będzie też możliwość konsultacji pilnej – np. lekarz ma w gabinecie pacjenta z silnym bólem zamostkowym. Jeśli uzna, że to grozi jego życiu, może w trybie nagłym skonsultować przypadek z kardiologiem dyżurującym w jednym z ośrodków referencyjnych.

– Kardiolodzy dyżurni będą mieli przy sobie telefony komórkowe (ich numery mają być dostępne w systemie). Kiedy taki dyżurny zauważy esemes z prośbą o pilną konsultację, siądzie przy komputerze i połączy się z lekarzem rodzinnym – tłumaczy dr hab. Wiktor Kuliczkowski.

By takie rozwiązanie nie było nadużywane bez wyraźnych wskazań, mają obowiązywać warunki wstępne – każdy lekarz POZ, prosząc o konsultację, będzie musiał stwierdzić, że jest to rzeczywiście niezbędne. Oczywiście wymaga to też odpowiednich łączy informacyjnych i oprogramowania. To ma być stopniowo zapewniane.

Lekarze POZ pomysł e-konsylium przyjmują z ostrożnym optymizmem. Lek. med. Anna Krzyszowska-Kamińska, właścicielka praktyki na wrocławskim Ołtaszynie przyznaje, że idea bardzo jej się podoba. Podkreśla jednak, że jej skuteczność będzie zależała od istotnych szczegółów. – Czy będzie można umawiać się na jakiś konkretny

termin konsultacji? Czy system się nie zapcha? Kto i jak zapłaci za e-konsultacje, skoro już teraz nie ma pieniędzy na konsultacje specjalistów? – artykułuje swoje wątpliwości.

Zdaniem dr. hab. Wiktora Kuliczkowskiego rozwiązanie związane z płatnościami jeszcze przed nami. NFZ wprowadził możliwość w ramach świadczeń gwarantowanych udzielania zdalnych konsultacji w czasie epidemii COVID-19. Jeśli chodzi o osobną płatność za e-konsultacje, planowane jest rozszerzenie listy ośrodków testujących ten produkt wraz z płatnością za ich udzielanie. Wyniki tych testów pokażą,

czy i jak NFZ zdecyduje się przyznać mu osobne finansowanie.

Nie tylko serce...

Inna wątpliwość, o której mówi doktor Krzyszowska-Kamińska, dotyczy ważnej grupy pacjentów, jaką są osoby starsze. – Tacy pacjenci zwykle nie lubią konsultacji lekarz-lekarz. Wolą, gdy lekarz specjalista bezpośrednio kontaktuje się z pacjentem i jednak fizycznie, a nie zdalnie – zaznacza.

W tym przypadku rozwiązanie, jak mówi dr hab. Wiktor Kuliczkowski, jest proste: – Taki pacjent przyjedzie normalnie do gabinetu i poczeka w kolejce, a więc zostanie skonsultowany w sposób tradycyjny. W nowym

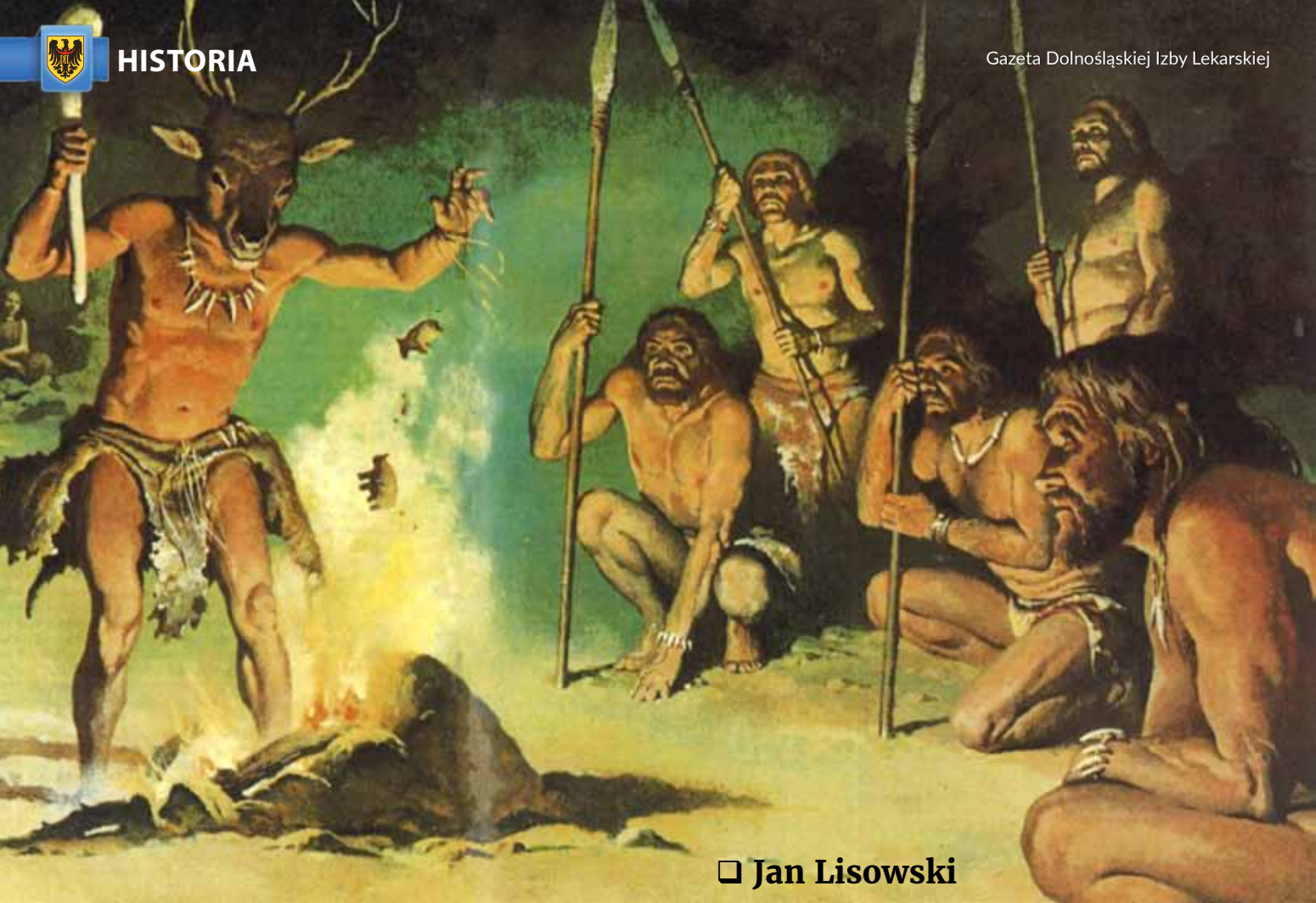
rozwiązaniu chodzi głównie o to, żeby szybko konsultować przypadki skomplikowane, wymagające natychmiastowej pomocy.

Doktor Anna Krzyszowska-Kamińska przyznaje, że jeśli szczegółowe rozwiązania okażą się skuteczne, e-konsultacja będzie znakomitym narzędziem. – Co więcej, podobne rozwiązania są potrzebne we wszystkich dziedzinach, a szczególnie jeśli chodzi o leczenie bólu, diabetologię czy nefrologię – wylicza. – Z powodu licznych chorób metabolicznych nerki wysuwają się na plan pierwszy, mimo że nie jest to problem tak nagłaśniany jak choroby kardiologiczne – tłumaczy.

Stoją od lewej: minister cyfryzacji Janusz Cieszyński, minister zdrowia dr Adam Niedzielski, p.o. dyrektor USK we Wrocławiu Marcin Drożdża, zastępca dyr. ds. naukowych Instytutu Łączności – Polskiego Instytutu Badawczego prof. Paweł Pawlak, dr hab. Wiktor Kuliczkowski z Instytutu Chorób Serca USK we Wrocławiu

8 maja 2023 r. o godz. 12.30 w Instytucie Chorób Serca Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu odbyła się wstępna prezentacja możliwości platformy e-konsylium z udziałem m. in. ministra zdrowia dr. Adama Niedzielskiego, ministra cyfryzacji Janusza Cieszyńskiego, rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu prof. Piotra Ponikowskiego oraz dyrektora Instytutu Chorób Serca Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu dr. hab. Wiktora Kuliczkowskiego i konsultanta wojewódzkiego ds. kardiologii.

□ Jan Lisowski

Szaman, paląc figurki zwierząt, ma zapewnić myśliwym powodzenie na łowach

Długie życie magii

Powstała wraz z narodzinami ludzkości, gdy tylko *homo sapiens* stał się istotą dwunożną. Była ważnym elementem walki człowieka z nieznanym, budziła nadzieję na podporządkowanie sił natury integrowała, łagodziła lęk i dawała sens obrazom docierającym do budzącej się świadomości. Obecna wśród ludów pierwotnych, doskonalona przez mieszkańców Bliskiego Wschodu, by w Babilonii Chaldei i Egipcie stworzyć rozbudowane magiczne religie.

Podstawy magicznego myślenia są proste, opierają się na dwóch zasadach – pierwsza zakłada, że skutek podobny jest do przyczyny (zasada podobieństwa lub homeopatii), druga, że rzeczy, które kiedyś pozostawały ze sobą w styczności, nadal oddziałują na siebie, nawet gdy fizyczny kontakt przestał istnieć (magia przenośna).

Przekonanie, że podobne powoduje podobne, było powszechne i oczywiste – wroga można było unicestwić przez uszkodzenie jego wizerunku w glinie, piasku

czy popiele lub kukły z imieniem. Nie tylko ludy pierwotne wierzyły w zdalne zwyciężenie wroga. W 1316 r. papież Jan XII wysłał na stos biskupa Hugona Gerauda, a głównym dowodem winy oskarżonego była znaleziona przy nim woskowa figurka z papieskim imieniem i śladami nakłuć. Niedawno we Wrocławiu grupa politycznych aktywistów publicznie zawiesiła na atrapach szubienic zdjęcia swych przeciwników, tym samym wpisując się w archetyp myślowy ludów przedpiśmiennych.

Fot. z archiwum J.L.

□ lek. Jan Lisowski

psychiatra, absolwent Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Krakowie. Z Wrocławiem związany przez niemal całe życie zawodowe. Były asystent we Klinice Psychiatrycznej i wieloletni ordynator Szpitala Psychiatrycznego we Wrocławiu.

Similia similibus curantur

Zasada podobieństwa była stosowana również w celach do-

broczynnych, np. żółtaczkę leczono, przenosząc kolor żółty na inne żółte obiekty: słońce, ptaki, rośliny czy minerały. Następnie inicjowaną chorego nową energią, np. obsypując go sierścią czerwonego byka. Lecząc tumory (guzy) należało korzeń werbeny przepołowić, jedną połowę zawiesić na szyi pacjenta, drugą wędzić nad ogniem w przekonaniu, że „tak jak werbena będzie wysychała w dymie, tak samo tumor wyschnie i zniknie”.

Magicznych elementów nie mogło zabraknąć przy prokreacji – bezpłodna kobieta tuliła lalkę z czerwonej wełny, oczekując spełnienia życzeń. Przy przedłużającym się porodzie szaman wcielał się w rodzącą – krzyczał z bólu, poruszał przywiązany do brzucha kamieniem, pozorując ruch płodu. Ciężarne ani rodzące nie powinny mieć żadnych węzłów na odzieży, wstążek, ani zaplecionych włosów, gdyż groziło to „zawiazaniem”.

Niektóre z magicznych procedur posługiwały się nieboszczykami lub przedmiotami z nimi związanymi – i tak młodzieniec szykujący się na nocną randkę, rzucał na dach domu wybranki ziemię z mogiły, co miało wprawić domowników „w sen głęboki jak śmierć”. Podobny sposób stosowali rabusie, którzy posługiwali się piszczałką sporządzoną z goleni nieboszczyka. Pomysłowe kobiety, znudzone małżeńską monotonią, zbierały monety domykające powieki zmarłego, moczyły je w winie, płynem tym poily męża w nadziei, że ten, podobnie jak zmarły, nie dostrzeże ich grzeszków. Znacznym ułatwieniem dla oszustów było posypanie swej ofiary popiołem ze spalonego ślepego kota – posypywany łatwo poddawał się sugestiom złoczyńcy.

Długą historię miała magia pomocna miłości i erotyce – wzajemność drugiej osoby starano się zdobyć za pomocą amuletów – miedzianych tabliczek zawieszonych na szyi lub zakopanych

Laleczkom voodoo przypisywano specjalną moc

pod progiem wybranki i opatrzonych magicznymi formułami. Pomocne też były drogie kamienie – turkus przysparzał urody noszącym go, granat (kamień o właściwościach ferromagnetycznych) był rękojmnią wierności, a opał miłość podtrzymywał. Diament bywał probierzem cnoty – „położ diament na osobie śpiącej – niepoczcziwa z łóżka się zerwie”, panna zaś, która cnotę straciła, „wypiwszy odwaru bursztynowego, natychmiast z uryną oddać się musi”.

Przydatne są własności złota – „kiedy się przez obrączkę ślubną w odpowiednim momencie popatrzy przez lewe ramię, można zobaczyć kochanka żony lub miłośnicę męża, a turlany przez dziewczynę złoty pierścionek sprawi, iż ukochany poturla się do niej”.

Napoje miłosne stosowane były we wszystkich epokach i kulturach. Dekota takie sporządzano najczęściej z róż, piołunu, werbeny, hiacynta lub rozmarynu. Ważnym składnikiem była świeża krew – zazwyczaj z czarnych kotów lub kogutów, ale też z krów i nietoperzy. Ważkim dodatkiem owych napojów bywała krew menstruacyjna – trucizna, przy której klejnoty tracą blask, wino kwaśniejsze, liście więdną, a kwiaty opadają, ale też dodająca czaru i mocy – „kiedy ciało twoje nieczyste będzie, spójrz, a zwyciężysz” wieszczyła Pytia.

Przekonanie, że podobne leczy

się podobnym, przetrwało do naszych czasów za sprawą niemieckiego lekarza Samuela Heinemanna (1755-1843). Wbrew oficjalnej medycynie głosił, że w chorobach należy przepisywać leki, jakie u ludzi zdrowych wywołują objawy do tej choroby podobne i nazwał je homeopatią (gr. *homois*, *patos*). I tak olejek krotonowy zalecano przy bieguncie, strychninę w tężcu, kantarydynę – w zapaleniu dróg moczowych, a jod w ostrym nieżycie nosa. Na szczęście posługiwano się ogromnymi rozcieńczeniami, które praktycznie eliminowały substancję czynną z preparatu. Tłumaczono, że lek działa nie przez skład chemiczny, lecz dzięki pozostawionemu śladowi (?) i „siłom dynamiczno-ruchowym” (cokolwiek by to miało znaczyć).

Pomimo swych gołosłownych zapewnień homeopatia miała dodatnie strony – ograniczała krwioupustę, leki wymiotne i przeczyszczające – środki często zabójcze. Produktów homeopatycznych nie sposób było przedawkować lub spowodować niekorzystne interakcje, wreszcie stanowiły potężne placebo dla tych, którzy im zaufali.

Natura abhorret vacuum

Natura nie znosi próżni – z czasem doszło do rozczarowania magią – bystrzejsze umysły dostrzegły, że zaklęcia i praktyki nie przynoszą oczekiwanych

Aby urok się spełnił, należy wbić szpilkę w odpowiednie miejsce

skutków, a człowiek tracił wiarę, że to on kieruje niebem, ziemią i innymi ludźmi. Do degradacji magii przyczyniły się też zmiany w jej materii – astrologia (dosł. mowa gwiazd) i alchemia stały się astronomią i chemią, a numerologia musiała uznać wyższość matematyki. W miejsku tracącej na znaczeniu magii pojawił się nowy twór – religia, czyli siła nadprzyrodzona, wyższa od człowieka, będąca czymś świadomym i osobowym. Zmiana była istotna – w magii człowiek dociekał, żądał i wymuszał pożądane efekty – zaś w religii to wiara, pokora i uległość pomagają utrzymać się na drodze łaski. Nowy pan okazał się władcą surowym: „Nie będziesz miał innych bogów obok mnie” – to pierwsze zdanie napisane bożym palcem na Mojżeszowych tablicach. Księga Wyjścia ostrzega: „Ktokolwiek składałby ofiary innym bogom, podlega klątwie”, zaś Księga Kapłańska grozi: „Jeśli jaki mężczyzna lub jaka kobieta będą wywoływać choroby albo wróżyć, będą ukarani śmiercią – kamieniami zabijcie ich”.

Spirala nietolerancji nakręcała się, gdy na scenę wkroczył diabeł ze swym piekielnym orszakiem – demony akceptowano, a ich pomoc nazywano czarną magią.

Walka z czarami paradoksalnie nasiliła się w dobie Renesansu, gdy papież Paweł III powołał Święte Oficjum zwane Inkwizycją (łac. inquisitio – badam) zaś dwaj niemieccy dominikanie, Kramer i Sprenger, wydali wiekopomne dzieło „Młot na Czarownice” (łac. Maleus Maleficarum). Praca ta wydana w 1486 roku, i wielokrotnie wznawiana, była wykładnią swoistego kodeksu, odmiennego od prawa świeckiego. I tak, podejrzany nie znał zarzutów ani tożsamości świadków, nie mógł korzystać z obrońcy, dowodami mogły być pomówienia, plotki, a nawet sny, on sam a priori uznany był za winnego. Autorzy sporządzili rejestr zbrodni wiedźm: pakt z szatanem, świętokradcze

praktyki, napowietrzne podróże na sabat i orgie z diabłami tamże. Wyrok mógł być tylko jeden – spalenie na stosie, bowiem niegodziwość grzechu jest nieskończona wobec obrazy majestatu. Zatem stosy płonęły przez trzy stulecia, paradoksalnie w czasach, gdy odkrywano nowe lądy. Reformacja stworzyła nową duchowość, zaś Kopernik, Kepler i Newton poszerzyli ludzką wiedzę. Paradoks ten można tłumaczyć swoistym lękiem przed nieznanym, jak też zbiorową psychozą wywołaną przez rzeszę fanatycznych okrutników, narzucających swą wolę ludziom względnie rozumnym i względnie uczciwym.

POŻEGNANIE Z MAGIĄ

Z dawnej świetności pozostało niewiele – amulety, fetysze, talizmany, gesty czy ceremonie. I tak szczęściu ma sprzyjać podkowa, słonik, czterolistna koniczyna, pentagram czy pierścień atlantów. Pomyślność zapewnia spotkanie kominiarza, przeciwnie – zakonnicy czy czarnego kota. Nie należy przechodzić pod drabiną, witać się przez próg, ani wracać po jego przekroczeniu. W niepewnej sytuacji dobrze jest obudzić opiekuńcze duszki odpukając w „niemalowane”. W Brazylii czy Meksyku można wybrać z katalogu właściwą laleczkę,

wypełnić ją zgodnie z instrukcją, wypowiedzieć zaklęcia i czekać na efekty.

Nieoczekiwanie enklawą postaw magicznych stała się religia, zwłaszcza gdy obiektem kultu są przedmioty. Mamy więc wodę święconą (polecana jest woda z Lourds), sól egzorcyzmowaną (na Allegro 48 zł za 10 dkg), cukierki św. Rity, olej św. Charbala, Balsam Miłosierdzia (otrzymać można w łagiewnickim sanktuarium). Status tej „świętej materii” jest różny. Są to zarówno sakramentalia, jak i wytwory ludowej pobożności – fascynacje wiernych budzi możliwość dotknięcia tego, co nadprzyrodzone. Kościół, przymykając oko na komercję przypomina, że cudowne funkcje owej materii muszą być zespolone z gorącą wiarą – jednak lud Boży wie swoje.

Kilkadziesiąt wieków temu dwunożna istota obdarzona została ludzkim mózgiem, tworem wyjątkowym w naszym zakątku świata, być może przerastającym potrzeby właściciela. Ewolucyjne nabytki właściciela zdominowały zastane struktury i funkcje, jednak ich nie unicestwiły. Te wyparte do podświadomości ukazują swoją atawistyczną trwałość. Współczesne neuroobrazowanie ujawnia obszary mózgu, szczególnie aktywne podczas modlitwy, transu czy jasnovidzenia. Może tam, gdzieś w pobliżu przetrwały relikty magii – sztuki wywoływania skutków bez przyczyn.

Piśmiennictwo

Barcelo J.L., *Czarna magia XX w.*, Wydawnictwo 4&F, Warszawa 1991.

Buchowski M., *Odmienność magii i religii*, Wydawnictwo W drodze 7/2005.

Draguła A., *Materia święta*, Tygodnik Powszechny 30/2016.

Robbins H.R., *Encyklopedia czarów i demonologii*, Wydawnictwo Bellona, Warszawa 1997.

Frazer J.G., *Złota gałąź*, Wydawnictwo PIW, Warszawa 1965.

Ilustracje barwne, *Sekrety przepowiedni*, Hall& King, Wydawnictwo Penta, Warszawa 1994.

□ Dariusz Delikat

Mowa ciała – komunikacja bez słów

Źródło grafiki: www.istockphoto.com

Kilka tygodni temu przed wejściem do sklepu zatrzymał mnie, podnosząc w górę rękę, siedzący na wózku inwalidzkim mężczyzna, prawdopodobnie głuchoniemy. Zatrzymałem się nieco skonfundowany – właśnie zastanawiałem się, co mam kupić. W pierwszej chwili nie bardzo wiedziałem o co chodzi. Moja twarz musiała to zdradzać, ponieważ kilkakrotnie powtórzył sekwencję gestów: spojrzenie na moją twarz, następnie torbę w moim ręku i wskazanie ręką na tył wózka. Na jego twarzy pojawiło się wyraźne rozczarowanie oraz zniecierpliwienie, gdy powiedziałem, że nie wiem, czego ode mnie oczekuje. Widać też było zadowolenie, wręcz radość, gdy wreszcie zrozumiałem i przełożyłem na jego kolana plecak, który wcześniej wisiał na oparciu fotela.

Pomyślałem: jakie to smutne, jak mu jest ciężko. Po chwili jednak pojawiła się w mojej głowie inna myśl. Dlaczego smutne – przecież dał sobie radę. Zdziwiające jest to, jak wiele informacji przekazał mi, nie wypowiadając ani jednego słowa.

Kontakty z pacjentami głuchoniemymi zapewne dla wielu z nas nie są codziennością, ale w lekarskim życiu spotykamy wiele sytuacji, w których komunikacja werbalna z pacjentem jest ograniczona lub wręcz całkiem niemożliwa. Pacjenci po udarach, urazach, pozostający pod wpływem leków, pod wpływem silnych emocji, mali pacjenci nie potrafiący dokładne opisać swoich dolegliwości itd. Właściwie każda sytuacja choroby, kontaktu z lekarzem i towarzyszące jej napięcie, może być powodem ograniczenia możliwości komunikacji werbalnej.

Wówczas kluczowa staje się komunikacja za pomocą mowy ciała. Doświadczonych praktyków do takiej tezy na pewno nie trzeba przekonywać.

Czym jest komunikacja niewerbalna?

To komunikacja bez słów. Składają się na nią: postawa; mimika twarzy; gesty (pantomimika); głos z określonymi cechami; sposób poruszania się; odległości, jakie przyjmujemy względem innych; miejsca oraz przestrzenie, które traktujemy jak swoje; także wygląd zewnętrzny; nasze spojrzenie i zapach. Słowa są nośnikami informacji, mowa ciała czasami je zastępuje, znacznie częściej potęguje ich znaczenie i zwiększa czytelność – odkrywa intencje, postawy, emocje mówiącego.

□ Dariusz Delikat

lekarz laryngolog i psycholog, trener komunikacji i coach. Absolwent Wrocławskiej Akademii Medycznej oraz Uniwersytetu SWPS. Czynnie wykonuje pracę lekarza i psychologa. Autor wielu programów szkoleniowych oraz artykułów popularnonaukowych, dotyczących szeroko rozumianych umiejętności psychologicznych. Od kilku lat prowadzi szkolenia dla lekarzy Dolnośląskiej Izby Lekarskiej. Stały współpracownik „Medium”

W niniejszym artykule niektórym elementom mowy ciała przyjrzymy się bliżej.

Zacznijmy od odległości pomiędzy rozmówcami (stref dystansu) – mam wrażenie, że ich znaczenia nie doceniamy.

Jestem pewien, że zdarzyło się państwu rozmawiać z osobą, która wyraźnie przekraczała akceptowalny przez państwa dystans. Co wtedy odczuwaliście? Dyskomfort, lęk, zniecierpliwienie? W takich sytuacjach odruchowo odsuwamy się zazwyczaj od rozmówcy. Poszukujemy bezpiecznej dla nas strefy. Uwarunkowania kulturo-

we decydują o tym, czy dany dystans uważamy za komfortowy. Inne odległości będą akceptowane przez osoby pochodzące z małych miejscowości, inne przez mieszkańców aglomeracji, a jeszcze inne przez Azjatów i Amerykanów itd. Średnie europejskie przedstawiają się następująco:

Strefa	Odległość	Sytuacja
Intymna	15–45 cm	To odległości jakie zachowują bliskie sobie osoby: członkowie rodziny, dobrzy znajomi
Osobista	46–122 cm	Koledzy, współpracownicy
Społeczna	122–360 cm	Osoby nowo poznane
Publiczna	360 cm	Ludzie sobie obcy, nieznani, grupy

Z racji pełnionych obowiązków lekarze wkraczają często w strefy intymne swoich pacjentów. To strefy najbliższe każdemu z nas, dlatego warto zadbać o komfort i poczucie bezpieczeństwa pacjenta, opisując, uprzedzając, uzasadniając podejmowane działania.

”

Co można przekazać za pomocą uścisku dłoni? Przede wszystkim jest on oznaką szacunku dla drugiej osoby.

Kto podaje pierwszy dłoń? Regułą regulujących jest kilka:

gospodarz – goście, szef – podwładnemu, kobieta – mężczyźnie, starszy – młodszemu.

W relacji z pacjentem obowiązuje zasada pierwsza – to my jesteśmy gospodarzami i to my możemy zainicjować uścisk dłoni. Jeśli to zrobimy, pamiętajmy, że możemy coś jeszcze poza szacunkiem nim zakomunikować.

“

Postawa ciała

Możemy ją zaprezentować, zapraszając pacjenta do gabinetu lub podczas rozmowy w czasie wizyty lekarskiej. Pokazuje nasze nastawienie do rozmówcy (przychylnie, wrogle, neutralne) dzięki czemu rozpoczyna się proces budowania relacji – dobrych lub złych. Naszą otwartość na pacjenta wyraża: lekkie wychylenie do przodu, ręce wzdłuż ciała lub luźno złożone na wysokości pasa, otwarte dłonie, głowa ustawiona prosto lub lekko wychylona na bok, dyskretny uśmiech.

Nasze spojrzenie powinno być skupione na twarzy pacjenta (obszar oczu, czoła, nasady nosa), bliższe relacje pozwalają na powiększenie obszaru patrzenia – nigdy jednak nie patrzymy poniżej pasa, nie taksujemy też wzrokiem (spojrzenie od stóp do głów) – takie spojrzenia zawsze będą dla rozmówcy krępujące.

Powitanie

Wyrazem szacunku wobec pacjenta jest przedstawienie się.

Pan(i) pozwoli, że się przedstawię..., albo po prostu: Dzień dobry nazywam się... jestem...

Obowiązuje zasada: nazwisko, tytuł, firma.

Następnie uścisk dłoni. W tym miejscu uwaga: niektó-

rzy z państwa są zdania, że nie powinno się podawać dłoni pacjentowi, choćby z powodów epidemicznych, jeśli tak uważacie, pamiętajcie chociaż o skinięciu głową.

”

Naszą otwartość na pacjenta wyraża: lekkie wychylenie do przodu, ręce wzdłuż ciała lub luźno złożone na wysokości pasa, otwarte dłonie, głowa ustawiona prosto lub lekko wychylona na bok, dyskretny uśmiech.

Nasze spojrzenie powinno być skupione na twarzy pacjenta (obszar oczu, czoła, nasady nosa), bliższe relacje pozwalają na powiększenie obszaru patrzenia – nigdy jednak nie patrzymy poniżej pasa, nie taksujemy też wzrokiem (spojrzenie od stóp do głów) – takie spojrzenia zawsze będą dla rozmówcy krępujące.

“

Co można przekazać za pomocą uścisku dłoni? Przede wszystkim jest on oznaką szacunku dla drugiej osoby. Kto podaje pierwszy dłoń? Regułą stanowiących jest kilka:

gospodarz – goście, szef – podwładnemu, kobieta – mężczyźnie, starszy – młodszemu.

W relacji z pacjentem obowiązuje zasada pierwsza – to my jesteśmy gospodarzami i to my możemy zainicjować uścisk dłoni. Jeśli to zrobimy, pamiętajmy, że możemy coś jeszcze poza szacunkiem nim zakomunikować.

Uściskiem dłoni możesz pokazać:

- że chcesz zbudować partnerską relację – uścisk neutralny – płaszczyzna dłoni jest prostopadła do podłoża,
- że to ty jesteś tutaj szefem i rozmówca ma cię słuchać – uścisk dominujący – twoja grzbietowa powierzchnia dłoni jest skierowana ku górze (twoje na wierzchu),
- oddajesz kontrolę w ręce rozmówcy – uścisk uległy – dłoń twojego rozmówcy jest na wierzchu.

Po przywitaniu się zazwyczaj prosimy, aby pacjent usiadł. Pojawia się nowa kwestia: miejsca siedzące przy stole. Pozycja siedząca, jaką przyjmujesz przy biurku wobec pacjenta, jest bardzo ważna.

Mamy kilka możliwości:

- siedzenie naprzeciwko siebie – to pozycja konfrontacyjna (zaraz będziemy się spierali, jesteśmy przeciwnikami),
- po przekątnej – neutralna (obie strony są otwarte na siebie),
- narożna – także neutralna, oznaczająca większą zażyłość (obie strony są gotowe do współpracy),
- obok siebie (np. oglądanie na ekranie monitora wyników badań) – pozycja współpracy (duża zażyłość, obie strony wspólnie działają).

Zadbajmy o to, aby w naszych gabinetach pacjenci siadali w miejscach neutralnych – tak niewiele nas kosztuje, a tak wiele można zyskać.

W trakcie rozmowy obie strony mogą za pomocą ciała przekazywać informacje pokazujące, jak odbierają swojego rozmówcę lub treści, które wypowiada.

Możemy np. okazywać zainteresowanie (zachowany kontakt wzrokowy, wychylenie do przodu, dłoni lub dłonie na powierzchni biurka),

albo że się zastanawiamy nad tym, co usłyszeliśmy (jeden lub dwa palce dotykające skroni),

albo że dokonujemy oceny tego, co powiedział nasz rozmówca (dotykane bródki).

Zdarzają się także tzw. krytyczne momenty, które są oznaką tego, że rozmowa nie toczy się tak, jakbyśmy chcieli (mówiąc kolokwialnie, coś się nie klei).

Jeśli w trakcie rozmowy twój rozmówca wykona poniższe gesty, musisz zareagować – zmienić wątek, wprowadzić nowe dane, zapytać czy się zgadza, użyć dodatkowych argumentów lub zmierzać do zakończenia rozmowy. Warto pamiętać, że także my sami możemy bezwiednie wykonywać opisane poniżej gesty.

To np. oznaki braku zainteresowania (splcione dłonie podpierające bródkę lub dłoni podpierająca z boku głowę – czasami gest jest maskowany przez palce na skroni, ale wówczas głowa jest wyraźnie oparta na dłoni)

albo oznaki dezaprobaty (palec lub dłoni dotykająca nosa, ust, przesłaniająca usta),

lub oznaki zniecierpliwienia (brak kontaktu wzrokowego, splcione dłonie, ruchy palców).

Często podczas wizyt pojawia się konieczność wskazania czegoś: miejsca, gdzie będzie odbywało się badanie, gdzie pacjent ma patrzeć, przyjąć określoną pozycję itp. Wówczas czasami może pojawić się gest, którego warto unikać, ponieważ jest skrajnie dyrektywny, rozkazujący, obniża poziom komfortu, chodzi o gest wskazywania za pomocą palca wskazującego. Wyjątkiem są sytuacje ostrodyżurowe, gdzie kluczem do efektywności jest nasza dyrektywność. Jeśli więc wskazujesz np. na wejście, określone miejsce, kierunek, to należy to zrobić otwartą dłonią, a jeśli korzystasz z jakiegoś materiału, aby wzmocnić argumentację (np. wynik badań), wskazujmy je za pomocą długopisu, nigdy nie pokazujemy palcem.

Podsumowanie

Usłyszałem kiedyś, że lekarz to sprawny detektyw poszukujący przyczyn stanu zdrowia swojego pacjenta. A co jest jedną z najważniejszych cech dobrego detektywa? Spostrzegawczość. Czyli umiejętność obserwacji i dostrzeganie szczegółów informacji, jakie dostarcza nam pacjent bez względu na to, czy są to komunikaty werbalne, czy dotyczą mowy ciała. Kluczem do sukcesu jest koncentracja na detalach i poszukiwanie związków pomiędzy nimi. Jeszcze raz powtórzmy: słowa niosą czystą informację, mowa ciała nadaje jej głębię, potęguje jej znaczenie i zrozumiałość – pokazuje, jakie są intencje, postawy, emocje, mówiącego. Tego nie może przeoczyć dobry detektyw. Pamiętajmy także, że nasza mowa ciała jest sposobem na budowanie wizerunku, czyli obrazu, wrażenia, jakie pozostawiamy w świadomości innych. Im będzie lepszy, tym większa będzie nasza moc oddziaływania na pacjenta.

Piśmiennictwo

Pease A., Pease B., *Mowa ciała*, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań, 2019.

Sikorski W., *Niewerbalna komunikacja interpersonalna*, Dffin, Warszawa, 2018.

Od połowy lat 90. kolekcjonuję i naprawiam barometry.

Kiedyś uprawiałem sport, dziś zbieram i naprawiam barometry

Całe moje życie wiązało się ze sportem. W sezonie zimowym 1956–1957 zająłem II miejsce w Biegu Narciarskim Dzieci na Równi Krupowej. W szkole średniej zainteresowałem się lekkoatletyką. Zostałem sklasyfikowany w III klasie sportowej w rzucie młotem, dyskiem i w pchnięciu kulą. Brałem udział w lokalnych zawodach, kilkakrotnie reprezentowałem nawet województwo wrocławskie na zawodach międzynarodowych.

Startowałem też w zawodach w podnoszeniu ciężarów. Będąc już na studiach zdobyłem srebrny medal na Ogólnopolskiej Spartakiadzie Młodzieży. Potem nastąpiła długa przerwa – praca zawodowa, specjalizacje, harówka dyżurowa, ciągły brak czasu uniemożliwiły mi regularne uprawianie sportu. Starałem się znajdować jednak czas na aktywność fizyczną – biegałem na stadionie, 2–3 razy w tygodniu ćwi-

czyłem rekreacyjnie na siłowni. Pod koniec lat 90. wróciłem do narciarstwa. Każdy dzień wolny przeznaczałem na wyjazdy z rodziną, z kolegami. Dodatkowo 2–3 razy w sezonie zimowym odbywałem tygodniowe podróże, najczęściej do Czech. Pasek nad Jizerou to miejsce, w którym przez wiele lat można było spotkać bolesławieckich lekarzy, z którymi nie miałem czasu rozmawiać w pracy. Nie byłem zbyt dobrym narcia-

rzem, ale po kilku latach zjeżdżałem już praktycznie wszystkimi trasami „Ściany”, „Golgoty”, Hromovki, Marmolady, Harakiri, Sella Rondy.

Ćwiczyłem, chodziłem na siłownię, uprawiałem trójbój siłowy. Miałem też to szczęście, że dużo podróżowałem. Teraz, oglądając zdjęcia z podróży, zastanawiam się, czy naprawdę tam byłem – wiek i choroby zrobiły swoje. Na szczęście w połowie lat 90. pacjentka podarowała mi barometr. W ten sposób rozpoczęła się moja pasja zbierania i naprawiania barometrów, a właściwie stacji pogodowych. Stacja pogodowa najczęściej składa się z barometru, termometru i higrometru, czasem dodatkowo jest chronometr. Obecnie wszystkie te urzą-

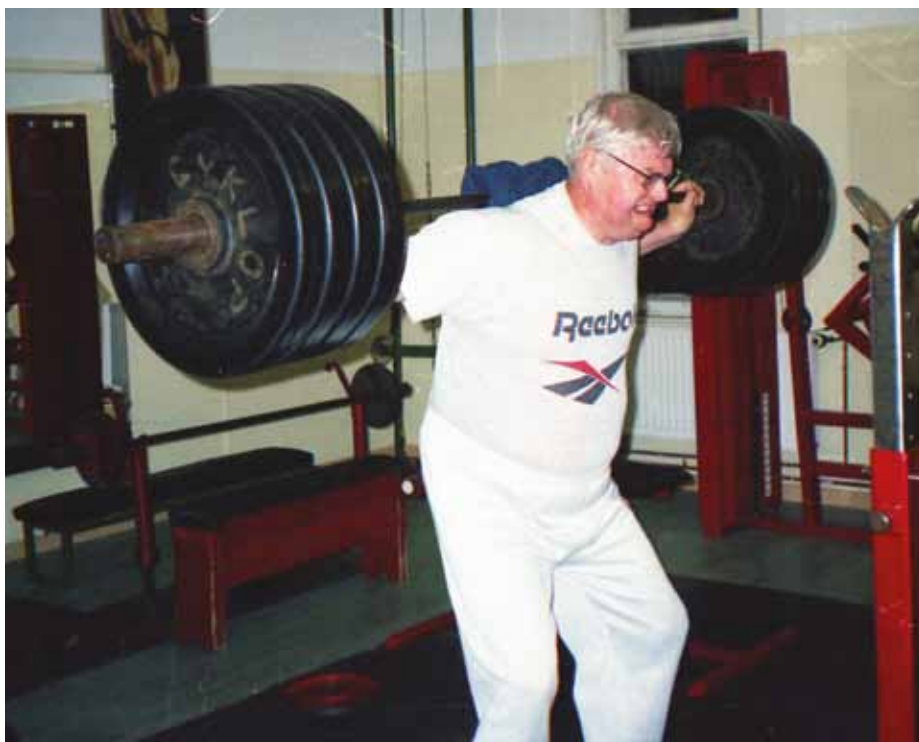

dzenia elektroniczne można zmieścić w opasce na nadgarstek, ale jeszcze kilkadziesiąt lat temu pełniły swoje funkcje jako urządzenia pomiarowe w nawigacji morskiej, w profesjonalnych stacjach pogodowych czy też jako urządzenia użytkowo-ozdobne. Istnieje wiele materiałów, w których umieszcza się urządzenia pomiarowe. Najczęściej jest to drewno, ale mogą to też być żelazo, nikiel, miedź, cyna, węgiel, skóra, kości czy rogi. Formy, kształty i wielkość też są różne. Urządzenia pomiarowe wykonane są również z różnych materiałów i działają na innych zasadach fizyki. Obecnie występują najczęściej barometry sprężynowe – aneroidy, ale są też barometry cieczowe: naczyniowe, naczyniowo-lewarowe, lewarowe czy też systemu Fortina. Barometry cieczowe to urządzenia bardziej zaawansowane, są bowiem płataniną szklanych rurek wypełnionych różnymi płynami. Dla mnie renowacja tych urządzeń, próba przywrócenia im dawnych kształtów i funkcji, zdobywania części jest pasjonująca. Inne części stacji pogodowych też wymagają cierpliwości i precyzji, jak np. zamocowanie włosa lub plecionki włosów itp. Zajęcia te dają mi odpoczynek i relaks po pracy, który dopełniam pracą w ogrodzie czy przy akwariach.

□ dr n. med. Stefan Zbieg

lekarz specjalista chirurgii ogólnej I stopnia, specjalista urologii i medycyny rodzinnej II stopnia. Ukończył Akademię Medyczną we Wrocławiu. Z DIL związany od wielu lat: zastępca Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, członek Dolnośląskiej Rady Lekarskiej, delegat na Okręgowy Zjazd Lekarzy. Od wielu lat reprezentuje lokalne środowisko lekarskie z Bolesławca i okolicy. Już w latach 80. XX wieku organizował i współorganizował „Kominki lekarskie” w ramach PTL-u. Od 2005 roku w związku z koniecznością uzyskania punktów edukacyjnych zorganizował prawie 40 szkoleń wewnątrzszkolowych. Stoi za kilkudziesięcioma wydarzeniami integracyjnymi dla lekarzy i ich rodzin, m.in.: Balem Lekarzy i Prawnika, Balami Andrzejkowymi, plenerowymi spotkaniami rekreacyjnymi w stadninie koni czy Puszczy Bolesławieckiej. Organizował też kolacje wigilijne, wspólne wyjazdy do teatrów i opery, wycieczki. Był przewodniczącym Koła OZZL. Z ramienia DIL uczestniczył i uczestniczy w konkursach na ordynatorów. Wciąż bierze udział w posiedzeniach rad społecznych placówek służby zdrowia.

Fot. z archiwum autora

Na siłowni. Ciężary zacząłem podnosić już w szkole średniej.

180 kilogramów na sztandze

Na nartach

Źródło grafiki: pixabay.com/photo/airplane-7429725

Uwaga na samoloty!

Naukowcy z Uniwersyteckiego Centrum Medycznego w Moguncji (Niemcy) na łamach Cardiovascular Research ostrzegają przed hałasem związanym z transportem. Nowe ustalenia wskazują, że ekspozycja na hałas zagraża zwłaszcza osobom po zawałach.

Badacze postanowili określić, jak hałas o różnym natężeniu wpływa na zdrowie układu sercowo-naczyniowego. W tym celu przeprowadzili badania na tzw. mysim modelu zawału mięśnia sercowego (MI). Zwierzęta przez kilka dni poddawane były działaniu dźwięków o średnim natężeniu 72 dB. Wartość szczytowa hałasu, na który narażone były myszy, wynosiła 85 dB. Hałas na takim poziomie powodował reakcje zapalne w naczyniach zaopatrujących serce w krew oraz w tkance serca. Następnie naukowcy wywoływali u myszy zawał mięśnia sercowego. Myszy narażone na hałas przed zawałem wykazały pogarszającą się czynność serca oraz większy obszar uszkodzenia mięśnia sercowego. Naukowcy porównali swoje dane z tymi zebranymi w badaniu Gutenberg Health Study (GHS) obejmującym ponad 15 000 osób. Okazało się, że wyniki są porównywalne, a to z kolei oznacza, że negatywny wpływ hałasu samolotów na czynność serca zaobserwowano również u ludzi. – Na podstawie naszych badań dowiedzieliśmy się, że narażenie na hałas emitowany przez samoloty przed zawałem serca znacznie nasila późniejszy stan zapalny układu sercowo-naczyniowego i niedokrwioną niewydolność serca – podsumowują autorzy badania, Michael Molitor i Philip Wenzel.

Naukowcy dodają też, że hałas samolotów wyraźnie zwiększa skutki niedokrwienia w odpowiedzi na zawał. Hałas transportowy jest więc równie ważnym czynnikiem ryzyka chorób układu krążenia jak nadciśnienie, palenie tytoniu czy cukrzyca.

Źródło: Cardiovascular Research

Źródło grafiki: unsplash.com/photos/x2cooe_MaG8

Popularny antydepresant pod lupą naukowców

Inhibitory wychwyty zwrotnego serotoniny (SSRI) należą do grupy najczęściej stosowanych leków przeciwdepresyjnych. Działają na zasadzie stymulacji serotoniny. Według naukowców z uniwersytetu w Cambridge oraz badaczy z uniwersytetu w Kopenhadze przyjmowanie tego rodzaju leków może powodować ośpienie emocjonalne. Szacuje się, że doświadcza go od 40 do 60% osób stosujących SSRI.

Ocena wpływu leków z grupy SSRI odbyła się na przykładzie działania escitalopramu, jednego z najnowszych i najpopularniejszych leków tego typu. Eksperyment trwał 21 dni i wzięło w nim udział 66 ochotników. 32 osoby otrzymywały escitalopram, a pozostali placebo. W czasie trwania terapii badani wypełniali kwestionariusz, w którym odpowiadali na pytania dotyczące samopoczucia. Byli także poddawani testom oceniającym ich funkcje poznawcze. Naukowcy nie wykryli znaczących różnic między grupami w obrębie funkcji takich jak uwaga i pamięć. Nie zauważyli ich także dla procesów związanych z kontrolą emocji. Osoby z grupy otrzymującej escitalopram wykazały jednak zmniejszenie wrażliwości na tzw. wzmocnienie, a więc rzadziej wykorzystywały pozytywne i negatywne informacje zwrotne z otoczenia do nauki zasad przydzielonego im zadania. Grupa placebo informacje przyswajała znacznie szybciej. Sugeruje to, że lek wpłynął na wrażliwość na nagrodę i zdolność do odpowiedniego reagowania, a także wzmógł ośpienie emocjonalne – zmniejszył intensywność odczuwania emocji, zarówno tych pozytywnych, jak i negatywnych. Dodatkowo lek zwiększył w badanych uczucie wyobcowania i oderwania od rzeczywistości. – Odkrycia te pokazują, że hamowanie wychwyty zwrotnego serotoniny jest zaangażowane w uczenie wzmacniające u zdrowych osób. Niższa wrażliwość na wzmocnienie w odpowiedzi na przewlekłe podawanie SSRI może odzwierciedlać efekt „ośpienia” często zgłaszany przez pacjentów – twierdzą autorzy badania.

Źródło: Neuropsychopharmacology (<http://dx.doi.org/10.1038/s41386-022-01523-x>.)

Źródło grafiki: pixabay.com/photo/nails-865121

Lampy do manicure nie takie bezpieczne

Manicure hybrydowy i żelowy już od kilkunastu lat cieszy się ogromnym powodzeniem wśród kobiet. Naukowcom z Uniwersytetu Kalifornijskiego w San Diego udało się ustalić, że lampy emitujące światło ultrafioletowe (UV), stosowane do utwardzania tego typu manicure, są bardzo szkodliwe – prowadzą do powstawania rakotwórczych mutacji w komórkach, a nawet do ich śmierci.

Amerykańscy naukowcy zbadali trzy różne linie komórkowe: keratynocyty skóry dorosłego człowieka, fibroblasty ludzkiego napletka i fibroblasty pobrane z embrionów myszy. Udało im się ustalić, że 20-minutowa ekspozycja na światło lampy UV prowadzi do śmierci 20–30% komórek. Po trzech takich sesjach umierało ich prawie trzy razy więcej, bo aż 65–70% komórek. Dodatkowo zaobserwowano uszkodzenia mitochondriów i DNA w pozostałych komórkach, a także mutacje, jakie obserwuje się w raku skóry u człowieka. – Zaobserwowaliśmy po pierwsze, że DNA ulega uszkodzeniu. Po drugie, że niektóre uszkodzenia DNA nie są naprawiane z upływem czasu, co prowadzi do poważnych mutacji. Co ważne, dzieje się to za każdym razem po użyciu lampy UV. I wreszcie zauważyliśmy, że ekspozycja na te lampy może powodować dysfunkcję mitochondriów, co także skutkuje mutacjami – powiedział prof. Ludmil Alexandrov, główny autor publikacji.

Po porównaniu wyników badań z danymi zebranymi od pacjentów chorych na raka skóry okazało się, że są to dokładnie te same wzorce mutacji. Naukowcy zaznaczają jednak, że konieczne jest długoterminowe badanie epidemiologiczne, bowiem tylko ono pozwoli jednoznacznie stwierdzić, że korzystanie z lamp UV wpływa (lub nie) na zwiększenie ryzyka raka skóry.

Źródło: Nature

Źródło grafiki: photo/nerves-346928

Cząsteczka hamująca rozwój demencji i ALS

Naukowcy z uniwersytetu w Sheffield odkryli cząsteczkę hamującą rozwój otępienia czołowo-skroniowego i stwardnienia zanikowego bocznego. To może być prawdziwy przełom w leczeniu chorób neurodegeneracyjnych.

Badacze opracowali specjalny peptyd, który blokuje transport wadliwego RNA, przyczyniającego się do produkcji toksycznych białek odpowiadających za powstawanie otępienia czołowo-skroniowego i stwardnienia zanikowego bocznego. Badanie przeprowadzono na muszkach owocówkach. Specjalny peptyd dodano do karmy podawanej owadom. Cząsteczka zablokowała transport szkodliwych mutacji powodujących ALS i FTD do jąder komórkowych. Ponadto, poprawiła działanie układu nerwowego muszek. – Koncepcja użycia peptydów do blokowania destrukcyjnych mutacji otwiera ekscytującą nową drogę, która dotąd nie była badana – powiedział autor badania prof. Guillaume Hautbergue.

Dotychczasowe badania przeprowadzono jedynie na owadach, jednak naukowcy przewidują, że peptyd z dużym prawdopodobieństwem będzie można podawać ludziom w nieinwazyjny sposób: doustnie lub w formie sprayu do nosa.

Źródło: Science Translational Medicine

□ oprac. Aleksandra Szołtys

DO PROKURATURY WYŁĄCZNIE Z ADWOKATEM

Szczegóły dotyczące korzystania z asysty adwokata dostępne pod:

tel. kom. 507 006 847, e-mail: Anna.Knotz@interpolska.pl

tel. kom. 600 046 202, e-mail: dil@dilnet.wroc.pl

VII Mazowieckie Spotkania Stomatologiczne

Spotkania w formie konferencji odbyły się w czerwcu nad Zalewem Zegrzyńskim w Serocku. Zostało zaprezentowanych wiele interesujących wykładów (44), obejmujących wszystkie dziedziny stomatologii, a więc z zakresu endodoncji, protetyki, implantologii, pedodoncji, periodontologii, onkologii, ortodoncji, pedodoncji, radiologii oraz martwicy kości szczęk po bisfosfonianach. Wszystkie ww. dziedziny rozwijają się w szybkim tempie, przybywa wiele nowych urządzeń, materiałów, technik i procedur, które trzeba znać na bieżąco. Ze względu na mnogość tematów opiszemy jeden z wykładów prof. Mariusza Lipskiego, który może zaciekać każdego praktykującego stomatologa, a dotyczący procedur małoinwazyjnych.

Najprostsze rozwiązania zawsze były najlepsze. Próbuąc leczyć biologicznie, często unikniemy endodoncji, protetyki, chirurgii i na koniec implantologii. W stomatologii zachowawczej wprowadzono dodatkowe określenie dotyczące stopnia rozwoju próchnicy, a mianowicie próchnicy bardzo głębokiej. Jest to próchnica, która dochodzi do miazgi zęba, ale nie manifestuje się bólem spowodowanym czy przedłużonym i wszystko wskazuje na to, że miazga jest w dobrej kondycji. Jeśli chodzi o postępowanie, to starszą metodą było założenie tlenku cynku na trzy miesiące, a obecnie możemy wybrać dwie nowsze metody – amerykańską i europejską, które znane są odpowiednio od 3 i 5 lat. Europejskie wytyczne zalecają pozostawienie na dnie ubytku miękkiej zębiny tylko tyle, aby nie odsłonić miazgi i założenie biodenty, MTA lub Weel Root, czyli cementu krzemowo-wapniowego i cementu gwasjonmerowego na 6–12 miesięcy. Najlepiej po roku utworzyć ubytek i sprawdzić czy zębina uległa remineralizacji. Najczęściej zębina jest przebarwiona, ale twarda, więc można spróbować ją doczyścić i wypełnić ubytek. Liczne badania wykazały, że jest to postępowanie bezpieczniejsze i bardziej skuteczne niż odsłonięcie miazgi i następne leczenie kanałowe. Amerykańskie wytyczne różnią się jednak od opisanych wyżej. Zalecają doszczętne usunięcie próchnicy, a jeśli zranimy miazgę, to należy założyć koferdam, zmienić instrumenty, zdezynfekować ubytek podchlorynem sodu, ponieważ powoduje koagulację, i ocenić stan miazgi. Najczęściej zabieg kończy się amputacją i pozostawieniem żywej miazgi tylko w kanałach. Dalsze postępowanie to założenie cementów i gwasjonmeru.

Częstym problemem jest ocena miazgi po zranieniu. Kiedy możemy stwierdzić, że miazga jest chora? Krwawi ponad 5 minut, ma czerwoną obwódkę lub nie przylega do tkanki zębinowej, co świadczy o zniszczeniu odontoblastów. Jeśli zdarzy nam się zranić miazgę, a jeszcze musimy doczyścić próchnicę i na powierzchni zranienia pojawiają się kawałeczki opracowanej chorej tkanki, to można spróbować ściąć zanieczyszczoną powierzchnię turbiną z kulką, zatamować krwawienie wacikiem nawilżonym w 2,5% podchlorynie sodu dociskając lekko 3–4 minuty (ewentualnie jeszcze przedłużyć o 1–2 minuty) i na taką miazgę założyć odpowiedni materiał.

Prof. Dorota Olczak-Kowalczyk wygłosiła bardzo ciekawy wykład na temat profilaktyki fluorowej i bezfluorowej.

Małgorzata Fitrzyk (pierwsza z lewej), prof. dr hab. n. med. Dorota Olczak-Kowalczyk, dr n. med. Piotr Sobiech, lek. stom. Alicja Marczyk-Felba

Fot. z archiwum A.M.-F.

Przypomniała, że jeśli chodzi o zapobieganie próchnicy zębów fluor jest nadal bezpiecznym i skutecznym środkiem w walce z próchnicą. Najnowsze badania wykazują jednak szkodliwość fluoru tylko w przypadku kobiet w ciąży i przy przekroczeniu dawki 3 mg/dobę, oraz u dzieci do 6 miesiąca życia. Są prowadzone badania, które zwracają uwagę na rolę poszczególnych szczepów bakterii w jamie ustnej. Okazuje się, że są szczepy bakterii, które produkują związki hamujące rozwój bakterii kariogennych. Badając dzieci, które mają próchnicę okazało się, że posiadane przez nie szczepy bakterii tych związków nie produkują i mają mikrobiom kariogenny.

Jeżeli dziecko do 6. miesiąca życia jest karmione piersią, to ma doskonały mikrobiom jamy ustnej. Można więc powiedzieć, że karmienie dziecka piersią jest działaniem przeciwpróchnicowym. U dzieci po ukończeniu 6. miesiąca życia są wprowadzane pokarmy uzupełniające, a tym samym w diecie pojawiają się cukry. Jeśli ekspozycja na cukry będzie duża, to będzie to kształtowało mikrobiom kariogenny i tak już zostanie. Kształtuje się on do drugiego roku życia i później bardzo trudno go zmienić. Niestety, w Polsce prawie 100% rodziców dodaje cukier do pokarmów dziecka w pierwszych dwóch latach życia. Nasze działania profilaktyczne powinny zatem kłaść szczególny nacisk na uświadamianie matek o szkodliwości wprowadzania cukru do diety małych dzieci i ewentualnie zastąpienie go bezpieczniejszym Xylitolem. Jeśli nie będziemy walczyć z bakteriami kariogennymi, to nie wyleczymy pacjentów z próchnicy.

Nowe kierunki badań to przygotowanie probiotyków z drobnoustrojami ograniczającymi powstanie mikrobiomu kariogennego.

Spotkania Mazowieckie odbywają się w Serocku, w hotelu Narvil, o którym można powiedzieć, że został zaprojektowany z dużym szacunkiem do przyrody. Jeśli tam pojedziesz Koleżanko i Kolego, to oprócz zdobytej dużej dawki wiedzy medycznej pospacerujesz nad zalewem, porozmawiasz o stomatologii i innych istotnych dla Ciebie sprawach oraz wypełnisz torebkę reklamami, próbkami materiałów i będziesz chciał tu wrócić za rok.

- Małgorzata Fitrzyk
- Alicja Marczyk-Felba

Dr n. med. Adriana Pietraszkiewicz wręcza upominek prezesowi Saksońskiej Izby Lekarskiej Erikowi Bodendieckowi

Na sali obrad: dr n. med. Adriana Pietraszkiewicz i lek Michał Głuszek

Przedstawiciele DIL na XXXIII Saksońskim Kongresie Medycznym

W dniach 16–17 czerwca 2023 roku członkowie Komisji Współpracy Międzynarodowej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej dr n. med. Adriana Pietraszkiewicz i lek. Michał Głuszek uczestniczyli w XXXIII Saksońskim Kongresie Medycznym w Dreźnie. Obecność naszych przedstawicieli miała na celu ożywienie współpracy między naszymi regionami oraz wymianę doświadczeń w funkcjonowaniu izb saksońskiej i dolnośląskiej.

Sächsische Landesärztekammer może pochwalić się swoją siedzibą i nowoczesną salą kongresową, w której przed delegatami Izby Saksońskiej przemawiała dr n. med. Adriana Pietraszkiewicz. Odczytała też list prezesa DRL dr. n. med. Pawła Wróblewskiego wyrażający nadzieję na kontynuację współpracy i umocnienie relacji między lekarzami dolnośląskimi i saksońskimi.

Podczas kongresu odbyły się wybory prezesa Izby Saksońskiej oraz członków zarządu. Prezesem został ponownie Erik Bodendieck. Przedstawiciele Dolnośląskiej Izby Lekarskiej pogratulowali nowo wybranym władzom oraz podziękowali za dotychczasową konstruktywną współpracę.

Po oficjalnej części kongresu reprezentanci Komisji Współpracy Międzynarodowej wzięli udział w części towarzyskiej, która okazała się niezwykle owocna. W trakcie licznych rozmów zostały poruszone tematy różnic w funkcjonowaniu struktur izb lekarskich w naszych re-

gionach. Szczególną uwagę poświęcono doświadczeniom i wyzwaniom związanym z emigracją ukraińskich lekarzy w związku z wojną na Ukrainie, dzieląc się doświadczeniami współpracy z nimi.

Niezwykle miłym wydarzeniem dla przedstawicieli DIL na kongresie była informacja o zwycięstwie polskiej reprezentacji piłkarskiej w meczu z reprezentacją niemiecką (16 czerwca) na PGE Narodowym w Warszawie. To dodatkowo urozmaiciło atmosferę rozmów i pozwoliło oderwać się od tematów ściśle medycznych.

Uczestnicząc w Saksońskim Kongresie Medycznym mieliśmy również okazję nawiązać kontakty z Forum Młodych Lekarzy Izby Saksońskiej. Cieszy nas fakt, że członkowie Forum zainteresowali się współpracą z Komisją Młodych Lekarzy we Wrocławiu. Omawialiśmy możliwości organizacji wspólnych projektów, szkoleń oraz spotkań, które mogą przyczynić się do wzajemnego wsparcia i rozwoju naszych zawodów.

Podsumowując uczestnictwo reprezentantów Komisji Współpracy Międzynarodowej DIL w kongresie w Dreźnie jesteśmy przekonani, że nasza współpraca z innymi regionami i wymiana doświadczeń są kluczowe dla rozwoju i doskonalenia naszej zawodowej działalności. Dążymy do kontynuacji i umacniania tych relacji, mając na uwadze dobro pacjentów i medycyny jako całości.

□ Michał Głuszek

Wspólny Zjazd Koleżeński – PUM

Wspólny Zjazd Koleżeński Wydziałów Lekarskiego i Stomatologii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego rocznik 1991–1996(7) odbędzie się 7 października 2023 roku w Hanza Tower w Szczecinie. Rozpoczęcie uroczystości o godz. 19.00.

Kontakt – Wydział Lekarski M. Florczak, tel. 604 603 475 marc@onet.pl,
Wydział Stomatologii J. Miazek, tel. 608 245 257.

Serdecznie zapraszamy!

Mój wykład z transmisją online na całą Francję

Galeria popiersi sławnych lekarzy (wśród nich m.in. Pinel, Dupuytren, Péan, Paré...)

Wrocławski kardiolog na Sorbonie

Kilka dni przed początkiem kalendarzowej wiosny, 17 marca 2023 r., stanęłam przed masywnymi drzwiami paryskiego uniwersytetu, a dokładnie budynku znajdującego się przy rue Bonaparte nr 16. Dwa lata wcześniej zostałam zaproszona przez Société Française d'Histoire de la Médecine (zał. w 1902 r.) do wygłoszenia wykładu na Sorbonie.

To nie był mój debiut w tej Alma Mater. Po raz pierwszy miałam tam wykład 11 lat temu. Wtedy było to dla mnie zupełnie nieoczekiwane i zaskakujące doświadczenie, bowiem rok wcześniej wysłałam do Paryża tekst o doktorze Tadeuszu Boyu-Żeleńskim przeznaczony dla francuskiego czytelnika. Chciałam, żeby to wydrukowano, żeby Francuzom przypomnieć (a niektórym uświadomić), że był kiedyś człowiek, który porzucił medycynę i habilitację – dla literatury francuskiej. I że w tej dziedzinie osiągnął mistrzostwo... Nagle, po roku od wysłania mojego artykułu, dostałam list informujący, że paryskie Société Française d'Histoire de la Médecine (SFHM) ma przyjemność mnie poinformować, że zostałam wybrana do wygłoszenia na Sorbonie wykładu nt. Boya. Dokładnie 85 lat po nim. Po Boyu. On – wtedy, na Sorbonie – opowiadał o sobie, życiowych wyborach i swojej fascynacji literaturą francuską. Boy stał i przemawiał przed ministrami – kultury i spraw zagranicznych, bo to była uroczystość wręczenia mu Legii Honorowej. Moje wyznania – taki był tytuł tego wykładu... Dane mi było w całości poznać jego treść, bo okazało się, że wykład ten został wydany rok później w postaci cieniutkiej broszurki (wyd. Les Amis de la Pologne), którą cudem znalazłam w jednym z łódzkich antykwariatów. Ja swój wykład na Sorbonie w 2012 r. zatytułowałam *Médecin malgré lui: une surprenante biographie de Tadeusz Żeleński (1874-1941)* [Lekarz mimo woli: zaskakująca biografia Tadeusza Żeleńskiego (1874-1941)]. To właśnie wtedy Boy wyznał, dlaczego w czasie paryskiego stypendium odwiedzał teatry i kabarety oraz całymi dniami pochłaniał arcydzieła literatury francuskiej, kupowane u bukinistów, zamiast realizować program stażu w szpitalu, na co było przeznaczone jego stypendium: *To nie miało sensu. Czuję, że będąc w Paryżu, w tym wyjątkowym mieście, szaleństwem byłoby marnowanie czasu na opukiwanie płuc i obmacywanie wątrób absolutnie identycznych z tymi, które zostawiłem w swoim kraju. Dlatego porzuciłem szpitale i laboratoria. Miałam satysfakcję, bo moje wystąpienie spotkało się z dużym zainteresowaniem, a prezes SFHM oznajmił mi, że aby zostać członkiem Towarzystwa należy być zaprotegowanym przez dwie osoby*

wprowadzające, natomiast w moim przypadku ten warunek zostaje zniesiony po tym wystąpieniu.

Pięć lat później znalazłam się kolejny raz w Paryżu, ponownie zaproszona jako wykładowca. Podróż samolotem nie odbyła się bez przygód – w połowie lotu jeden z pasażerów stracił przytomność, co mnie i moją siostrę (chirurg-onkolog) oderwało od lektury i sprawiło, że resztę podróży spędziłyśmy w przejściu na kolanach opiekując się starszym panem (dostałyśmy potem za to pisemne podziękowania od linii lotniczej). Tym razem miałam wystąpić w historycznym budynku Académie Royale de Chirurgie (na tej samej ulicy dwa domy dalej urodziła się Sarah Bernhardt, a pod nr 15 mieści się obecnie muzeum Dupuytren'a). *La Basse Silésie: terre des éponymes cardiaques* (Dolny Śląsk: ziemia eponimów kardiologicznych) – taki był tytuł wykładu, który wygłosiłam w tej dużej, zabytkowej i pięknej sali w marcu 2017 r. (bogato zdobione arras na ścianach, ogromne okna z kotarami oraz ciężkie, masywne, dębowe meble z ogromną katedrą, za którą zasiadło kilku francuskich profesorów medycyny). Temat mojego wystąpienia dotyczył losów bohaterów trzech kardiologicznych eponimów, których bohaterowie związali swoje życie z Dolnym Śląskiem: Wilhelma Ebsteina (anomalia Ebsteina, czyli wada wrodzona zastawki trójdzielnej), Adama Christiana Thebesiusa (zastawka Thebesiusa i żyły Thebesiusa) i Jana Ewangelisty Purkyniego (włókna Purkyniego stanowiące część układu bódźco-przewodzącego w sercu).

Pandemia sprawiła, że po raz kolejny w Paryżu znalazłam się dopiero sześć lat później, czyli wiosną 2023 r. Temat mojego wystąpienia brzmiał: *L'opération de Fontan - où en sommes nous aujourd'hui? Hommage au Pr. Francis Fontan (1929-2018)* [Operacja metodą Fontana - gdzie jesteśmy dziś? Pamięci prof. Francisca Fontana (1929-2018)]. Tym razem mój wykład odbył się w innym gmachu paryskiego uniwersytetu, niedaleko kościoła Saint-Germain-des-Prés (tam pochowane jest serce polskiego króla Jana Kazimierza). W budynku Académie de Médecine wzniesionym w 1899 r., na którego fasadzie rytm wyznacza szereg kolumn joń-

skich, ryzalit zwieńczony dużym trójkątnym frontonem sygnalizuje wejście. Wewnątrz znajduje się imponująca sala sesyjna akademii, na planie półkola, urządzona w stylu empire. Ciekawie prezentuje się również biblioteka i Sala Popiersi sławnych lekarzy.

Mój wykład dotyczył operacji metodą Fontana w piątą rocznicę śmierci autora tej koncepcji, prof. Francisa Fontana, kardiochirurga z uniwersytetu w Bordeaux. Początki operacji sposobem Fontana sięgają lat 50. XX wieku. W Polsce tę procedurę wykonano po raz pierwszy 48 lat temu (w Poznaniu), a obecnie w naszym kraju żyje ok. 1000 pacjentów po tej operacji. Operację metodą Fontana wykonuje się standardowo w 2-4 roku życia dzieci urodzonych ze złożoną wrodzoną wadą serca pod postacią czynnościowo pojedynczej komory. Opieka nad tymi pacjentami stanowi dziś największe wyzwanie dla specjalistów zajmujących się leczeniem wad wrodzonych serca. Miałam okazję kilka lat temu nawiązać kontakt z prof. Francisem Fontanem przy okazji pisania mojej książki „Kolumbowie. Kardiologia w eponimach”. Dostałam wówczas zdjęcia jego ojca (wybitnego kolarza) do zamieszczenia w rozdziale pt. *Szlak Fontana* dotyczącym kardiologicznego leczenia etapowego pacjentów z sercem jednokomorowym. Moje wystąpienie spotkało się z dużym zainteresowaniem słuchaczy, było również transmitowane online na całą Francję, w tym także cała ożywiona dyskusja, która temu towarzyszyła. Treść wykładu zostanie opublikowana w specjalnym wydawnictwie SFHM.

Mój pobyt we Francji trwał kilka dni, które wykorzystałam maksymalnie na zwiedzanie miejsc związanych z historią medycyny. Jednym z nich było Muzeum Historii Medycyny znajdujące się na drugim piętrze budynku paryskiego uniwersytetu przy rue de l'école de Médecine. Całe muzeum zajmuje jedną ogromną i bardzo wysoką salę z przeszklonym dachem i antresolą ciągnącą się wzdłuż obu przeciwległych ścian. Początki tego monumentalnego pomieszczenia sięgają 1905 r., ale inauguracja muzeum miała miejsce w połowie lat 50. XX wieku. Początkowo zbiory dostępne były tylko dla profesorów i studentów wydziału lekarskiego. W 1994 r. Muzeum Historii Medycyny otworzyło swoje podwoje dla wszystkich chętnych. Jego zbiory, najstarsze w Europie, zostały skompletowane przez Deana Lafaye w XVIII w., w kolejnych dekadach dodawano ekspozycje obejmujące różne gałęzie medycyny, stąd wiekowe ekspozycje obejmujące niemal wszystkie specjalizacje. Wśród rzadkich zestawów medycznych i chirurgicznych są również narzędzia używane niegdyś przez osobistych lekarzy Króla Słońce – Ludwika XIV.

Mój pobyt w Paryżu przypadł na czas szczególny – był to niespokojny okres strajków i protestów społecznych wywołanych przez reformę emerytalną (podwyższenie wieku emerytalnego do 64 r.ż.). Bywało, że nie kursowało metro, kolejka podmiejska na lotnisko miała znacznie ograniczoną częstotliwość, a z powodu trwającego strajku służb komunalnych miasto tonęło w śmieciach. Od czasu otrzymania stypendium żony prezydenta Francji (Bernadette Chirac) byłam w Paryżu wielokrotnie, ale takiej apokalipsy nie widziałam nigdy. Worki ze śmieciami ustawione na sztorc jeden na drugim tworzyły ciągnące się kilometrami korytarze sięgające pierwszego piętra luksusowych butików. Smród rozkładającej się żywności był trudny do zniesienia. Powiedzenie: Francja – elegancja znalazło tu szczególnie kontrast. Niezwykle przykrym widokiem były sterty śmieci leżące przy schodach prowadzących Panteonu, na którym przecież widnieje napis: *Wielkim ludziom – wdzięczna ojczyzna*. Wieczorami nie dało się swobodnie spacerować paryskimi bulwarami z powodu odbywających się na place de la

Concorde stutysięcznych manifestacji połączonych z paleniem opon i kontenerów na śmieci. Nie można było czuć się bezpiecznie, mimo kilkuset radiowozów, nie kursowało też metro w obrębie tego obszaru.

23 lata temu przeczytałam we francuskim czasopiśmie o paryskim położniku, który w 1878 r. spacerując ścieżkami paryskiego zoo, zauważył drewniane ogrzewane skrzynki, w których leżały się pisklęta egzotycznych ptaków. Doktorowi Tarnier przyszedł do głowy pomysł ułożenia w takich skrzynkach noworodków, które w jego szpitalu rodziły się przedwcześnie i niestety umierały, bo nikt nie potrafił im pomóc. W 1880 r. tak zwane *couveuse* (fr. kwoka) po raz pierwszy zastosowano w paryskim szpitalu Maternité. Okazało się, że w ciągu dwóch lat od zastosowania tych prostych rozwiązań w szpitalu Maternité śmiertelność wśród noworodków ważących poniżej 2000 g spadła niemal o połowę. Z czasem inkubatory z wcześniakami wystawiono na widok publiczny, bo okazało się, że ludzie chętnie płacą za oglądanie maleńkich dzieci w szklanych domkach. Od 1896 r. aż do lat 40. XX w. dr Martin Couney nazywany Doktorem Inkubatorem (wyszkolony przez Pierre'a Budin'a – ucznia Stephane'a Tarnier), z olbrzymim sukcesem organizował na całym świecie komercyjne pokazy wcześniaków, które odbywały się przy okazji wielkich wystaw, targów, jarmarków, czy też w centrach rozrywki, lunaparkach. Ponad dwie dekady temu jako pierwsza w Polsce napisałam na ten temat kilka artykułów. Postanowiłam teraz skorzystać z okazji i ostatniego dnia mojej paryskiej wyprawy odszukać Hôpital Tarnier (dawniej Clinique Tarnier) z płaskorzeźbą przedstawiającą położnika pochylającego się nad matką, wcześniakiem i inkubatorem. Szpital swoją dzisiejszą nazwę zawdzięcza pierwszemu kierownikowi tej kliniki położniczej. Placówkę zbudowano na działce przylegającej do Ogrodów Luksemburskich, na końcu rue d'Assas. Nowa klinika liczyła wówczas 74 łóżka i została otwarta w kwietniu 1881 r. Stéphane Tarnier objął kierownictwo ośrodka w 1886 r., a po jego śmierci (1897 r.) placówka zmieniła nazwę na Clinique Tarnier. W 1904 r. na szczycie budynku, na rogu rue d'Assas i avenue de l'Observatoire, zainstalowano płaskorzeźbę upamiętniającą jego dokonania. Napis pod spodem głosi:

Mistrzowi, który poświęcił swoje życie matkom i dzieciom.

Koledzy, uczniowie, przyjaciele, wielbiciele

□ Magdalena Mazurak

Muzeum Historii Medycyny w Paryżu

IV Światowy Zjazd Lekarzy Polskich i XI Kongres Polonii Medycznej z okazji 550-lecia urodzin Mikołaja Kopernika

W dniach 1–4 czerwca 2023 roku w Centrum Kongresowym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie-Kortowie odbywał się IV Światowy Zjazd Lekarzy Polskich i XI Kongres Polonii Medycznej. Do Olsztyna przyjechało ponad 700 lekarzy i lekarzy dentyistów polskiego pochodzenia, mieszkających i pracujących na całym świecie, którzy chcieli podzielić się swoimi doświadczeniami i dyskutować o wyzwaniach współczesnej medycyny.

Przewodniczącym Komitetu Naukowego był prof. dr hab. n. med. Sergiusz Nawrocki, prorektor ds. Collegium Medicum Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczyła lek. dent. Anna Lella – prezes Warmińsko-Mazurskiej Izby Lekarskiej.

Dolnośląską Izbę Lekarską na kongresie reprezentowały: dr hab. n. med. Barbara Bruziewicz-Mikłaszewska, lek. Barbara Dziadkowiec-Macek, dr n. med. Halina Nawrocka oraz dr n. med. Dorota Radziszewska.

Olsztyn jest pięknym miastem. Leży podobnie jak Rzym na siedmiu wzgórzach. Ponadto w granicach miasta jest aż 11 jezior, a przepływająca przez Olsztyn Łyna jest tylko o 100 km krótsza od Tybru.

W intencji uczestników kongresu w Bazylice Konkatedralnej św. Jakuba Apostoła odprawiona została msza święta, a tuż po niej dla zgromadzonych zaśpiewał chór „Medici pro Musica” złożony z lekarzy i lekarzy dentyistów.

Każdy dzień kongresu otwierał wykład specjalny w wielkiej auli Centrum Konferencyjno-Szkoleniowego przy ulicy Dybrowskiego 1. W pierwszym dniu był to wykład „Muzyka i medycyna” wygłoszony przez Włodzimierza Łopaczynskiego z Narodowego Instytutu Raka (National Cancer Institute Shady Grove National Institutes of Health). W piątek, 2 czerwca, z wykładem specjalnym pt. „Zawsze pierwsi – światowa diabetologia w województwie warmińsko-mazurskim” wystąpiła prof. zw. dr hab. n. med. Elżbieta Bandurska-Stankiewicz z Olsztyna. W sobotę, 3 czerwca, prof. Andrzej Rynkiewicz – przewodniczący Izby Nauk Medycznych Akademii Ko-

pernikańskiej przedstawił referat pt. „Historia leczenia hipercholesterolemii. Nadchodzi epoka bez miażdżycy?”. Równolegle z sesjami w Audytorium Konferencyjnym trwały sesje naukowe: w Auli Karmazynowej, Błękitnej i Sali Cytrynowej. Wygłoszono 86 referatów na najwyższym naukowym poziomie. Najbardziej podobały mi się wykłady prof. Marii Siemionow pt. „Innowacje w medycynie regeneracyjnej” oraz prezentacja prof. Tomasza Roguli na temat chirurgii robotowej. Dr Marek Majewski z Paryża, członek AMOPF (Association de Medecins d'Origine Polonaise en France) bardzo interesująco przedstawił temat „Współczesne, endowaskularne leczenie tętniaków aorty. Ewolucja technologii oraz inteligencji. Aktualne standardy w chorobie naczyń”.

W drugim dniu Kongresu Medycznego odbyła się bardzo ciekawa Sesja Historyczna. Prowadził ją dr n. med. chirurg dziecięcy Jan Zygmunt Trusewicz – mój młodszy kolega i absolwent tego samego Liceum nr 13 w Morągu. W tym wykładzie przedstawiono Mikołaja Kopernika jako geniusza Renesansu – kanonika, lekarza, astronoma i ekonomistę. Dr Wojciech Szalkiewicz z Olsztyna opowiedział o Mikołaju Koperniku w wykładzie „Monetae studente ratio – Ziemię wzruszył a i pieniądzem obracał”.

Sesji Historycznej towarzyszyła wystawa, na której mogliśmy zobaczyć inkunabuł medyczny Kopernika z jego odręcznymi zapiskami. Muzeum Warmii i Mazur przygotowało wystawę medali, a Polskie Towarzystwo Numizmatyczne monety i banknoty z wizerunkiem tego najwybitniejszego mieszkańca Warmii. Na koniec sesji odbył się quiz o Koperniku, zwycięzcy zostali obdarowani nagrodami. Mnie udało się zdobyć książkę pt. „Prywatne życie Mikołaja Kopernika” autorstwa dr. Jerzego Sikorskiego, który ustalił miejsce pochówku Kopernika we Fromborku.

Podczas trwania XI Kongresu Medycznego w Olsztynie odbyły się również cykle wykładów pt. „Drogowskazy w geriatrici” oraz polsko-ukraiński wykład „Medycyna pola walki” – którego nie można było fotografować.

Prof. Dawid Larysz z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w sesji pediatrycznej mówił o nowoczesnych tech-

Lek. Barbara Dziadkowiec-Macek z dr hab. Barbarą Bruziewicz-Mikłaszewską przy billboardzie informującym o obydwu olsztyńskich wydarzeniach

Uczestnicy kongresu na koncercie w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej im. Feliksa Nowowiejskiego

nikach 3D w chirurgii czaszkowo-szczękowej, stosowanych w leczeniu dzieci z chorobami rzadkimi.

W Sesji Stomatologicznej prowadzonej przez dr Annę Lellę poruszono m.in. tematy:

- Wyzwania stomatologii dziecięcej,
- Czy stomatologia cyfrowa ma przyszłość?
- Możliwości i ograniczenia współczesnych diagnostyk w obrębie głowy i szyi.

W Sali Cytrynowej odbyły się posiedzenia Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej, zebranie Konwentu Prezesów Okręgowych Izb Lekarskich oraz sesja Młodych Naukowców.

Wieczorem 1 czerwca mieliśmy okazję w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej im. Feliksa Nowowiejskiego wysłuchać m.in. fragmentu „Planet” kompozytora Gustava Holsta pod dyрекcją Piotra Sułkowskiego. Orkiestra Symfoniczna w podwójnym składzie i z udziałem Chóru Dziewczęcego „Cantabile” oraz Kameralnego Chóru Żeńskiego „Collegium Musicum” zrobiła ogromne wrażenie.

2 czerwca wieczorem spotkaliśmy się (700 osób) na integracyjnej kolacji w restauracji „Przystań” nad jeziorem Ukiel

przy wyśmienitych daniach i muzyce zespołu „Enej”, gdzie bawiono się do białego rana. W międzyczasie kolega z Wilna przeprowadził aukcję m.in. koszulek Roberta Lewandowskiego i Jakuba Błaszczykowskiego oraz innych gadżetów na rzecz jedyne go na Litwie Hospicjum im. Michała Sopoćko w Wilnie. Zebrano okragłą sumę pieniędzy z największym udziałem prof. Marii Siemionow, kolegów z Australii, Szwecji, Niemiec, Anglii, Francji i Polski. Te pieniądze pozwoliły na ufundowanie windy do hospicjum.

Miło było spotkać Koleżankę z mojego XX rocznika (1964–1970) z Olsztyna, absolwentkę wrocławskiej Akademii Medycznej, dr n. med. Danusię Krzemińską-Przybyszewską i Jej męża Tomka oraz byłe studentki stomatologii, które ukończyły wrocławską Alma Mater i które po latach... mnie poznały.

Na pamiątkę wszyscy uczestnicy otrzymali w prezencie od Warmińsko-Mazurskiej Izby Lekarskiej książkę „Ars Vitae – Warmia, Mazury, Powiśle w obiektywie medyka” za co serdecznie dziękujemy.

□ **Barbara Bruziewicz-Mikłaszewska**

Dr Monika Skrzypiec-Spring lekarzem reprezentacji Polski na Igrzyskach Europejskich

20 czerwca 2023 r. dr n. med. Monika Skrzypiec-Spring uzyskała Nominację do Reprezentacji Polski. „Pełnię aktualnie funkcję lekarza reprezentacji Polski na Igrzyskach Europejskich. Jest to moja trzecia nominacja na Igrzyska Europejskie. Poprzednio miałam zaszczyt uczestniczyć również w czterech kolejnych Igrzyskach Olimpijskich”.

Dr Monika Skrzypiec-Spring jest członkiem Dolnośląskiej Izby Lekarskiej. Pracuje jako adiunkt w Katedrze Farmakologii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Jest specjalistą endokrynologii, medycyny sportowej i chorób wewnętrznych. Jest również kierownikiem ośrodka sprawującego opiekę na polskich olimpijczykami i czołowymi sportowcami, a także prowadzącego specjalizację z zakresu medycyny sportowej (SPORTSmed s.c.).

Fot. z archiwum M.S.-S.

Na podium zwyciężczyni Anna Szymanek-Pasternak, Katarzyna Biała (drugie miejsce), Maria Mazur (trzecie miejsce)

Nowy mistrz Polski Jacek Chlasta, pozostałe miejsca na podium zajęli: Jerzy Słobodzian (drugie) i Michał Białły (trzecie)

VII Mistrzostw Polski Lekarzy w Biegu Górskim

6 sierpnia 2023 r. w Ludwikowicach Kłodzkich, w ramach XIV Biegu na Wielką Sowę, odbyły się VII Mistrzostwa Polski Lekarzy w Biegu Górskim. Kilkudniowe załamanie pogody nie ominęło Gór Sowich. Na kilka godzin przed startem górna część trasy przypominała rwący potok. Po drodze biegający napotkali kilka górskich jezior. Widoczność miejscami była zerowa, a temperatura wynosiła około 10 stopni. Organizatorzy wykazali się dużą dozą rozsądku i dla bezpieczeństwa uczestników biegu skrócili trasę do 5,6 km, wyznaczając metę przy schronisku „Orzeł”. Jeśli chodzi o aspekt sportowy, to – jak zwykle pod Wiel-

ką Sową – miał się kto ścigać i było co i kogo podziwiać, gdyż pobiegli najlepsi i najtwardsi „górale”. Wśród kobiet lekarek wygrała Anna Szymanek-Pasternak, drugie miejsce zajęła Katarzyna Biała, a trzecia na mecie była Maria Mazur. Nowym mistrzem Polski lekarzy został Jacek Chlasta, pozostałe miejsca na podium zajęli Jerzy Słobodzian i Michał Białły.

Organizatorzy dziękują Komisji Sportu DIL za dofinansowanie zakupu trofeów sportowych dla najlepszych biegaczy górskich.

□ Jerzy Słobodzian

Dr Tomasz Maziak przy banerze informującym o mistrzostwach

Na podium zdobywca brązowego medalu dr Tomasz Maziak (pierwszy z prawej)

Dr Aleksandra Cieślukowska z Warszawy i dr Tomasz Maziak po zwycięskim meczu w grze miksowej z parą litewsko-turecką

Mistrzostwa Świata Lekarzy w Tenisie – Jurmala 2023

W dniach 22–28 lipca 2023 roku w Jurmala na Łotwie, pod egidą WMTS, odbyły się 52. Mistrzostwa Świata Lekarzy w Tenisie Ziemnym. Reprezentujący Polskę zawodnicy zdobyli łącznie 57 medali w różnych kategoriach wiekowych.

Dolnośląską Izbę Lekarską reprezentowali dr Dariusz Gajeczki oraz dr Tomasz Maziak z Legnicy.

Dr Tomasz Maziak zdobył dwa brązowe medale: jeden w grze singlowej w kategorii 65+ oraz drugi, wraz z Agatą Cieślukowską z Warszawy, w grze mieszanej w kategorii 40+.

□ Tomasz Maziak

Wrocław upamiętnił ofiary ludobójstwa

Delegacja Dolnośląskiej Izby Lekarskiej

Pamiętamy o pomordowanych na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej

Oficjalne obchody 80. rocznicy czystek etnicznych na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej odbyły się we Wrocławiu pod Pomnikiem Pomordowanych na Kresach przy ul. Frycza-Modrzewskiego.

11 lipca przypada Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej. Życie straciło na tych terenach ponad 165 tysięcy ludzi, głównie Polaków, ale wśród

ofiary byli także Czesi, Żydzi, Ormianie i sprawiedliwi Ukraińcy pomagający polskim rodzinom. W uroczystości uczestniczyła delegacja Dolnośląskiej Izby Lekarskiej – dyrektorzy Danuta Jarosz i Jacek Bondyra oraz Barbara Bruziewicz-Mikłaszewska (po prawej) reprezentująca Ośrodek Pamięci i Dokumentacji Historycznej DIL.

❏ Redakcja

IV Piknik Lekarski w niedzielę 10 września 2023 r.

Międzypokoleniowa integracja ma swoją kontynuację. Rada Klubu Lekarza DIL zaprasza lekarzy i lekarzy dentystów z rodzinami na IV Piknik Lekarski, który odbędzie się w **niedzielę 10 września 2023 roku**.

Spotykamy się, jak zwykle, w **Forcie Przygody** na terenie dawnych poligonów wojskowych (ul. Redycka 77, 51-169 Wrocław-Sołtysowice). Piknik rozpocznie się o **godz. 12.00 i będzie trwał do godz. 17.00**.

Przygotowaliśmy pakiet atrakcji zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci. A wśród nich m.in.: strzelanie kulkami z farbą (paintball), strzelanie z łuku i strzelanie z wiatrówek, megabańki, malowanie twarzy, klocki max, dmuchane zamki. A do tego wielkie ognisko, muzyka i poczęstunek.

Wstęp jest bezpłatny. Nie obowiązują zapisy. Zapraszamy z rodzinami!

Rada Klubu Lekarza DIL

Dr Ewa Rodziewicz gratulował prezydent Wałbrzycha Roman Szelemy

Dr Ewa Rodziewicz Zasłużona dla Miasta Wałbrzycha

Pani dr Ewa Rodziewicz, wieloletni ordynator oddziału dziecięcego w Wałbrzychu, w 2017 roku laureatka plebiscytu na najlepszego pediatrę w województwie dolnośląskim, członek Komisji Seniorów DIL w Wałbrzychu, w 60. rocznicę pracy zawodowej została uhonorowana przez radnych Rady Miejskiej w Wałbrzychu tytułem Zasłużonej dla Miasta Wałbrzycha. Uroczystość odbyła się w sali pałacowej hotelu „Maria” w Wałbrzychu przy współudziale koleżanek i kolegów lekarzy oraz przyjaciół i byłych pacjentów.

Pani doktor, nazywana przez nas Ewunią, jest osobą niezwykle empatyczną, lekarzem z powołania i wspaniałą koleżanką.

Gratulujemy serdecznie i życzymy wiele zdrowia.

□ Dorota Radziszewska

Fot. z archiwum D.R.

Październikowy koncert Orkiestry DIL

28 października w siedzibie DIL przy al. Jana Matejki 6 odbędzie się pierwszy w tym sezonie koncert Orkiestry Dolnośląskiej Izby Lekarskiej. Orkiestra powstała w październiku ubiegłego roku. Zrzesza lekarzy, farmaceutów, studentów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu oraz Akademii Muzycznej. Dyryguje nią absolwentka Akademii Muzycznej Aleksandra Akułowicz.

Orkiestra DIL zagrała już cztery koncerty – w kościele pw. Świętego Maurycego we Wrocławiu, w Oratorium Marianum gdzie mieliśmy okazję usłyszeć kolędy, w szpitalu przy ul. Koszarowej i w teatrze w Świdnicy. W świdnickim teatrze orkiestra wykonała muzykę filmową.

Informacje o programie październikowego koncertu będą podane w kolejnych numerach „Medium”.

Serdecznie zapraszamy!

□ Sara Sawicka

W kawiarence

Kawiarenka Daisy w Szczawnie-Zdroju

Rejon wałbrzyski słynie z lecznictwa uzdrowiskowego. Działają tu spółki Uzdrawisko Szczawno-Zdrój – Jedlina-Zdrój, Sanatoria Dolnośląskie, Uzdrawisko Łądek-Zdrój – Długopole oraz KGHM – Uzdrawiska Kłodzkie.

Unikatowym obiektem uzdrowiska w Szczawnie-Zdroju jest Dom Zdrojowy, dawniej Grand Hotel, „perełka” księżnej Daisy.

1 sierpnia odbyło się w nim uroczyste otwarcie przepięknej Kawiarenki Daisy – ziołoteki – promującej leczenie produktami naturalnymi – ziołami i leczniczymi wodami mineralnymi.

Otwarcie uświetnił grą na fortepianie niezwykle wierny kuracjusz Domu Zdrojowego – pan Florian z Poznania, który jest obecnie na turnusie w Szczawnie po raz 57!!!

□ Dorota Radziszewska

Pan Florian (siedzi pierwszy od lewej), pracownicy i lekarze uzdrowiska i ja jako gość (w ostatnim rzędzie druga z prawej) zaproszony z ramienia DIL

NOWE PRZEPISY PRAWNE

□ **mec.
Beata
Kozyra-
Łukasiak**
radca prawny DIL

16 czerwca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1118.

Z dniem 1 lipca 2023 r. odwołano na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

17 czerwca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2023 r. w sprawie określenia wzoru formularza skierowania kandydata do służby w Służbie Więziennej do lekarza wykonującego zadania służby medycyny pracy w jednostce organizacyjnej Służby Więziennej, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1108.

22 czerwca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania za pracę pracowników podmiotów leczniczych działających w formie jednostki budżetowej, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1156.

Miesięczne stawki wynagrodzenia zasadniczego, określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia, mają zastosowanie do wynagrodzeń należnych od 1 stycznia 2023 r.

22 czerwca 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1173 obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 maja 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo atomowe.

29 czerwca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu pilotażowego oddziaływań terapeutycznych skierowanych do dzieci i młodzieży problemowo korzystających z nowych technologii cyfrowych oraz ich rodzin, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1216.

Okres realizacji programu pilotażowego trwa od 1 grudnia 2021 r. do 30 czerwca 2024 r.

29 czerwca 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1225 obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 25 maja 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szpitalnego oddziału ratunkowego.

30 czerwca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu pilotażowego „Profilaktyka 40 PLUS”, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1239.

Etap realizacji programu pilotażowego trwa od 1 lipca 2021 r. do 30 czerwca 2024 r.

30 czerwca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szpitalnego oddziału ratunkowego, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1237.

W szpitalnym oddziale ratunkowym ordynatorem (lekarzem kierującym oddziałem) jest lekarz:

- posiadający tytuł specjalisty w dziedzinie medycyny ratunkowej albo
- po drugim roku specjalizacji w dziedzinie medycyny ratunkowej, który kontynuuje szkolenie specjalizacyjne i posiada jednocześnie specjalizację lub tytuł specjalisty w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii, chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, chirurgii dziecięcej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, ortopedii i traumatologii, pediatrii, neurologii lub kardiologii.

Ordynator oddziału (lekarz kierujący oddziałem) lub wyznaczony przez niego spośród lekarzy systemu, lekarz posiadający tytuł specjalisty w dziedzinie medycyny ratunkowej albo lekarz po drugim roku specjalizacji w dziedzinie medycyny ratunkowej, który kontynuuje szkolenie specjalizacyjne i posiada jednocześnie specjalizację lub tytuł specjalisty w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii, chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, chirurgii dziecięcej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, ortopedii i traumatologii, pediatrii, neurologii lub kardiologii, koordynując pracę oddziału w systemie całodobowym.

Do 30 czerwca 2024 r. ordynatorem oddziału (lekarzem kierującym oddziałem) jest lekarz systemu.

1 lipca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2023 r. uchylające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1127.

Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego.

1 lipca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 maja 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne oraz zlecenia naprawy wyrobu medycznego, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1127.

Zlecenie na zaopatrzenie w wyroby medyczne zawiera między innymi:

- identyfikator generowany przez system serwisów internetowych lub usług informatycznych NFZ, a w przypadku zlecenia w postaci papierowej – dodatkowo zapisany w postaci kodu kreskowego,
- rodzaj i numer dokumentu potwierdzającego prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, jeżeli dotyczy,
- informacje o posiadanych uprawnieniach dodatkowych lub innych uprawnieniach, jeżeli dotyczy,
- informację o ciąży, w przypadku gdy stanowi ona kryterium przyznania wyrobu medycznego,
- uzasadnienie medyczne przyznania większej liczby sztuk wyrobu medycznego w przypadku uprawnienia dodatkowego,

- informacje o dodatkowych wskazaniach do wystawienia zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne dotyczące skrócenia okresu użytkowania wyrobu medycznego.

Zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne, które przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zostały wystawione lub wystawione i potwierdzone, lub częściowo zrealizowane oraz zlecenia naprawy wyrobów medycznych, które przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zostały wystawione lub wystawione i potwierdzone – zachowują ważność.

Przy realizacji tych zleceń nie wymaga się uzyskania podpisu osoby wydającej wyrób medyczny.

1 lipca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu niezbędnych informacji przetwarzanych przez świadczeniodawców, szczegółowego sposobu rejestrowania tych informacji oraz ich przekazywania podmiotom zobowiązanym do finansowania świadczeń ze środków publicznych, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1245.

4 lipca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 czerwca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu finansowania z budżetu państwa świadczeń opieki zdrowotnej, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1265.

Rozporządzenie określa sposób i tryb finansowania z budżetu państwa świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie określonym w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wobec cudzoziemców, osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, zagranicznych funkcjonariuszy lub pracowników biorących udział we wspólnych operacjach lub wspólnych działaniach ratowniczych na terytorium RP, repatriantów oraz osób pozbawionych wolności.

5 lipca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych kryteriów wyboru ofert w postępowaniu w sprawie zawarcia umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1160.

Zmiany zostały wprowadzone w zakresie ambulatoryjnych świadczeń diagnostycznych kosztochłonnych, leczenia szpitalnego – hospitalizacji (szpitalny oddział ratunkowy), opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, leczenia stomatologicznego, świadczeń zdrowotnych kontraktowanych odrębnie oraz pomocy doraźnej i transportu sanitarnego.

6 lipca 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1284 obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 maja 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

7 lipca 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 maja 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.

7 lipca 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1294 obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie służby medycyny pracy w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej.

8 lipca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 czerwca 2023 r. w sprawie umiejętności zawodowych lekarzy i lekarzy dentystów, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1189.

Rozporządzenie określa 57 rodzajów umiejętności zawodowych, w których lekarz i lekarz dentysta mogą uzyskać certyfikat umiejętności zawodowej oraz kwalifikacje lekarza i lekarza dentysty stanowiące warunek ubiegania się o certyfikat umiejętności zawodowej.

Rodzaje umiejętności zawodowych lekarza i lekarza dentysty: andrologia, bankowanie tkanek i komórek, bronchoskopia, chirurgia głowy i szyi, chirurgia ręki, dermatochirurgia, diagnostyka neurofizjologiczna (EEG, ENG, EMG, PW), diagnostyka ultrasonograficzna u dorosłych w warunkach szpitalnego oddziału ratunkowego, diagnostyka ultrasonograficzna u dzieci w warunkach szpitalnego oddziału ratunkowego, diagnostyka ultrasonograficzna w podstawowej opiece zdrowotnej, echokardiografia dorosłych, echokardiografia dzieci, echokardiografia prenatalna, elektroterapia kardiologiczna, endoskopia przewodu pokarmowego u dorosłych (gastroskopia, kolonoskopia), endoskopia przewodu pokarmowego u dzieci (gastroskopia, kolonoskopia), endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna (ECPW), endoskopowa ultrasonografia (EUS), implantologia stomatologiczna, inwazyjna elektrofizjologia, kardiologia prenatalna, kompleksowa rehabilitacja i leczenie wrodzonej i nabytej spastyczności mięśni, kompleksowa rehabilitacja zaburzeń mięśniowo-szkieletowych z wykorzystaniem metod terapii manualnej, leczenie oparzeń, leczenie żywieniowe, leczenie żywieniowe dzieci, medycyna bólu, medycyna estetyczno-naprawcza, medycyna hiperbaryczna, medycyna podróży, medycyna pola walki, medycyna stylu życia, mikrochirurgia replantacyjna narządu ruchu, neuroultrasonografia, obesitologia, odontologia sądowa, ogólna diagnostyka ultrasonograficzna w zakresie jamy brzusznej u dorosłych, ogólna diagnostyka ultrasonograficzna w zakresie jamy brzusznej u dzieci, onkogenetyka, organizacja ochrony zdrowia wojsk, orzecznictwo lekarskie, orzecznictwo sportowo-lekarskie, płytka sedacja, profilaktyka i kontrola zakażeń szpitalnych, radiologia sądowa, radiologia szczękowo-twarzowa, radiologia zabiegowa w zakresie chirurgii naczyń, radiologia zabiegowa w zakresie gastroenterologii, radiologia zabiegowa w zakresie kardiologii, radiologia zabiegowa w zakresie kardiologii dziecięcej, radiologia zabiegowa w zakresie neurochirurgii, radiologia zabiegowa w zakresie neurologii, radiologia zabiegowa w zakresie onkologii klinicznej, radiologia zabiegowa w zakresie ortopedii i traumatologii narządu ruchu, rzadkie choroby metaboliczne dorosłych, specjalistyczna diagnostyka i terapia płodu, uroinekologia.

11 lipca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 maja 2023 r. w sprawie programu pilotażowego w zakresie kompleksowej opieki rozwojowej nad dziećmi urodzonymi przedwcześnie KORD, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1202.

11 lipca 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1324 obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej.

12 lipca 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1327 obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 czerwca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

12 lipca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie limitu przyjęć na studia na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1322.

21 lipca 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1288.

26 lipca 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1427 obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 16 czerwca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

28 lipca 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1444 obwieszczenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 czerwca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie szczegółowych warunków jakim powinni odpowiadać funkcjonariusze straży ochrony kolei, zasad oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby oraz trybu i jednostek uprawnionych do orzekania o tej zdolności.

1 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1477.

Świadczeniodawcy, którzy zamierzają realizować świadczenia gwarantowane leczenie chirurgiczne raka błony śluzowej macicy z zastosowaniem systemu robotowego, oraz leczenie chirurgiczne raka jelita grubego z zastosowaniem systemu robotowego, niespełniający wymagań w zakresie dotyczącym minimalnych kryteriów jakościowych dla personelu medycznego, są obowiązani dostosować się do tych wymagań w terminie do 31 lipca 2024 r.

2 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie środków odurzających, substancji psychotropowych, prekursorów kategorii 1 i preparatów zawierających te środki lub substancje, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1368.

Recepta na preparat zawierający środek odurzający grupy I-N lub II-N, substancję psychotropową grupy II-P, III-P lub IV-P lub prekursor kategorii 1 jest wystawiana po uprzednim dokonaniu przez osobę wystawiającą receptę weryfikacji za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (Platforma P1) lub po zebraniu wywiadu od pacjenta, że ilość i rodzaj produktów leczniczych przepisanych pacjentowi na receptach wystawionych i zrealizowanych nie jest wystarczająca dla prawidłowego prowadzenia farmakoterapii.

Recepta niezbędna do kontynuacji leczenia, jeżeli jest to uzasadnione stanem zdrowia pacjenta odzwierciedlonym w dokumentacji medycznej, na preparat zawierający środek odurzający grupy I-N lub II-N, substancję psychotropową grupy II-P, III-P lub IV-P lub prekursor kategorii 1, może być wystawiona, jeżeli od ostatniego zbadania pacjenta upłynęło nie więcej niż 3 miesiące.

Powyższego przepisu nie stosuje się do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, którego pacjent wybrał przez złożenie deklaracji wyboru.

W przypadku wystawienia recepty na preparat zawierający środek odurzający grupy I-N lub II-N, substancję psychotropową grupy II-P, III-P lub IV-P lub prekursor kategorii 1 w okresie stosowania tego preparatu, jego odpowiednika albo zamiennika,

w dokumentacji medycznej opisuje się również przebieg weryfikacji, a w sytuacji, o której mowa powyżej zamieszcza się także informację, że od ostatniego zbadania pacjenta upłynęło nie więcej niż 3 miesiące.

2 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1486.

Podmiot zapewniający koordynację opieki zdrowotnej nad pacjentem w systemie ochrony zdrowia, o której mowa w ustawie o podstawowej opiece zdrowotnej, prowadzi Indywidualny Plan Opieki Medycznej, który do 31 grudnia 2023 r. może być prowadzony w postaci papierowej.

2 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów elektronicznej dokumentacji medycznej, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1485.

Elektroniczną dokumentację medyczną stanowi Indywidualny Plan Opieki Medycznej, który do 31 grudnia 2023 r. może być prowadzony w postaci papierowej.

2 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2023 r. w sprawie wzoru oświadczenia o braku konfliktu interesów w związku ze sporządzaniem oceny etycznej badania klinicznego, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1484.

3 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia priorytetowych dziedzin medycyny, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1503.

Od 1 lipca 2023 r. neurologia jest priorytetową dziedziną medycyny.

4 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 lipca 2023 r. w sprawie zakażeń i chorób zakaźnych objętych obowiązkiem przekazywania państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu danych o wynikach leczenia lub o wykluczeniu nosicielstwa u ozdrowieńca, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1380

Obowiązkiem przekazywania danych o wynikach leczenia lub o wykluczeniu nosicielstwa u ozdrowieńca są objęte następujące zakażenia i choroby zakaźne: błonica, cholera, dur brzuszny, dur rzekomy A, B lub C oraz ostre nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis).

Dane osoby zakażonej lub chorej na chorobę zakaźną lub podejrzaną o zakażenie lub zachorowanie albo ozdrowieńca, dotyczące wyników leczenia albo wykluczenia nosicielstwa u ozdrowieńca są przekazywane państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu dla miejsca zakończenia leczenia pacjenta lub wykluczenia zakażenia lub choroby zakaźnej.

Dane są przekazywane w przypadku:

- wykluczenia u pacjenta zakażenia lub choroby zakaźnej – niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin od chwili stwierdzenia tego faktu, albo
- zakończenia hospitalizacji pacjenta z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej – w dniu wystawienia karty informacyjnej z leczenia szpitalnego.

4 sierpnia 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1516 obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty.

5 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lipca 2023 r. w sprawie udzielania przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych porad naukowych, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1521.

7 sierpnia 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1541 obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

8 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 sierpnia 2023 r. w sprawie wysokości zasadniczego wynagrodzenia miesięcznego lekarzy i lekarzy dentystów odbywających specjalizację w ramach rezydentury, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1535.

Rozporządzenie obowiązuje z mocą od 1 lipca 2023 r.

Wysokość zasadniczego wynagrodzenia miesięcznego lekarza i lekarza dentysty odbywającego specjalizację w ramach rezydentury w dziedzinach priorytetowych – w pierwszych dwóch latach wynosi 8308 zł, a po dwóch latach 9063 zł.

Natomiast wysokość zasadniczego wynagrodzenia miesięcznego, specjalizującego się w pozostałych dziedzinach medycyny, wynosi odpowiednio 7552 zł oraz 7779 zł.

8 sierpnia 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1545 obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

9 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2023 r.

w sprawie ustalania stopnia uszczerbku na zdrowiu żołnierzy, którzy pełnili służbę w jednostkach wojskowych podporządkowanych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, oraz związku ich śmierci ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1423.

10 sierpnia 2023 r. zostało opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1587 obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o odpadach.

13 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie dodatkowych świadczeń zdrowotnych lekarza dentysty i materiałów stomatologicznych przysługujących żołnierzom zawodowym, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1334.

Dodatkowe świadczenia zdrowotne lekarza dentysty i materiały stomatologiczne są realizowane w jednostce wojskowej, na której zaopatrzeniu pozostaje żołnierz zawodowy zajmujący określone stanowisko służbowe, uprawniony do tych świadczeń.

W przypadku braku możliwości zrealizowania świadczenia zdrowotnego w podmiocie leczniczym utworzonym przez MON, dowódca jednostki wojskowej zawiera umowę z innym podmiotem wykonującym działalność leczniczą udzielającym świadczeń zdrowotnych z zakresu leczenia stomatologicznego.

19 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1528.

23 sierpnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie formy i szczegółowego zakresu wzorcowych medycznych procedur radiologicznych dla standardowych ekspozycji medycznych oraz szczegółowych medycznych procedur radiologicznych, opublikowane w Dz.U. z 2023 r. poz. 1556.

Więcej na stronie:
www.dilnet.wroc.pl
zakładka PRAWO

NIEODPŁATNE PORADNICTWO PRAWNE

POMOC PRAWNA FINANSOWANA PRZEZ
DOLNOŚLĄSKĄ IZBĘ LEKARSKĄ

Zakres pomocy:

- działalność gospodarcza,
- prawo administracyjne z wyłączeniem prawa podatkowego,
- prawo cywilne,
- prawo pracy,
- prawo karne,
- prawo rodzinne.

Kiedy? Każdy piątek w godz. 12.00-16.00, siedziba DIL (II piętro)

Kontakt z adwokatem: (71) 722 42 85, z DIL: (71) 798 80 50

LEGAL SKILLS
BASIŃSKI MORAWSKI KUĆA SKOWRON
ADWOKACKA SPÓŁKA PARTNERSKA

Uchwały i apele Dolnośląskiej Rady Lekarskiej

UCHWAŁY DOLNOŚLĄSKIEJ RADY LEKARSKIEJ Z DNIA 29 CZERWCA 2023 R.

NR 69 /2023

w sprawie wpisu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą

NR 70 /2023

w sprawie wykreślenia praktyki z urzędu w związku z uzyskaniem informacji z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo Krajowego Rejestru Sądowego o wykreśleniu podmiotu

§ 1

1. Dolnośląska Rada Lekarska we Wrocławiu podejmuje uchwałę w sprawie wykreślenia z urzędu wpisu z rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą praktyki lekarskiej, w związku z otrzymaniem informacji z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej o wykreśleniu podmiotu.

2. Dolnośląska Rada Lekarska we Wrocławiu podejmuje uchwałę w sprawie wykreślenia z urzędu wpisu z rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą praktyki lekarskiej, w związku z otrzymaniem informacji z Krajowego Rejestru Sądowego o wykreśleniu podmiotu.

NR 71 /2023

w sprawie zmiany uchwały dotyczącej składu Ośrodka Pamięci i Dokumentacji Historycznej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej we Wrocławiu

§ 1

Dolnośląska Rada Lekarska we Wrocławiu dokonuje zmiany uchwały nr 58/2022 DRL z dnia 5 maja 2022 roku w sprawie składu Ośrodka Pamięci i Dokumentacji Historycznej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej we Wrocławiu zmienionej uchwałą nr 20/2023 DRL z dnia 16 lutego 2023 r. w następujący sposób: w § 1

uchwały skreśla się nazwisko lek. dent. Teresa Bujko i wpisuje mgr Maria Danuta Jarosz.

NR 72-74 /2023

w sprawie obniżenia wysokości składki członkowskiej

NR 75-76/2023

w sprawie zwolnienia z obowiązku opłacania miesięcznej składki członkowskiej

NR 77/2023

w sprawie dofinansowania spotkania integracyjnego pracowników izb lekarskich

§ 1

Dolnośląska Rada Lekarska we Wrocławiu wyraża zgodę na dofinansowanie spotkania integracyjno-szkoleniowego pracowników izb lekarskich, które odbędzie się w dniach od 15 do 17 września 2023 r. w Hotelu Holiday Inn Łódź, w kwocie 15 000 zł brutto.

NR 78/2023

w sprawie poparcia listu intencyjnego

§ 1

Dolnośląska Rada Lekarska we Wrocławiu upoważnia dr. n. med. Pawła Wróblewskiego prezesa DRL i dr. n. med. Dorotę Radziszewską wiceprezesa DRL Delegatury Wałbrzyskiej do podpisania listu intencyjnego w sprawie utworzenia Filii Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich na terenie Wałbrzycha.

NR 79/2023

w sprawie przeprowadzenia remontu i modernizacji w budynku DIL przy al. Matejki 6b we Wrocławiu.

§ 1

Dolnośląska Rada Lekarska we Wrocławiu wyraża zgodę na przeprowadzenie remontu i modernizacji w budynku DIL przy al. Matejki 6b we Wrocławiu w następującym zakresie:

1. wymiana drewnianego baru – wykonanie nowej konstrukcji drewnianej, blatu, półek oraz szafek wiszących na kwotę 16 000,00 zł + VAT,
2. wykonanie toalety dla niepełnosprawnych na poziomie 0 pod salą konferencyjną na kwotę 60 000,00 zł + VAT,
3. montaż urządzeń do transmisji obrazu do monitora znajdującego się nad wejściem do sali konferencyjnej na kwotę 5 000,00 zł + VAT.

NR 80/2023

w sprawie wydania opinii dotyczącej kandydata na konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie chorób płuc dzieci dla województwa dolnośląskiego

§ 1

Dolnośląska Rada Lekarska we Wrocławiu pozytywnie opiniuje kandydaturę dr. n. med. Grzegorza Gąszczyka na konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie chorób płuc dzieci dla województwa dolnośląskiego.

NR 81/2023

w sprawie wydania opinii dotyczącej kandydata na konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie dermatologii i wenerologii dla województwa dolnośląskiego

§ 1

Dolnośląska Rada Lekarska we Wrocławiu pozytywnie opiniuje kandydaturę dr. hab. n. med. Danuty Nowickiej na konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie dermatologii i wenerologii dla województwa dolnośląskiego.

UCHWAŁY PREZYDIUM DOLNOŚLĄSKIEJ RADY LEKARSKIEJ Z 20 LIPCA 2023 R.

NR 82/2023

w sprawie wpisu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą

NR 83/2023

w sprawie wydania opinii dotyczącej kandydata na konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie chirurgii klatki piersiowej dla województwa dolnośląskiego

§ 1

Prezydium Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu pozytywnie opiniuje kandydaturę dr. n. med. Ireneusza Pawlaka na konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie chirurgii klatki piersiowej dla województwa dolnośląskiego.

NR 84/2023

w sprawie modernizacji monitoringu wizyjnego oraz naprawy urządzeń i wyposażenia w budynkach DIL przy ul. Kazimierza Wielkiego 43 i 45 we Wrocławiu.

§ 1

Prezydium Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu wyraża zgodę na:

- dokończenie modernizacji monitoringu wizyjnego w budynku DIL przy ul. Kazimierza Wielkiego 45 we Wrocławiu na kwotę 10 000,00 zł + VAT,
- wymianę wentylatorów w budynkach DIL przy ul. Kazimierza Wielkiego 43 i 45 na kwotę 23 200,00 zł + VAT,
- naprawę i czyszczenie wyposażenia (fotele i krzesła) w budynku DIL przy ul. Kazimierza Wielkiego 45 we Wrocławiu na kwotę 14 500,00 zł + VAT.

NR 85/2023

w sprawie wydania opinii dotyczącej kandydata na konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie transplantologii klinicznej dla województwa dolnośląskiego

§ 1

Prezydium Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu pozytywnie opiniuje kandydaturę dr. n. med. Pawła Chudoby na konsultanta wojewódzkiego

w dziedzinie transplantologii klinicznej dla województwa dolnośląskiego.

NR 86/2023

w sprawie naprawy oświetlenia w budynku DIL przy al. Matejki 6b we Wrocławiu.

§ 1

Prezydium Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu wyraża zgodę na wymianę opraw oświetlenia awaryjnego i ewakuacyjnego w budynku DIL przy al. Matejki 6b we Wrocławiu na kwotę 11 200,00 zł + VAT.

NR 87/2023

w sprawie dofinansowania pikniku integracyjnego.

§ 1

Prezydium Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu wyraża zgodę na dofinansowanie pikniku integracyjnego organizowanego przez Klub Lekarzy w dniu 10 września 2023 r. na kwotę 25 000,00 zł z funduszu rezerwowego DIL.

UCHWAŁY PREZYDIUM DOLNOŚLĄSKIEJ RADY LEKARSKIEJ Z 10 SIERPNI 2023 R.

NR 88/2023

w sprawie wpisu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą

NR 89/2023

w sprawie udzielenia bezzwrotnej zapomogi pieniężnej

NR 90/2023

w sprawie wydania opinii dot. kandydata na

konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie okulistyki dla województwa dolnośląskiego

§ 1

Prezydium Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu pozytywnie opiniuje kandydaturę prof. dr. hab. n. med. Marty Misiuk-Hojło na konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie okulistyki dla województwa dolnośląskiego.

NR 91/2023

w sprawie dofinansowania Integracyjnego Rejsu Młodych Lekarzy.

§ 1

Prezydium Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu wyraża zgodę na dofinansowanie Integracyjnego Rejsu Młodych Lekarzy po Odrze organizowanego przez Komisję Młodych Lekarzy w sierpniu br. na kwotę 2 000,00 zł z funduszu rezerwowego DIL.

Gloria Medicinae dla prezesa DRL dr. n. med. Pawła Wróblewskiego

Członkowie Kapituły Medalu Gloria Medicinae, najwyższego odznaczenia Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, na wiosennym posiedzeniu 24 marca 2023 r. postanowili uhonorować Medalem Gloria Medicinae prezesa Dolnośląskiej Rady Lekarskiej dr. n. med. Pawła Wróblewskiego. To dowód wielkiego uznania dla zasług i pracy na rzecz środowiska lekarskiego. Uroczystość dekoracji odbędzie się 6 października 2023 r. w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego w Warszawie.

Medal Gloria Medicinae nadawany jest za wybitne zasługi dla medycyny tylko dziesięciu lekarzom w ciągu jednego roku. Wyboru laureatów dokonuje Kapituła Medalu w tajnym głosowaniu. Na dyplomie, który laureat otrzymuje oprócz medalu, znajduje się tekst w języku polskim i łacińskim:

„Za ofiarną służbę ludziom, za najwyższy szacunek dla zdrowia i życia ludzkiego, za sumienne i godne wykonywanie sztuki leczenia, za podtrzymanie honoru i szlachetnych tradycji stanu lekarskiego, za tworzenie nieprzemijających wartości dla dobra Polskiego Towarzystwa Lekarskiego”.

KOMISJA KSZTAŁCENIA INFORMUJE

Dolnośląska Rada Lekarska uchwaliła regulamin przyznawania stypendiów, a następnie powołała Komisję Stypendialną. W skład jej weszli: dr n. med. Katarzyna Jungiewicz-Janusz, lek. dent. Alicja Marczyk-Felba, lek. Ewelina Murawska i dr n. med. Dorota Radziszewska. Przewodniczącym został autor tej informacji. Stypendia będą przyznawane lekarzom i lekarzom denty stom naszej Izby, aby umożliwić odbycie stażu w polskim lub zagranicznym ośrodku lub udział w kursach czy warsztatach w celu doskonalenia zawodowego. Wysokość jednego stypendium – **nie wyższa niż 15 000 zł**.

Wnioski rozpatrywane będą dwa razy w roku kalendarzowym – do końca maja i do końca listopada. Tak więc do 30.11.2023 r. można wysłać formularz wniosku dostępny na stronie www.dilnet.wroc.pl w zakładce Kształcenie: Dofinansowanie kształcenia i nagrody/Fundusz Stypendialny – załączając odpowiednie dokumenty. Na stronie tej znajduje się też regulamin stypendium wraz z załącznikami. Zachęcam do skorzystania z tej kolejnej atrakcyjnej formy dofinansowania naszego szkolenia zawodowego.

Andrzej Wojnar
przewodniczący Komisji Kształcenia DRL

35 lat Dyplomatorium

**23 września 2023 r. w Rokitnicy
odbędą się uroczystości związane z 35-leciem Dyplomatorium.**

Koleżanki i Koledzy, którzy kończyli studia w 1988 r. na Śląskiej Akademii Medycznej, Wydział Lekarski w Zabrze i są zainteresowani udziałem w wydarzeniu, mogą kontaktować się z dr. Jackiem Sroczyńskim (e-mail: dr.sroczynski@gmail.com, tel. 601 268 217).

**ZJAZD ABSOLWENTÓW
WYDZIAŁU LEKARSKIEGO
AKADEMII MEDYCZNEJ
WE WROCŁAWIU
ROCZNIK 1979**

Droga Koleżanko! Drogi Kolego!
Zapraszamy na spotkanie koleżeńskie z okazji 45-lecia ukończenia Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej we Wrocławiu, które odbędzie się 7-9 czerwca 2024 r. w Polanicy-Zdroju (Hotel Polanica Resort & Spa, ul. Górska 2, 57-320 Polanica Zdrój).

Program zjazdu

7 czerwca 2024 r. (piątek)
od godz. 15.00 Zakwaterowanie w hotelu
godz. 18.00-24.00 Grill
8 czerwca 2024 r. (sobota)
godz. 7.30-10.30 Śniadanie
godz. 11.00 Msza święta – kościół
Wniebowzięcia NMP
(ul. Kamienna 8)
Czas wolny,
spacer po uzdrowisku
godz. 13.50 Pamiątkowe zdjęcie
grupowe przed hotelem
godz. 14.00 Obiad
godz. 19.00-2.00 Bankiet
9 czerwca 2024 r. (niedziela)
godz. 7.30-10.30 Śniadanie i pożegnania
do godz. 11.00 Wymeldowania

Opłata za uczestnictwo w zjeździe wynosi od absolwenta/osoby towarzyszącej 900 zł.
W związku z inflacją nie wykluczamy ewentualnej korekty wpłat (na miejscu).
Wpłat prosimy dokonywać na konto: 65 1020 5112 0000 7302 0125 3632, (odbiorca DOM. developer RESORT Sp. z o.o., ul. Sienkiewicza 28/1, 50-335 Wrocław) do 31.12.2023 r. z dopiskiem „Zjazd 1979”. Panie prosimy o podanie nazwiska obecnego oraz panieńskiego.
Do dyspozycji gości pokoje 2-3-osobowe – prosimy o mailowe zgłaszanie nazwisk Kolegów i Koleżanek, z którymi chcą być Państwo zakwaterowani.

W hotelu zapewnione jest bezpłatne korzystanie z Parku Wodnego (kryty basen, strefa z masażerami i gejzerami, jacuzzi, strefa saun – łaźnia parowa, sauna sucha oraz saunarium), urządzeń fitness, jak również z dostępu do bezprzewodowego internetu oraz z bezpłatnego parkingu.

Komitet Organizacyjny
Iwona Dattner-Hapon

**ZJAZD ABSOLWENTÓW
WYDZIAŁU LEKARSKIEGO
AKADEMII MEDYCZNEJ
WE WROCŁAWIU
ROCZNIK 1993**

Droga Koleżanko! Drogi Kolego!
Zapraszamy na spotkanie koleżeńskie z okazji 30-lecia ukończenia Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej we Wrocławiu, które odbędzie się 6-8 października 2023 r. Miejscem spotkania będzie ośrodek Vital & SPA Resort Szarotka w Zielenicu (Zieleniec 72, 57-340 Duszniki-Zdrój).

Program zjazdu

6 października 2023 r. (piątek)
od godz. 14.00 Zakwaterowanie
w ośrodku
godz. 18.00-2.00 Biesiada grillowa
7 października 2023 r. (sobota)
godz. 8.00-11.00 Śniadanie, czas wolny,
spacer po Zieleniцу
godz. 13.45 Pamiątkowe zdjęcie
grupowe przed
ośrodkiem
godz. 14.00 Obiad
Czas wolny
godz. 18.45 Pamiątkowe zdjęcie
grupowe przed
ośrodkiem
godz. 19.00-2.00 Bankiet
8 października 2023 r. (niedziela)
godz. 8.00-11.00 Śniadanie i pożegnania

Opłata za uczestnictwo w zjeździe wynosi od absolwenta/osoby towarzyszącej 700 zł.
W związku dużej inflacji nie wykluczamy ewentualnej korekty wpłat (na miejscu).
Wpłat prosimy dokonywać na konto: 62 2030 0045 1110 0000 0134 5640 (odbiorca: MWR SZAROTKA s.c.) do 15.09.2023 r. z dopiskiem „Zjazd 1993”. Panie prosimy o podanie nazwiska obecnego oraz panieńskiego.

Do dyspozycji gości pokoje 2-3-osobowe – proszę o e-mailowe zgłaszanie nazwisk Kolegów i Koleżanek, z którymi chcą być Państwo zakwaterowani.

UWAGA! W ośrodku zapewnione jest bezpłatne korzystanie z kompleksu basenowego, jacuzzi, saun, urządzeń fitness, jak również dostęp do bezprzewodowego internetu oraz bezpłatny parking.

Za Komitet Organizacyjny
Iwona Szuszkiewicz-Wiercińska,
Jacek Poleszczuk

**ZJAZD ABSOLWENTÓW
WYDZIAŁU LEKARSKIEGO
AKADEMII MEDYCZNEJ
WE WROCŁAWIU
ROCZNIK 1994**

Droga Koleżanko! Drogi Kolego!
Zapraszamy na spotkanie koleżeńskie z okazji 30-lecia ukończenia Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej we Wrocławiu, które odbędzie się 17-19 maja 2024 r. w Szklarskiej Porębie (Interferie Sport Hotel Bornit****, ul. Mickiewicza 21, 58-580 Szklarska Poręba).

Program zjazdu

17 maja 2024 r. (piątek)
od godz. 15.00 Zakwaterowanie w hotelu
godz. 18.00-24.00 Grill
18 maja 2024 r. (sobota)
godz. 7.30-10.30 Śniadanie
Czas wolny,
spacer po uzdrowisku
godz. 13.50 Pamiątkowe zdjęcie
grupowe przed hotelem
godz. 14.00 Obiad
godz. 20.00-2.00 Bankiet
19 maja 2024 r. (niedziela)
godz. 7.30-10.30 Śniadanie i pożegnania
do godz. 11.00 Wymeldowania

Opłata za uczestnictwo w zjeździe wynosi od absolwenta/osoby towarzyszącej 700 zł.
W związku z inflacją nie wykluczamy korekty wpłat (na miejscu).
Wpłat prosimy dokonywać na konto: 45 1240 3464 1111 0010 6705 3196, (odbiorca: INTERFERIE SA, 59-220 Legnica, Chojnowska 41) do 31.12.2023 r. (w tytule przelewu prosimy podać „Zjazd 1994” oraz numer NIP w przypadku osób chcących otrzymać fakturę). Panie prosimy o podanie nazwiska obecnego oraz panieńskiego.

Do dyspozycji gości pokoje 2-3-osobowe – prosimy o mailowe zgłaszanie nazwisk Kolegów i Koleżanek, z którymi chcą być Państwo zakwaterowani.

W hotelu zapewniony jest bezpłatny dostęp do Centrum Rekreacji (sala fitness, basen, sauna sucha). Hotel zapewnia bezprzewodowy dostęp do internetu oraz bezpłatny parking. Dodatkowo płatne są kręgle, bilard oraz Strefa Masaży (10% zniżki od cen regularnych po wcześniejszej rezerwacji na e-mail spa.bornit@interferie.pl).

Komitet Organizacyjny
Magdalena Hirowska-Tracz, Jacek Poleszczuk

ZJAZD ABSOLWENTÓW WYDZIAŁU LEKARSKIEGO AKADEMII MEDYCZNEJ WE WROCŁAWIU ROCZNIK 2004

Droga Koleżanko! Drogi Kolego!

Zapraszamy na spotkanie koleżeńskie z okazji 20-lecia ukończenia Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej we Wrocławiu, które odbędzie się 14-16 czerwca 2024 r. w Pałacu Wojanów - Wojanów 8, 58-508 Jelenia Góra.

Program zjazdu:

14 czerwca 2024 r. (piątek)	obiad
od godz. 14.00 Zakwaterowanie	we własnym
w pałacu	zakresie
godz. 20.00-24.00 Biesiada grillowa	godz. 19.00-3.00 Bankiet
15 czerwca 2024 (sobota)	16 czerwca 2024 r. (niedziela)
godz. 7.30-10.30 Śniadanie,	godz. 7.30-10.30 Śniadanie
czas wolny,	do godz. 11.00 Wymeldowanie

Opłata za uczestnictwo w zjeździe wynosi **od absolwenta 950 zł**. Wpłaty prosimy dokonywać na konto: **67 1140 2004 0000 3102 8338 0049** (odbiorca Komitet organizacyjny) **do 30.04.2024 r.** (w tytule - Zjazd absolwentów 2004). W związku z dużą inflacją oraz ostateczną liczbą uczestników cena może ulec zmianie.

Serdecznie zapraszamy do udziału w zjeździe.

Komitet Organizacyjny
Katarzyna Nowak-Wicińska, Natalia Fonfara,
Joanna Gurańska-Bentkowska

PODZIĘKOWANIE

DLA

Orkiestry Dolnośląskiej Izby Lekarskiej

Dzięki Państwu niesamowitemu entuzjazmowi, inicjatywie oraz oddaniu małym pacjentom udało zorganizować się wspaniały Korczakowski Dzień Dziecka. Z pewnością oderwanie się od codziennych trosk wpłynęło pozytywnie także na proces zdrowienia, a pobyt w szpitalu będzie kojarzył się nie tylko ze stresującymi momentami. Dla nich to było o wiele więcej niż tylko koncert – wydarzenie dało im poczucie normalności w trudnych chwilach.

"Dziecku potrzebna jest jasność szczęścia i ciepło miłości"

Janusz Korczak

Ze szczerym podziękowaniem

dr n. med. *[Signature]* Krzysztof
dyrektor WSS im. J. Gromkowskiego
we Wrocławiu

5 czerwca 2023 r.

Podziękowania

Najszczerze podziękowania dla pani **lek. med. Małgorzaty Kowalskiej**, lekarki rodzinnej Centrum Medycznego LUX Med we Wrocławiu za zaangażowanie w leczenie, ciepło i życzliwość, oraz dla pani **lek. med. Marioli Goldy-Rzepki** i całego zespołu pielęgniarsko-opiekuńczego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu za profesjonalną opiekę nad śp. Elżbietą Adaszyńską w ostatnich dniach życia, a także za ogrom otrzymanej empatii i wsparcia w najtrudniejszym dla nas czasie.

Pogrążona w smutku Rodzina,
mąż Władysław Adaszyński z córkami

Dolnośląskie Centrum Torakochirurgii, Ośrodek Chirurgii
Klatki Piersiowej
Wrocław, ul. Grabiszyńska 105

Pragnę złożyć serdeczne podziękowanie Panu Doktorowi **Jackowi Cieżkowiczowi** za wszechstronną pomoc jakiej doznałam od niego w czasie choroby. Już dwukrotnie skutecznie ratował moje zdrowie przy wznowach procesu nowotworowego. Po pierwszej interwencji chirurgicznej zadbał także o moją rehabilitację i immunoterapię, która dała efekt pozytywny przez 16 lat. Po tym czasie, gdy choroba znów się odezwała, Pan Doktor przyjął mnie w Poradni Chirurgii Klatki Piersiowej i wdrożył szybką drogę diagnostyki i leczenia. Trafiłam na Pododdział II Ośrodka Chirurgii Klatki Piersiowej pod opiekę Pana Doktora **n. med. Konrada Pawełczyka**, któremu jestem ogromnie wdzięczna przede wszystkim za fachową, chirurgiczną pomoc, ale też za wspaniałe podejście do chorych. Dziękuję za tę przyjazną atmosferę, jaką stwarzają wszyscy pracownicy oddziału.

Maria Wojna

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny We Wrocławiu, Oddział
Położniczo-Ginekologiczny, Ginekologii Onkologicznej
z Pododdziałem Ginekologii Operacyjnej
Wrocław, ul. Kamieńskiego 73a

W lipcu br. byłam pacjentką w Oddziale Ginekologii Onkologicznej z Pododdziałem Ginekologii Operacyjnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego we Wrocławiu i pragnę wyrazić swoje podziękowanie dla całego zespołu medycznego i pomocniczego tego oddziału za troskliwą opiekę, życzliwość, a zwłaszcza fachową pomoc. Wyraży szczególnie wdzięczności i szacunku należą się z mojej strony lekarzom, którzy w trudnych dla mnie chwilach, ratowali moje zdrowie i życie, otoczyli opieką i okazali wiele życzliwości. Wyraży wdzięczności składam **dr. n. med. Michałowi Wdowczykowi**, **dr. n. med. Robertowi Ziółkowskiemu** oraz **dr. n. med. Natalii Levytskiej**.

Maria Wojna

Wyraży wdzięczności i uznania dla Pana Doktora **Krzysztofa Kotulskiego** za nadzwyczajną życzliwość, wyczerpującą informację medyczną, bezpieczne oraz wyjątkowo profesjonalne przeprowadzenie badania w Pracowni Endoskopowej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu, a także dla towarzyszącej pielęgniarki **Pani Ewy Młynarczyk** za fachowe i troskliwe podejście

składa pacjentka lek. Anna Krupa

Wyraży najwyższego uznania dla Pani **dr. n. med. Doroty Piech-nik-Resler** z serdecznym podziękowaniem za bezinteresowne zaangażowanie i specjalistyczną dociekliwość w diagnozowaniu, wyjątkowo życzliwe i cierpliwe podejście, za okazaną troskę

składa pacjentka lek. Anna Krupa

**Komisja Kształcenia Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu
zaprasza na kurs medyczny**

STANY NAGŁE W GABINECIE LEKARSKIM – POSTĘPOWANIE PRAKTYCZNE

który odbędzie się w następujących terminach:

23 września 2023 r. (sobota) Brak miejsc
30 września 2023 r. (sobota) Brak miejsc
14 października 2023 r. (sobota) Brak miejsc

21 października 2023 r. (sobota) Brak miejsc
4 listopada 2023 r. (sobota) Brak miejsc
18 listopada 2023 r. (sobota)

2 grudnia 2023 r. (sobota)
9 grudnia 2023 r. (sobota)

w sali konferencyjnej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej we Wrocławiu przy **al. Matejki 6 w godz. 9.00-15.00.**

Czas trwania kursu – 6 godzin, w tym 4 godziny zajęć praktycznych.

Uczestnikowi kursu przysługuje 6 punktów edukacyjnych.

Kierownik naukowy kursu: dr hab. Jacek Smereka, prof. UMW

Wykładowcy: dr hab. Jacek Smereka, prof. UMW, mgr Andrzej Raczyński, mgr Jarosław Sowizdraniuk

Program kursu

CZĘŚĆ SEMINARYJNA

1. Podstawy patofizjologii stanów zagrożenia życia u pacjentów w gabinecie lekarskim. Typowe stany nagłych zagrożeń życia u pacjentów w gabinecie lekarskim.
2. Podstawowe czynności resuscytacyjne (BLS) – ocena pacjenta, udrożnienie dróg oddechowych, sztuczne oddychanie, podtrzymanie funkcji układu krążenia.
3. Aktualne wytyczne resuscytacji krążeniowo-oddechowej Europejskiej Rady Resuscytacji – zmiany w wytycznych, czynniki wpływające w istotnym stopniu na skuteczność działań resuscytacyjnych.
4. Przyczyny, rozpoznanie, zapobieganie i postępowanie w typowych stanach nagłych zagrożeń w gabinecie lekarskim: omdlenie wazowagalne, niedociśnienie ortostatyczne, zaburzenia oddechowe, hiperglikemia, napad padaczkowy, anafilaksja, toksyczne działanie leków miejscowo znieczulających.
5. Farmakologia leków stosowanych w stanach nagłych zagrożeń w gabinecie lekarskim – skład i praktyczne zastosowanie leków z zestawu przeciwwstrząsowego.
6. Podstawowe zabiegi ratujące życie – usuwanie ciała obcego z dróg oddechowych, wprowadzanie rurki ustno-gardłowej, wentylacja workiem AMBU, konikotomia.
7. Zasady tlenoterapii – sprzęt, wskazania, metody.

CZĘŚĆ PRAKTYCZNA

1. Podstawowe czynności resuscytacyjne – ocena pacjenta, układanie w odpowiednich pozycjach, ocena układu krążenia i oddechowego, udrażnianie dróg oddechowych, pośredni masaż serca.
2. Ćwiczenia praktyczne na fantomach – resuscytacja krążeniowo-oddechowa (resuscytacja osoby dorosłej).
3. Ćwiczenia praktyczne na fantomach – resuscytacja krążeniowo-oddechowa (resuscytacja dziecka).
4. Prawidłowo prowadzony pośredni masaż serca – ćwiczenia i ocena na fantomie z pomiarem jakości resuscytacji.
5. Defibrylacja zautomatyzowana (AED) – ćwiczenia praktyczne na fantomie z użyciem defibrylatora.
6. Udrażnianie i zabezpieczanie dróg oddechowych – wentylacja workiem samorozprężalnym, zakładanie rurki ustno-gardłowej, maski krtaniowej i I-gel.
7. Postępowanie w przypadku całkowitej niedrożności dróg oddechowych – konikotomia, ćwiczenia na fantomie.
8. Leki z zestawu przeciwwstrząsowego – przygotowanie i podawanie leków, tlenoterapia.
9. Drogi podawania leków – podskórna, domięśniowa, dożylna.
10. Zakładanie dostępu dożylnego (wenflonu) – ćwiczenia na fantomie.

Osoby zainteresowane udziałem w warsztatach proszone są WYŁĄCZNIE O PISEMNE ZGŁASZANIE SIĘ do Komisji Kształcenia
DRL: e-mail: komisjaksztalcenia@dilnet.wroc.pl

O uczestnictwie decyduje kolejność zgłoszeń. Maksymalna liczba uczestników w jednym terminie – 18 osób.

6.11 // WROCŁAW, NARODOWE FORUM MUZYKI

PIWNICA POD BARANAMI

koncert dedykowany

**EWIE DEMARCZYK I
MARKOWI GRECHUCIE**

CZY PAMIĘTASZ...?

DLA CZYTELNIKÓW MEDIUM I OSÓB TOWARZYSZĄCYCH KOD RABATOWY -10%: MEDIUM10

ADRIA-ART.PL

Komisja Kształcenia Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu
zaprasza na kurs medyczny

EFEKTYWNA KOMUNIKACJA Z PACJENTEM – KLUCZ DO ZAUFANIA, AKCEPTACJI, WIEDZY I ZROZUMIENIA

który odbędzie się w następujących terminach:

23 września 2023 r. (sobota) **18 listopada 2023 r. (sobota)**
21 października 2023 r. (sobota) **9 grudnia 2023 r. (sobota)**

w sali klubowej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej we Wrocławiu
przy al. Matejki 6 w godz. 9.00-15.00.

Wykładowca: lek. Dariusz Delikat, psycholog

Czas trwania kursu – 6 godzin (w tym 2 godziny zajęć seminaryjnych
oraz 4 godziny zajęć praktycznych).

Uczestnikowi kursu przysługuje 6 punktów edukacyjnych.

Omawiane zagadnienia

Komunikacja interpersonalna nigdy nie jest całkiem prosta, wymagania przed rozmówcami stawiają dzielące ich różnice: osobowościowe, kulturowe, pokoleniowe itp. W przypadku relacji lekarz–pacjent do czynników utrudniających kontakt dochodzą jeszcze dwa bardzo ważne: sytuacja i stan chorego (choroba jest źródłem wielu emocji, a dodatkowym obciążeniem są trudności wynikające z organizacji służby zdrowia) oraz sytuacja i stan lekarza (limity czasowe, duża liczba pacjentów, przepracowanie, zmęczenie). Dlatego o nieporozumienia, pomyłki, brak zrozumienia, konflikty jest bardzo łatwo. Sposobem na ich unikanie, a jeśli wystąpią – rozwiązywanie, są umiejętności komunikacyjne pozwalające na łatwiejsze i skuteczniejsze zbieranie wywiadu chorobowego, stawianie trafnych diagnoz, przekonywanie pacjenta do stosowania się do lekarskich zaleceń oraz rozwiązywanie sytuacji trudnych.

Tematyka szkolenia

- zasady komunikacji interpersonalnej (elementy, rodzaje, środki przekazu),
- techniki komunikacji werbalnej,
- techniki komunikacji niewerbalnej (praca ciałem, głosem, wykorzystywanie przestrzeni),
- pierwszy kontakt – czynniki wpływające na powstawanie pozytywnego pierwszego wrażenia,
- budowanie pozytywnych relacji z pacjentem,
- efektywne pozyskiwanie informacji (wywiad),
- przedstawianie diagnozy i zaleceń,
- formułowanie komunikatów wpływających na zmianę postaw pacjenta.

**Osoby zainteresowane udziałem w warsztatach proszone są
WYŁĄCZNIE O PISEMNE ZGŁASZANIE SIĘ do Komisji Kształcenia DRL:**

e-mail: komisjaksztalcenia@dilnet.wroc.pl

O uczestnictwie decyduje kolejność zgłoszeń.

Maksymalna liczba uczestników w jednym terminie – 25 osób.

Komisja Kształcenia Dolnośląskiej Rady
Lekarskiej we Wrocławiu
zaprasza na kurs medyczny

EMOCJE I PRAKTYCZNE TECHNIKI ICH REGULACJI

który odbędzie się w następujących terminach:

14 października 2023 r. (sobota)
4 listopada 2023 r. (sobota)
2 grudnia 2023 r. (sobota)

w w sali ceglanej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej
we Wrocławiu przy ul. Kazimierza Wielkiego 45
w godz. 9.00-14.00.

Kierownik naukowy kursu: dr hab. Andrzej Wojnar,
prof. nadzw.

Wykładowca: mgr Agnieszka Trnka, psycholog

Czas trwania kursu – 5 godzin. (w tym 2 godziny
zajęć seminaryjnych oraz 3 godziny zajęć
praktycznych).

Uczestnikowi kursu przysługuje 5 punktów
edukacyjnych.

Omawiane zagadnienia

1. Co to są emocje? Czy emocje mogą być dobre i złe?
2. Do czego służą emocje? Funkcje emocji.
3. Formy wyrazu emocji – do czego służą, czy można je kontrolować?
4. Jaka jest różnica między pierwotnymi a wtórnymi emocjami?
5. Emocje w pracy lekarza – co zrobić, żeby w niej pomagały zamiast ją utrudniać?
6. Praktyczne techniki regulacji emocji w ujęciu dialektyczno-behawioralnym.

**Osoby zainteresowane udziałem
w warsztatach proszone są WYŁĄCZNIE
O PISEMNE zgłaszanie się do Komisji
Kształcenia DRL: e-mail:**

komisjaksztalcenia@dilnet.wroc.pl

O uczestnictwie decyduje kolejność zgłoszeń.

**Maksymalna liczba uczestników
w jednym terminie – 25 osób.**

DOŚWIADCZYŁEŚ HEJTU?

POMOC PRAWNA FINANSOWANA PRZEZ
DOLNOŚLĄSKĄ IZBĘ LEKARSKĄ

KONTAKT Z ADWOKATEM:

tel. (71) 722 42 85

od poniedziałku do piątku w godzinach od 9 do 16

e-mail: office@legalskills.eu

inter
UBEZPIECZENIA

LEGAL SKILLS

BASIŃSKI MORAWSKI KUĆA SKOWRON
ADWOKACKA SPÓŁKA PARTNERSKA

**Komisja Kształcenia Dolnośląskiej Rady Lekarskiej
we Wrocławiu
oraz**

**Ośrodek Kształcenia COBIK Naczelnej Izby Lekarskiej
w Warszawie, Katedra i Klinika Pediatrii, Endokrynologii,
Diabetologii i Chorób Metabolicznych, Katedra i Zakład
Podstaw Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego
im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
zapraszają na konferencję w trybie hybrydowym**

ISTOTNE PROBLEMY ENDOKRYNOLOGICZNE DLA LEKARZY PEDIATRÓW I LEKARZY RODZINNYCH – AKTUALIZACJE

która odbędzie się 8 grudnia 2023 r. (piątek) w godz. 9.00-14.30

Osoby zamierzające wziąć udział w konferencji w trybie stacjonarnym zapraszamy do siedziby Dolnośląskiej Izby Lekarskiej we Wrocławiu przy ul. Kazimierza Wielkiego 45 (sala konferencyjna I piętro).

Osoby zamierzające wziąć udział w konferencji w trybie online – proszone są wyłącznie o mailowe zgłoszenie udziału na adres: komisjaskształcenia@dilnet.wroc.pl

Uczestnikowi konferencji przysługuje 5 punktów edukacyjnych.

Udział w kursie jest dobrowolny i bezpłatny.

Konferencja ma charakter ogólnodostępny dla bliżej nieokreślonej liczby uczestników, ograniczonej jedynie względami techniczno-organizacyjnymi.

Kierownik naukowy konferencji:

dr hab. Ewa Barg

konsultant wojewódzki w dziedzinie endokrynologii i diabetologii

dziecięcej dla województwa dolnośląskiego
prof. dr hab. Robert Śmigiel

Program konferencji

9.00-9.30	<i>Zaburzenia funkcji tarczycy u dzieci – zasady rozpoznawania i leczenia</i>
dr hab. Ewa Barg
9.30-10.00	<i>Diagnostyka i leczenie otyłości u dzieci. Kiedy diagnozujemy i leczymy?</i>
prof. dr hab. Anna Noczyńska
10.00-10.30	<i>Hipoglikemia u dzieci</i>
dr n. med. Agnieszka Zubkiewicz-Kucharska
10.30-11.00	<i>Przedwczesne dojrzewanie płciowe: diagnostyka i leczenie</i>
dr n. med. Barbara Salmonowicz
11.00-11.30	<i>Leczenie niskorosłości: nowe perspektywy diagnostyki i terapii</i>
dr n. med. Beata Wikiera
11.30-12.00	<i>Choroby nadnerczy u dzieci</i>
dr n. med. Aleksander Basiak
12.00-12.30	Przerwa
12.30-13.00	<i>Witamina D oraz gospodarka wapniowo-fosforanowa</i>
dr n. med. Julita Nocoń-Bohusz
13.00-13.30	<i>Niskorosłość w przebiegu zespołów dysmorficznych</i>
prof. dr hab. Robert Śmigiel
13.30-14.00	<i>Pułapki przy zlecaniu badań, co ważne dla lekarzy?</i>
dr n. farm. Helena Moreira
14.00-14.30	Podsumowanie i zakończenie konferencji

Osoby zainteresowane udziałem w kursie proszone są o wstępne zgłoszenie zamiaru uczestnictwa, które nie ma charakteru wiążącego. Zgłoszenie pisemne należy kierować do Komisji Kształcenia DRL:

e-mail: komisjaskształcenia@dilnet.wroc.pl lub telefonicznie pod numerem 71/ 79 88 068 lub 71/ 79 88 081.

**Komisja Kształcenia oraz Komisja Stomatologiczna
Dolnośląskiej Rady Lekarskiej wraz
z firmą Pozytron® Radiologia Medyczna Sp. z o.o. zapraszają
na kurs radiologiczny z zakresu:**

OCHRONA RADIOLOGICZNA PACJENTA dla lekarzy i lekarzy dentystów

23 września 2023 r. (sobota) godz. 10.00 egzamin

18 listopada 2023 r. (sobota) godz. 10.00 egzamin

**Egzamin odbędzie się w siedzibie Dolnośląskiej Izby
Lekarskiej we Wrocławiu przy ul. Kazimierza Wielkiego 45
(sala szkoleniowa na I piętrze).**

Kurs przeznaczony jest dla wszystkich osób wykonujących badania i zabiegi lecznicze z wykorzystaniem promieniowania jonizującego LST, LR, LMN, LRZ, LIX, FT, PMN, LRT.

Koszt kursu dla członków DOLNOŚLĄSKIEJ IZBY LEKARSKIEJ:
Szkolenie online + przygotowanie do egzaminu + koszt egzaminu = 390 zł

Członkom DIL przysługuje dofinansowanie w wysokości 140 zł, pozostałą kwotę szkolenia 250 zł lekarz/lekarz dentysta opłaca indywidualnie.

Faktura za uczestnictwo w szkoleniu i egzaminie zostanie wystawiona po dokonanej rejestracji i przesłana na adres e-mail.

Szkolenie **online** ma formę webinaru przygotowującego do egzaminu. Szkolenie zakończone jest Egzaminem Państwowym **w formie stacjonarnej**.

Szkolenie jest prowadzone drogą internetową w formie szkolenia na odległość, zgodnie z programem określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 6 marca 2020 r. w sprawie szkoleń z dziedziny ochrony radiologicznej pacjenta (Dz.U. 2020 poz. 390).

Zgodnie z art. 33n ust. 8 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe, osoby egzaminujące posiadają wyższe wykształcenie, wiedzę i doświadczenie zawodowe, zgodne z zakresem prowadzonych szkoleń, w szczególności w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta.

Po ukończeniu szkolenia uczestnik otrzyma zaświadczenie i uzyska 7 punktów edukacyjnych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 lutego 2022 r. Po zdanym egzaminie uczestnicy otrzymają certyfikat potwierdzający zdanie egzaminu równoważne z przyznaniem 20 punktów szkoleniowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 marca 2020 r.

Dla członków Dolnośląskiej Izby Lekarskiej ilość miejsc dofinansowanych wynosi 100.

Osoby zainteresowane wzięciem udziału w szkoleniu proszone są o rejestrację na stronie: <https://www.pozytron.pl/lista-szkolen/5-ochrona-radiologiczna-pacjenta>

W przypadku pytań proszę o kontakt telefoniczny lub e-mailowy:

Dział szkoleń:

tel.: +48 505 440 173 lub +48 502 268 684

e-mail: szkolenia@pozytron.pl

**Komisja Kształcenia Dolnośląskiej Rady Lekarskiej
we Wrocławiu**

oraz

**Poradnia Prehabilitacji i Żywnienia Wojewódzkiego Szpitala
Specjalistycznego w Legnicy
zapraszają na konferencję**

PREHABILITACJA – NOWA JAKOŚĆ W CHIRURGII I ONKOLOGII

**która odbędzie się 20 października 2023 r. (piątek)
w godz. 10.00-13.30**

**w sali konferencyjnej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej
przy ul. Kazimierza Wielkiego 45 we Wrocławiu.**

Uczestnikowi konferencji przysługują 3 punkty edukacyjne.

Udział w kursie jest dobrowolny i bezpłatny.

Konferencja ma charakter ogólnodostępny dla bliżej nieokreślonej liczby uczestników, ograniczonej jedynie względami techniczno-organizacyjnymi.

Kierownik naukowy konferencji dr n. med. Tomasz Szewczyk

Program konferencji

10.00-10.30	Prehabilitacja – założenia i praktyka lek. Przemysław Zarzeczny
10.30-11.00	Fizjoterapeuta w prehabilitacji – czy jedna wizyta się opłaca? dr n. med. Justyna Bugała-Szpak, fizjoterapeuta
11.00-11.30	Dietoterapia – główny aspekt prehabilitacji czy dodatek? mgr Katarzyna Traczuk-Bernat, dietetyk kliniczny
11.30-12.00	Pacjent nie pyta, pacjent się wstydzi – opieka psychologiczna mgr Anna Banach, psycholog
12.00-12.30	Przerwa
12.30-13.00	System TRIAGE w prehabilitacji – ocena ryzyka powikłań lek. Przemysław Zarzeczny
13.00-13.30	Dyskusja Podsumowanie i zakończenie Konferencji

Osoby zainteresowane udziałem w kursie proszone są o wstępne zgłoszenie zamiaru uczestnictwa, które nie ma charakteru wiążącego. Zgłoszenie pisemne należy kierować do Komisji Kształcenia DRL:

e-mail: komisjaskształcenia@dilnet.wroc.pl lub telefonicznie pod numerem 71/ 79 88 068 lub 71/79 88 081.

Dolnośląski Oddział Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego

we współpracy z Wojewódzkim Konsultantem w dziedzinie pediatrii serdecznie zaprasza na

DOLNOŚLĄSKIE SPOTKANIE PEDIATRÓW

konferencję naukowo-szkoleniową, która odbędzie się

9 września 2023 r. (sobota) w godzinach 9.30-14.30

w Hotelu IBIS STYLES, Plac Konstytucji 3 Maja, Wrocław

Program spotkania

9.30-9.35	Otwarcie konferencji	11.20-11.30	Dyskusja
9.35-10.00	<i>Dziecko z atopowym zapaleniem skóry w gabinecie pediatrii</i> prof. dr hab. Wojciech Baran	11.30-11.45	Przerwa na kawę
10.00-10.25	<i>Aktualne wytyczne dotyczące diagnostyki i leczenia wysiękowego zapalenia ucha środkowego</i> dr n. med. Karol Myszel	11.45-12.05	<i>Diagnostyka różnicowa bólów stawów u dzieci</i> dr n. med. Elżbieta Misterska-Strzyż
10.25-10.30	Wystąpienie przedstawiciela firmy	12.05-12.25	<i>Skoordynowana opieka nad dzieckiem z zaburzeniami rozwoju wymagającym wielodyscyplinarnego leczenia</i> prof. dr hab. Robert Śmigiel
10.30-10.55	<i>Objawy alarmowe w guzach litych u dzieci</i> prof. dr hab. n. med. Bernarda Kazanowska	12.25-13.25	<i>Prezentacja przypadków – 4 przypadki</i>
10.55-11.15	<i>Mikrangiopatia zakrzepowa u dzieci – aktualny stan wiedzy</i> prof. dr hab. n. med. Danuta Zwolińska	13.25-13.50	Dyskusja
11.15-11.20	Wystąpienie przedstawiciela firmy	13.50	Losowanie nagród książkowych. Zamknięcie konferencji. Wręczenie certyfikatów.
		14.00	Lunch

Przewodnicząca Komitetu Naukowego
Przewodnicząca Dolnośląskiego Oddziału PTP
prof. dr hab. Danuta Zwolińska

Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego
Sekretarz Dolnośląskiego Oddziału PTP
dr hab. n. med. Anna Medyńska

Zapraszamy na kolejne spotkanie – 16 grudnia 2023 r.

**Komisja Kształcenia i Komisja Stomatologiczna
Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu
zapraszają na kurs medyczny, który odbędzie się**

**22 września 2023 r. (piątek)
godz. 10.00-11.45 wykład
godz. 12.00-14.30 warsztaty**

**w sali konferencyjnej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej
przy ul. Kazimierza Wielkiego 45 we Wrocławiu.**

CEMENTOWANIE UZUPEŁNIEŃ PROTETYCZNYCH – PRAKTYCZNE ASPEKTY WYKORZYSTANIA RÓŻNYCH TECHNIK W CELU OSIĄGNIĘCIA SUKCESU KLINICZNEGO

Kierownik naukowy kursu i wykładowca
dr n. med. Kamila Wróbel-Bednarz

**Uczestnikowi wykładu przysługują 2 punkty edukacyjne.
Uczestnikowi warsztatów przysługują 3 punkty edukacyjne.**

Udział w wykładzie jest dobrowolny i bezpłatny.
Udział w warsztatach płatny w wysokości 345 zł (informacja
o formie płatności zostanie przesłana drogą elektroniczną osobie
zgłaszającej się na warsztat).
W ramach opłaty uczestnik otrzyma zestaw kompozytowego
cementu do osadzania.

Kurs ma charakter ogólnodostępny dla bliżej nieokreślonej
liczby uczestników, ograniczonej jedynie względami techniczno-
organizacyjnymi.

Program kursu

10.00-11.45 Wykład + dyskusja
12.00-14.30 Część praktyczna – warsztaty

Omawiane zagadnienia

1. Uzupełnienie pośrednie, granica preparacji
2. Cementowanie konwencjonalne, a zastosowanie połączenia adhezyjnego
3. Wybór odpowiedniego materiału do cementowania w zależności od rodzaju uzupełnienia oraz rodzaju preparacji w konkretnej sytuacji klinicznej
4. Praktyczne wskazówki dotyczące przygotowania każdego rodzaju powierzchni do cementowania zarówno konwencjonalnego jak i adhezyjnego

Część warsztatowa

- cementowanie korony (zab przedtrzonowy) z wykorzystaniem cementu glasonomerowego
- cementowanie nakładu (zab trzonowy) z wykorzystaniem cementu adhezyjnego
- cementowanie indywidualnie modelowanego wkładu koronowo-korzeniowego w siekacz

Osoby zainteresowane udziałem w kursie proszone są o wstępne
zgłoszenie zamiaru uczestnictwa,
które nie ma charakteru wiążącego.

Zgłoszenia pisemne na wykład należy kierować do Komisji
Kształcenia DRL: komisjaskształcenia@dilnet.wroc.pl
lub telefonicznie pod numerami: 71/798 80 68, 71/798 80 81.
Zapisy na warsztaty wyłącznie drogą elektroniczną – decyduje
kolejność zgłoszeń (liczba miejsc – 16 osób).

**Komisja Kształcenia i Komisja Stomatologiczna
Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu
zapraszają na kurs medyczny, który odbędzie się**

**30 września 2023 r. (sobota)
godz. 9.00-11.00 wykład
godz. 11.30-14.00 warsztaty – brak miejsc**

**w sali konferencyjnej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej
przy ul. Kazimierza Wielkiego 45 we Wrocławiu.**

TRZY KOLORY ENDO

Kierownik naukowy kursu
dr n. med. Hanna Nowak-Malinowska

Wykładowca lek. dent. Michał Kowalik

**Uczestnikowi wykładu przysługują 2 punkty edukacyjne.
Uczestnikowi warsztatów przysługują 3 punkty edukacyjne.**

Udział w kursie jest dobrowolny i bezpłatny.
Kurs ma charakter ogólnodostępny dla bliżej nieokreślonej
liczby uczestników, ograniczonej jedynie względami techniczno-
organizacyjnymi.

Program kursu

godz. 9.00-11.00 Wykład
godz. 11.00-11.30 Przerwa
godz. 11.30-14.00 Część praktyczna – warsztaty

Zagadnienia

1. Diagnostyka i plan leczenia – podejmowanie decyzji w skomplikowanych przypadkach
2. Kształtowanie kanału, chemiczne opracowanie kanałów korzeniowych
3. Obturacja – zastosowanie sealerów bioceramicznych w praktyce klinicznej
4. Warsztat praktyczny: Protaper Ultimate – rozwiązanie systemowe

Osoby zainteresowane udziałem w kursie proszone są o wstępne
zgłoszenie zamiaru uczestnictwa, które nie ma charakteru
wiążącego.

Zgłoszenia pisemne na wykład należy kierować do Komisji
Kształcenia DRL: komisjaskształcenia@dilnet.wroc.pl lub
telefonicznie pod numerami: 71/798 80 68, 71/798 80 81.
Zapisy na warsztaty wyłącznie drogą elektroniczną – decyduje
kolejność zgłoszeń (liczba miejsc – 15 osób).

**Komisja Kształcenia i Komisja Stomatologiczna
Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu
zapraszają na kurs medyczny**

PIERWSZA POMOC I DIAGNOSTYKA PRZY URAZACH ZĘBÓW U DZIECI

**który odbędzie się 21 października 2023 r. (sobota)
w godz. 10.00-13.30**

**w sali konferencyjnej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej
przy ul. Kazimierza Wielkiego 45 we Wrocławiu.**

Kierownik naukowy kursu

dr n. med. Marta Berdzik-Janecka
konsultant wojewódzki w dziedzinie stomatologii dziecięcej dla
województwa dolnośląskiego

Uczestnikowi kursu przysługują 3 punkty edukacyjne.

Udział w kursie jest dobrowolny i bezpłatny.

Kurs ma charakter ogólnodostępny dla bliżej nieokreślonej liczby
uczestników,
ograniczonej jedynie względami techniczno-organizacyjnymi.

Program kursu

- godz. 10.00-11.30 *Pierwsza pomoc w urazach zębów u dzieci*
dr n. med. Marta Berdzik-Janecka
godz. 11.30-13.00 *Diagnostyka radiologiczna urazów*
– postępowanie
lek. dent. Dagmara Piesiak-Pańczyszyn
godz. 13.00-13.30 Dyskusja i zakończenie kursu

Osoby zainteresowane udziałem w kursie proszone są o wstępne
zgłoszenie zamiaru uczestnictwa, które nie ma charakteru
wiążącego. Zgłoszenie pisemne należy kierować do Komisji
Kształcenia DRL:

e-mail: komisjaksztalcenia@dilnet.wroc.pl lub telefoniczne pod
numerem 71/ 79 88 068 lub 71 79 88 081.

**Komisja Kształcenia i Komisja Stomatologiczna
Dolnośląskiej Rady Lekarskiej we Wrocławiu
zapraszają na kurs medyczny**

SCHOROZENIA W ZAKRESIE TWARZOCZASZKI

**który odbędzie się 1 grudnia 2023 r. (piątek)
w godz. 9.00-12.00**

**w sali konferencyjnej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej
przy ul. Kazimierza Wielkiego 45 we Wrocławiu.**

Kierownik naukowy kursu

prof. dr hab. Hanna Gerber

Uczestnikowi kursu przysługują 3 punkty edukacyjne.

Udział w kursie jest dobrowolny i bezpłatny.

Kurs ma charakter ogólnodostępny dla bliżej nieokreślonej
liczby uczestników, ograniczonej jedynie względami
techniczno-organizacyjnymi.

Program kursu

- godz. 9.00-9.45 *Nowotwory głowy i szyi – o czym lekarz
stomatolog powinien wiedzieć?*
prof. dr hab. Hanna Gerber
godz. 9.45-10.30 *Nowoczesne metody leczenia wad
szkieletowych twarzoczaszki*
lek., lek. dent. Marcin Kubiak
godz. 10.30-11.15 *Złamania twarzoczaszki w praktyce
lekarza stomatologa*
lek. Andrzej Jaxa-Kwiatkowski
godz. 11.15-12.00 Dyskusja i zakończenie kursu

Osoby zainteresowane udziałem w kursie proszone są
o wstępne zgłoszenie zamiaru uczestnictwa, które nie ma
charakteru wiążącego. Zgłoszenie pisemne należy kierować
do Komisji Kształcenia DRL:

e-mail: komisjaksztalcenia@dilnet.wroc.pl lub telefoniczne
pod numerem 71/798 80 68 lub 71/798 80 81.

Wrocław
25 listopada 2023 r.

**Komisja Stomatologiczna DRL
Dolnośląski Związek Lekarzy
Rodzinnych-Pracodawców
oraz**

**Polskie Towarzystwo Stomatologiczne
– Oddział Wrocław**

Komisja Kształcenia DRL

zapraszają

lekarzy i lekarzy dentystów

na warsztaty interdyscyplinarne

MIĘDZY NAMI LEKARZAMI

w ramach

**XI Dolnośląskich Jesiennych
Dni Stomatologicznych**

które odbędą się w dniu 25 listopada 2023 r.

**w sali konferencyjnej DIL
przy ul. Kazimierza Wielkiego 45
we Wrocławiu**

Szczegółowe informacje
w kolejnym wydaniu MEDIUM

PLAN KURSU SPECJALIZACYJNEGO „PRAWO MEDYCZNE”, online

I termin: 16–18.10.2023, II termin: 13–15.11.2023

I tura 16 października 2023 (poniedziałek) / II tura 13 listopada 2023 (poniedziałek)		
8.00–10.15	dr hab. n. prawnych Agata Wnukiewicz-Kozłowska	Zasady wykonywania zawodu lekarza/lekarza dentystry: pojęcie zawodu lekarza/lekarza dentystry, standardy wykonywania zawodu lekarza/lekarza dentystry (zgodność z aktualną wiedzą medyczną, zgodność z dostępnymi środkami i metodami, obowiązek ustawicznego kształcenia, zgodność z zasadami etyki lekarskiej). Prawa i obowiązki lekarza/lekarza dentystry: informowanie pacjenta, uzyskiwanie zgody na leczenie, obowiązek zachowania tajemnicy lekarskiej, lekarski obowiązek udzielenia pomocy, odmowa leczenia, klauzula sumienia. Prawa i obowiązki pacjenta
10.15–10.30	PRZERWA	
10.30–12.00	dr hab. n. prawnych Agata Wnukiewicz-Kozłowska	Nabywanie i utrata kwalifikacji zawodowych, prawo wykonywania zawodu lekarza/lekarza dentystry. Zasady wypisywania recept na leki oraz zleceń na wyroby medyczne. Zasady prowadzenia eksperymentów medycznych i badań klinicznych.
12.00–12.15	PRZERWA	
12.15–14.30	dr n. med. Katarzyna Połtyn-Zaradna	Organizacja opieki zdrowotnej w Polsce i Unii Europejskiej, zasady sprawowania opieki zdrowotnej w świetle Konstytucji RP. Zasady powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego (prawa i obowiązki osoby ubezpieczonej, organizacja i zakres udzielania świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, dokumentacja związana z udzielaniem świadczeń udzielanych ze środków publicznych)
I tura 17 października 2023 (wtorek) / II tura 14 listopada 2023 (wtorek)		
8.00–8.45	dr n. med. Paweł Wróblewski	Zadania i działanie samorządu lekarskiego: zadania izb lekarskich
8.45–10.15	dr n. prawnych Ewa Wójtowicz	Wykonywanie działalności leczniczej: pojęcie i zakres działalności leczniczej, podmioty lecznicze, prawne formy prowadzenia działalności leczniczej, praktyka zawodowa lekarza oraz lekarza dentystry
10.15–10.30	PRZERWA	
10.30–11.15	prof. dr hab. Dariusz Patrzalek	Problemy prawne przeszczepiania
11.15–12.00	dr n. med. Anna Orońska	Problemy prawne medycyny paliatywnej i stanów terminalnych
12.00–12.15	PRZERWA	
12.15–13.00	dr n. med. Monika Kantorska-Janiec	Problemy prawne związane z leczeniem chorób psychicznych, przeciwdziałaniem i leczeniem uzależnień
13.00–14.30	dr n. prawnych Aleksandra Stebel	Zadania i działanie samorządu lekarskiego: postępowanie przed organami izb lekarskich (rzecznikiem odpowiedzialności zawodowej oraz sądem lekarskim). Prawa i obowiązki członków samorządu lekarskiego
I tura 18 października 2023 (środa) / II tura 15 listopada 2023 (środa)		
8.00–11.00	dr hab. n. prawnych Agata Wnukiewicz-Kozłowska	Prowadzenie i udostępnianie dokumentacji medycznej. Problemy prawne sztucznej prokreacji oraz przerywania ciąży. Problemy prawne zabiegów estetycznych. Problemy prawne związane z zapobieganiem i leczeniem chorób zakaźnych
11.00–12.30	dr n. prawnych Witold Jakimko	Odpowiedzialność prawna lekarza: karna i cywilna
12.30–14.00	lek. Wojciech Golema	Stwierdzanie zgonu i ustalanie przyczyny zgonu
14.00–15.30	dr hab. n. prawnych Agata Wnukiewicz-Kozłowska	Test i zaliczenie kursu

Organizatorem kursu jest Komisja Kształcenia DRL. Rekrutacja na kurs: lekarze posiadający EKS zgłaszają się poprzez SMK, pozostali przez profil na stronie Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego (cmkp.edu.pl).

DROBNE

Wynajmę na godziny gabinet lekarski, 20 m². w centrum Wałbrzycha, możliwa obsługa recepcyjna. Tel. 600 262 020 po godz. 18.00. Ponadto nawiążę współpracę ze stomatologiem i chirurgiem stomatologicznym.

Sprzedam małą przychodnię i gabinet stomatologiczny w centrum Jeleniej Góry, własny parking. Tel.: 606 617 362.

Wynajmę gabinet stomatologiczny. Wrocław, ul. Śniadeckich 39a. Tel.: 668 389 552.

Wynajmę gabinet w centrum osiedla Kuźniki na dowolną specjalizację. Kontakt: 601 616 016.

Sprzedam małą przychodnię we Wrocławiu, okolice pl. Kromera: 2 gabinety, recepcja, część socjalna. Kontakt: Dorota Włodomska, tel. 606 42 59 55.

Sprzedamy NZOZ Spółkę z o.o. POZ, AOS, OPD w woj. dolnośląskim. Telefon: 509 364 780.

Zgorzelec – wynajmę dobrze wyposażony gabinet stomatologiczny (między innymi w mikroskop stomatologiczny) w centrum miasta. Kontakt tel: 518 975 043.

Sprzedam Zakład Opieki Zdrowotnej o powierzchni 130 m² we Wrocławiu, Śródmieście. Telefon: 601 78 83 35 (godziny wieczorne).

ZATRUDNIĘ DENTYSTĘ

Klinika Stomatologiczna SUPRADENT Matuszewscy w Jeleniej Górze zatrudni lekarza stomatologa, chcącego rozwijać się w MIKROSKOPOWEJ stomatologii zachowawczej lub NOWOCZESNEJ ENDO-DONCJI. Oferujemy dostęp do najnowocześniejszych technologii i materiałów, pracę pod mikroskopem, dedykowaną asystentkę, wsparcie w zakresie rozwoju zawodowego i atrakcyjne warunki finansowe. Kontakt: 667 751 989, praca@supradent.com.pl

SPZOZ w Kędzierzynie-Koźlu poszukuje lekarzy specjalistów z zakresu: neurologii, chorób wewnętrznych, pediatrii (dyżury lub/i ordynacja). Forma zatrudnienia oraz warunki płacowe do uzgodnienia. Kontakt osobisty lub telefoniczny: 77 406 25 00.

Renomowana Klinika Stomatologiczna w centrum Wrocławia (niedaleko Sky Tower), nawiąże współpracę z lekarzem ORTODONTĄ. Czas pracy do ustalenia. Najchętniej 1x w tygodniu (z możliwością zwiększenia ilości dni). Posiadamy pantomograf, tomograf, Cefalo. Duża baza pacjentów. Obecny lekarz, niestety, zmienia miasto zamieszkania i szukamy kogoś na jego miejsce. Miłe widziane osoby w trakcie specjalizacji Oferty CV, zapytania proszę kierować na adres e-mail: aurident@vp.pl lub tel. +48 669 402 463 po godz. 10.00.

Prywatny gabinet stomatologiczny we Wrocławiu (Krzyki) podejmie współpracę ze stomatologiem w ramach prywatnych dyżurów na jeden weekend w miesiącu. Pacjenci gwarantowani. Ze względu na charakter pracy (różnorodność przypadków) poszukujemy osób z co najmniej kilkuletnim doświadczeniem. Miłe widziane doświadczenie w prostej chirurgii. Szczegóły pod nr. tel.: 503 383 403.

Centrum Stomatologiczne Omnident w Twardogórze podejmie współpracę ze stomatologiem. Gabinet w pobliżu Wrocławia. Doskonałe wyposażenie, praca na 4 ręce. Możliwość rozwoju. Pacjenci w ramach NFZ i prywatnie. Świetne warunki płacowe. CV proszę przestać na adres: omnident.twardogora@gmail.com.

Przychodnia stomatologiczna RISUS z Bielawy (60 km od Wrocławia) podejmie współpracę z lekarzem stomatologiem. Oferujemy dogodne godziny pracy, miłą atmosferę oraz bardzo dobre warunki płacowe. Telefon: 695 325 925.

ZATRUDNIĘ LEKARZA

Wojewódzkie Centrum Szpitalne Kotliny Jeleniogórskiej w Jeleniej Górze zatrudni lekarzy specjalistów w dziedzinach: urologii, kardiologii, neurologii, chirurgii dziecięcej, chirurgii ogólnej, medycyny ratunkowej. Oferujemy zatrudnienie na podstawie umowy o pracę lub cywilnoprawnej. Kontakt: tel. 75 753 72 30, e-mail: rekrutacja@spzoz.jgora.pl

Nawiążemy współpracę z lekarzem dentyką w prężnie działającej placówce stomatologicznej w Legnicy. Nowoczesne wyposażenie (mikroskop, tomograf, RVG, laser, skaner cad/cam), pacjenci tylko prywatni, elastyczny czas pracy, atrakcyjne wynagrodzenie, miła atmosfera, zgrany zespół, praca z wykwalifikowaną asystą na 4 ręce. Specjalizujemy się w kompleksowym leczeniu pacjentów. Zainteresowanych współpracą proszę o kontakt: tel. 888 406 306.

**GŁOGOWSKI SZPITAL
POWIATOWY SP. Z O.O.
W GŁOGOWIE
pilnie zatrudni****LEKARZY SPECJALISTÓW
W DZIEDZINIE:**

- medycyny ratunkowej (i innej) do pracy na SOR w Głogowie, z możliwością zamieszkania
- pediatrii (O/Pediatryczny i O/Neonatologiczny)
- ginekologii i położnictwa
- chirurgii ogólnej
- anestezjologii i intensywnej terapii
- internistów
- lekarzy rodzinnych do pracy w POZ w Głogowie

Zapewniamy:

- atrakcyjne warunki płacowe
- dowolną formę zatrudnienia
- duże możliwości rozwoju zawodowego

Posiadamy również wolne miejsca na szkolenie specjalizacyjne lekarzy w trybie rezydentury, w kierunku:

- Oddział Neurologii i Leczenia Udarów Mózgu

KONTAKT:

Głogowski Szpital Powiatowy
Sp. z o.o. w Głogowie
ul. T. Kościuszki 15, 67-200 Głogów
tel. 76 837 33 29
kom. 609 457 199
fax: 76 837 33 77

Z wielkim żalem informujemy, że 17 czerwca 2023 roku
zmarł nasz
Kolega i Przyjaciel
prof. dr hab. n. med. Andrzej Dorobisz
znakomity specjalista chirurgii naczyniowej, nauczyciel akademicki,
absolwent Akademii Medycznej we Wrocławiu rocznik 1972.
Organizator i uczestnik wszystkich spotkań naszego rocznika.
Przekazujemy
Rodzinie i Bliskim
wyrazy szczerego współczucia.
Koleżanki i koledzy z roku

Panu
dr. Tadeuszowi Dorobiszowi
wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci
Ojca
składa
kierownik Katedry i Kliniki Chirurgii Naczyniowej, Ogólnej
i Transplantacyjnej
prof. dr hab. Dariusz Janczak z całym zespołem

Panu doktorowi Mariuszowi Radziniakowi
wyrazy współczucia i słowa wsparcia
z powodu śmierci
Teściowej
składają pracownicy
Przychodni Miejskiej w Bielawie oraz członkowie Koła DIL w Bielawie

Z głębokim żalem zawiadamiam, że 12 czerwca 2023 roku
w wieku 95 lat zmarła
Helena Syndonin
lekarz neurolog,
długoletni pracownik ochrony zdrowia.
Pogrążona w smutku
córka z rodziną

Przepelnieni głębokim smutkiem i żalem żegnamy
naszą Koleżankę
Mariannę Weder-Dąbrowską
specjalistę pediatrii.
Cześć Jej pamięci!
Koleżanki i koledzy z terenowego koła DIL w Świdnicy

Ze smutkiem zawiadamiamy, że 31 lipca 2023 roku
zmarła w wieku 91 lat
dr n. med. Anna Cieślińska
Wyrazy współczucia Rodzinie
składają
koleżanki i koledzy z Komisji Socjalnej DRL

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 2 lipca 2023 roku
zmarł w wieku 84 lat
śp. lek. Andrzej Grabień
Pogrążona w smutku Rodzina

Z żalem informujemy, że 9 czerwca 2023 roku
zmarła nasza Koleżanka
dr n. med. Krystyna Szydło
neurolog,
absolwentka Akademii Medycznej we Wrocławiu rocznik 1972.
Przekazujemy
Rodzinie
wyrazy szczerego współczucia.
Koleżanki i koledzy z roku

Naszej Drogiej Koleżance,
Pani Profesor Małgorzacie Trocha
wyrazy głębokiego współczucia i przyjacielskiego wsparcia
w trudnym okresie po śmierci
Mamy
składają
koleżanki i koledzy z Ovo Medical

Naszej serdecznej Koleżance
lek. med. Ewie Dąbrowskiej-Kowalewicz
Jej Najbliższym i Rodzinie
wyrazy szczerego współczucia i żalu
z powodu śmierci
Mamy
specjalisty pediatrii
Marianny Weder-Dąbrowskiej
składają
koleżanki i koledzy z Terenowego Koła DIL w Świdnicy

Najserdeczniejsze wyrazy współczucia
dr Jolancie Jasonek
z powodu śmierci ukochanego
Taty
składa
prof. dr hab. Leszek Szenborn
wraz z całym zespołem Katedry i Kliniki Pediatrii i Chorób
Infekcyjnych

31 lipca 2023 roku zmarła w wieku 91 lat
dr n. med. Anna Cieślińska
Wyrazy szczerego współczucia
Rodzinie
składają
Zarząd i członkowie Stowarzyszenia Lekarzy Dolnośląskich

Wyrazy szczerego żalu i współczucia
Matce oraz Żonie
z powodu śmierci
profesora Krzysztofa Małyszczaka
składają
Zarząd i członkowie Stowarzyszenia Lekarzy Dolnośląskich

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 22 lipca 2023 roku
w wieku 68 lat zmarła
Elżbieta Adaszyńska
lekarz stomatolog,
ukochana żona, mama i babcia,
wrażliwy i kochający ludzi Człowiek, wspaniały lekarz.
Pogrążona w smutku i żalobie Rodzina

28 lipca 2023 roku odeszła do Pana po wieczną nagrodę w niebie
nasza Koleżanka

dr Halina Mędrak

Oby Pan Bóg w swym miłosierdziu wybaczył jej ludzkie winy
i raczył przyjąć do Królestwa Niebieskiego,
królestwa wiecznej radości, pokoju i odpoczynku.

Koleżanki i koledzy z Oddziału Dolnośląskiego Katolickiego
Stowarzyszenia Lekarzy Polskich

Ze smutkiem zawiadamiamy, że 31 lipca 2023 roku
zakończyła swoje ziemskie życie
nasza Koleżanka

dr n. med. Anna Cieślińska

Wierzymy, że Dobry Bóg w swym miłosierdziu raczy przyjąć Ją
do swojego Królestwa Niebieskiego,
wybaczy winy popełnione z ludzkiej ułomności
„i z Chrystusem zmartwychwstałym obdarzy radością wieczną”.
Zarząd Oddziału Dolnośląskiego Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy
Polskich we Wrocławiu

„Ci, których kochamy, nie umierają nigdy,
bo Miłość to nieśmiertelność”

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 30 czerwca 2023 roku
przeżywszy 83 lata zmarła

śp. Teresa Konińska

z domu Janicka,
lekarz pediatra.

Pogrążone w smutku Dzieci z Rodziną

Pani doktor Ewie Radzyniak

wyrazy współczucia i słowa wsparcia
z powodu śmierci

Mamy

składają pracownicy

Przychodni Miejskiej w Bielawie oraz członkowie Koła DIL w Bielawie

29 czerwca 2023 roku zmarł w Kolonii

dr Ekkhard Häussermann

przyjaciół Polaków,
odznaczony w 2005 roku Medalem im. prof. Jana Mikulicza-
Radeckiego.

Rodzinie szczere kondolencje
składa

przewodnicząca Ośrodka Pamięci i Dokumentacji Historycznej DIL
Barbara Bruziewicz-Miklaszewska oraz członkowie OPiDH

Można odejść na zawsze, by stale być blisko

ks. Jan Twardowski

Przepelnieni smutkiem zawiadamiamy o śmierci naszej Koleżanki,
specjalisty anestezjologii i intensywnej terapii

lek. Romany Wandy Lorenc

niezwykle profesjonalnego i lubianego lekarza.

„Nasza Romka ” była wieloletnim zastępcą ordynatora Oddziału
Intensywnej Terapii Szpitala im. S. Batorego i Szpitala im. A.
Sokołowskiego, a następnie ordynatorem Oddziału Anestezji
i Intensywnej Terapii Szpitala im. A. Sokołowskiego w Wałbrzychu,
koordynatorem ds. transplantologii, lekarzem zespołu R Pogotowia
Ratunkowego w Wałbrzychu.

Wyrazy serdecznego współczucia

dla męża lek. med. Dariusza i syna lek. med. Macieja Lorenców
i wszystkich bliskich
składają

koleżanki i koledzy z Delegatury Wałbrzyskiej DIL

31 lipca 2023 roku zmarła w wieku 91 lat

dr n. med. Anna Cieślińska

Przez wiele lat pracowała jako nauczyciel akademicki we wrocławskiej
Akademii Medycznej, była również ordynatorem Oddziału
Chemioterapii Dolnośląskiego Centrum Onkologii.

Wyrazy szczerego współczucia Rodzinie
składają

członkowie Stowarzyszenia Lekarzy Dolnośląskich i Ośrodka
Pamięci i Dokumentacji Historycznej DIL z przewodniczącą Barbarą
Bruziewicz-Miklaszewską

Człowiek nie ma władzy nawet nad własnym życiem

Blaise Pascal

Z ogromnym żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci
specjalisty neurologii

lek. Marii Krużewskiej-Orłowskiej

naszej Majki

wieloletniego ordynatora Oddziału Neurologii Szpitala im. A.
Sokołowskiego w Wałbrzychu.

Cześć Jej pamięci!

Rodzinie i Bliskim

wyrazy współczucia przekazują

koleżanki i koledzy z Delegatury Wałbrzyskiej DIL

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci
naszej Koleżanki
lekarz ginekolog

Janiny Kozickiej-Gilowskiej

Wyrazy szczerego współczucia

Rodzinie

składają

koleżanki i koledzy z Koła Lekarzy Seniorów
w Jeleniej Górze

Z głębokim żalem informujemy o odejściu na wieczny dyżur
naszej Koleżanki lekarz ginekolog

Jolanty Czajkowskiej-Langinger

świątecznego fachowca,

niezwykle życzliwej i zaangażowanej społecznie.

Wyrazy szczerego współczucia

Mężowi oraz Córkom z Rodzinami

składają

koleżanki i koledzy z Koła Lekarzy Seniorów w Jeleniej Górze

Każdy z nas jest płonąca świeczką, która w końcu gaśnie

Roald Dahl

Z ogromnym smutkiem żegnamy naszego kolegę, specjalistę anestezjologii
i intensywnej terapii, specjalistę balneologii i medycyny fizykajnej

lek. Aleksandra Suszko

byłego kierownika SOR, wieloletniego zastępcę ordynatora
Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii Szpitala
im. A. Sokołowskiego w Wałbrzychu, uczestnika wielu akcji ratowania
górników w wałbrzyskich kopalniach, lekarza niezwykle pracowitego,
obowiązkowego i prawego.

Córce Agnieszce, lek. Pawłowi Pawłowskiemu

oraz wszystkim bliskim i przyjaciółom

wyrazy szczerego współczucia składają

koleżanki i koledzy z Delegatury Wałbrzyskiej DIL

Panu doktorowi Januszowi Wróblowi

wyrazy współzucia i słowa wsparcia
z powodu śmierci
Mamy

lek. Aleksandry Wróbel
składają

prezes Dolnośląskiej Rady Lekarskiej wraz z członkami Rady
oraz dyrektor Biura Dolnośląskiej Izby Lekarskiej wraz
z pracownikami

Z wielkim smutkiem i żalem żegnamy wspaniałego i życzliwego
Człowieka, uwielbianego przez pacjentów specjalistę radiologa
oraz wieloletniego pracownika CDT Medicus w Lubinie

śp. Marka Tyca

Rodzinie, Przyjaciółom i Najbliższym
składamy kondolencje oraz wyrazy szczerego żalu i współzucia.
Zarząd, koleżanki i koledzy oraz pracownicy
Centrum Diagnostyczno-Terapeutycznego
Medicus Sp. z o.o. w Lubinie

Z głębokim smutkiem i w poczuciu nieodżałowanej straty
przyjeliśmy wiadomość o śmierci

**prof. dr. hab. n. med. Włodzimierza
Więckiewicza**

wieloletniego kierownika Zakładu Implantoprotetyki i Zaburzeń
Czynnościowych Układu Stomatognatycznego Akademii Medycznej
we Wrocławiu, oraz kierownika Katedry i Zakładu Protetyki
Stomatologicznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Rodzinie i Bliskim

wyrazy szczerego współzucia
składają

prezes Dolnośląskiej Rady Lekarskiej dr n. med. Paweł Wróblewski
oraz członkowie Rady

Ze smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

prof. dr. hab. Włodzimierza Więckiewicza

Odejście Pana Profesora, naukowca, dydaktyka, mentora studentów
i młodych naukowców jest niepowetowaną stratą dla środowiska
akademickiego.

Wyrazy głębokiego współzucia
Rodzinie i Bliskim
składa

Kolegium Dziekańskie Wydziału Lekarsko-Stomatologicznego
Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Ze smutkiem i niedowierzaniem przyjęliśmy wiadomość
o niespodziewanej śmierci

profesora Krzysztofa Małyszczaka

Męża, Ojca, Kolegi,
wspaniałego Człowieka, lekarza, psychoterapeuty i mentora.
Nie możemy uwierzyć, że już Go nie usłyszymy, że już z Nim nie
porozmawiamy.
Rodzinie i Bliskim

przekazujemy wyrazy głębokiego współzucia i słowa otuchy.

Koleżanki i koledzy z Katedry i Kliniki Psychiatrii
Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Wyrazy szczerego współzucia oraz wsparcia
po śmierci

prof. Augustyna Wasika

Rodzinie i Bliskim
składają

pracownicy Katedry i Kliniki Psychiatrii
Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Z głębokim smutkiem i poczuciem ogromnej straty żegnamy

**Pana prof. dr. hab. n. med.
Włodzimierza Więckiewicza**

wieloletniego kierownika Zakładu Implantoprotetyki i Zaburzeń
Czynnościowych Układu Stomatognatycznego Akademii Medycznej
we Wrocławiu oraz kierownika Katedry i Zakładu Protetyki
Stomatologicznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Pan Profesor pełnił przez wiele lat funkcję wiceprzewodniczącego
i przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Dysfunkcji Narządu Żucia.

Odszedł człowiek o ogromnej wiedzy i autorytecie naukowym,
szanowany i ceniony nauczyciel akademicki wielu pokoleń lekarzy,
współpracujący aktywnie z Dolnośląską Izbą Lekarską.

Rodzinie i Bliskim

składamy wyrazy szczerego współzucia.

Przewodnicząca Komisji Stomatologicznej DRL lek. stom. Alicja
Marczyk-Felba i lekarze stomatolodzy

21 lipca 2023 roku odszedł od nas

dr n. med. Krzysztof Krzemień

wieloletni dyrektor milickiego szpitala i ordynator Oddziału
Chorób Wewnętrznych, Człowiek ogromnej wiedzy lekarskiej,
obdarzony charyzmą i wielkim autorytetem.

Był dla nas nie tylko szefem, ale także nauczycielem,
wychowawcą oraz przyjacielem, na którego zawsze mogliśmy
liczyć nie tylko w sprawach zawodowych.

Wraz z Jego śmiercią przeszła
do historii cała epoka związana z milicką ochroną zdrowia.
Będzie Go nam bardzo brakowało, a pamięć o Nim zostanie na zawsze
w naszych sercach i wspomnieniach.

Pogrążeni w smutku składamy wyrazy głębokiego
współzucia w szczególności

Żonie Pani dr Dorocie Krzemień, całej Rodzinie
i przyjaciołom Zmarłego.

Pracownicy
Oddziału Chorób Wewnętrznych

Ze smutkiem żegnamy

śp. prof. Krzysztofa Małyszczaka

który odszedł tak niespodziewanie.
Niech spoczywa w pokoju.

Składamy

wyrazy współzucia

Żonie, Rodzinie i Bliskim.

Prof. Brygida Knysz wraz z Zespołem Katedry i Kliniki
Chorób Zakaźnych, Chorób Wątroby i Nabytych Niedoborów
Odpornościowych UM we Wrocławiu

Pani dr n. med. Grażynie Szybejko-Machaj

wyrazy głębokiego współzucia z powodu śmierci

Mamy

składają

współpracownicy z Katedry i Kliniki Dermatologii, Wenerologii
i Alergologii UM

we Wrocławiu oraz członkowie Oddziału Dolnośląskiego Polskiego
Towarzystwa Dermatologicznego

Aleksander Suszko

I znowu ogromny cios przeżyło nasze wałbrzyskie środowisko lekarskie. 5 sierpnia 2023 r. odszedł na wieczny dyżur, na oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii Szpitala im. A. Sokołowskiego w Wałbrzychu, lekarz medycyny Aleksander Suszko. Specjalista anestezjologii i intensywnej terapii, specjalista balneologii i medycyny fizykalnej. Odszedł na oddziale, w którym pracował przez 40 lat.

Droga zawodowa Aleksandra nie była prosta – wychowany w rodzinie repatriantów z Syberii w leśniczówce w Będkowie w okolicach Sobótki, po liceum ukończył Szkołę Medyczną Techników Fizjoterapii we Wrocławiu i podjął pracę w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu. W 1968 r. został wcielony do wojska. W związku z inwazją wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację znalazł się w centrum tych strasznych wydarzeń, które wywołało u niego ogromną traumę. Te przeżycia prawdopodobnie zadecydowały o kontynuowaniu kształcenia na wydziale lekarskim z wybraną specjalizacją z anestezjologii i intensywnej terapii.

Po studiach, od 1980 roku, pracował w Szpitalu Górniczym w Wałbrzychu (dzisiaj Specjalistyczny Szpital im. A. Sokołowskiego) na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

Uzyskał I i II stopień specjalizacji z zakresu anestezjologii i intensywnej terapii. Stale podnosił swoje kwalifikacje zawodowe – ukończył studia podyplomowe z medycyny bólu w Krakowie, uczestniczył w licznych konferencjach i kursach dokształcających. A w późniejszym okresie ukończył także specjalizację z zakresu balneologii i medycyny fizykalnej.

Fot. ze zbiorów rodzinnych

Aleksander Suszko
(1946-2023)

Był także ratownikiem w Okręgowej Stacji Ratownictwa Górniczego. Brał udział w wielu ekstremalnych akcjach ratowniczych, udzielając pomocy poszkodowanym w wypadkach górnikom, często w najgłębszych pokładach kopalni. Był też lekarzem szpitalnej karetki R.

Przez wiele lat pełnił funkcję zastępcy ordynatora Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii, a później był ordynatorem Szpitalnego Oddziału Ratunkowego.

Mając doskonałą wiedzę zawodową i olbrzymie doświadczenie w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii, udzielał wsparcia, jako kierownik specjalizacji, młodym lekarzom. Kształcił też ratowników medycznych, wykładając w Medycznym Studium Zawodowym.

Na emeryturze, pomimo przebytej choroby nowotworowej, nawet w czasach pandemii nadal pracował w Szpitalu im. Mikulicza w Świebodzicach na oddziale covidowym oraz jako intensywiści. Po uzyskaniu tytułu specjalisty balneologii i medycyny fizykalnej był zatrudniony jako lekarz uzdrowiska w Polanicy-Zdro-

ju i uzdrowiska w Szczawnie-Zdroju. Pomimo wielu obowiązków zawsze uczestniczył w szkoleniach i spotkaniach lekarzy naszej Delegatury Wałbrzyskiej DIL.

Prywatnie los nie był dla niego łaskawy – ciężka choroba ukochanej żony Grażyny i wieloletnia walka najpierw o Jej zdrowie, potem o każdy dzień Jej życia. Ciosem była własna choroba nowotworowa, którą przezwyciężył, i jeszcze troskliwa opieka nad swoją senioralną matką. Największym Jego szczęściem – jak mówił – jest rodzina: córka Agnieszka – dr nauk weterynaryjnych – pracownik naukowy Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, zięć Paweł również dr nauk weterynaryjnych, obecnie także lekarz medycyny, anestezjolog i wnuki – Pawełek i Hania. Bardzo szanował i był wdzięczny swojej teściowej Janinie, która wspomagała rodzinę w ciężkich czasach choroby. Bardzo kochał książki i las. Był nawet członkiem Koła Łowieckiego „Ponowa”. Uwielbiał słodczyce.

Aleksander nigdy się na nic nie żalił. Był bardzo pracowitym, spokojnym, cichym, skromnym i niezwykle opanowanym człowiekiem. Cieszył się szacunkiem i zaufaniem wszystkich współpracowników, przyjaciół, pacjentów. Uczynił w swoim życiu wiele dobra i o tym będziemy zawsze pamiętać.

Pożegnaliśmy tłumnie i godnie ze wszystkimi honorami naszego kolegę Aleksandra Suszko 11 sierpnia na cmentarzu w Wałbrzychu.

Cześć Jego pamięci!

□ **Dorota Radziszewska**

Romana Wanda Lorenc

W słoneczne popołudnie 5 lipca 2023 r. na cmentarzu w Szczawnie-Zdroju tłumnie odprowadziliśmy na miejsce wiecznego spoczynku naszą koleżankę – lekarza medycyny, specjalistę anestezjologii i intensywnej terapii Romanę Wandę Lorenc.

Romana – urodzona wałbrzyszaneczka – absolwentka AM we Wrocławiu z roku 1983, zaraz po studiach wróciła do swojego miasta i rozpoczęła pracę w Szpitalu Wojewódzkim im. Stefana Batorego.

Od samego początku pracy zawodowej podjęła się najtrudniejszych wyzwań, lecząc pacjentów w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz jako lekarz karetki R w Pogotowiu Ratunkowym w Wałbrzychu. Uzyskała tytuł specjalisty I i II stopnia w tej dziedzinie. Po reorganizacji wałbrzyskiej ochrony zdrowia i połączeniu szpitali kontynuowała pracę w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii Specjalistycznego Szpitala im. A. Sokołowskiego w Wałbrzychu jako starszy asystent, a następnie jako zastępca oraz ordynator Oddziału AiIT.

Tu dała się poznać jako niezwykle kompetentny specjalista oraz wspierała koleżanki.

Od 2008 r. pełniła funkcję koordynatora ds. transplantologii. Dzięki Jej pracy i zaangażowaniu wałbrzyski ośrodek jest w czołówce szpitali biorących udział

Fot. ze zbiorów rodzinnych

**Romana Wanda Lorenc
(1956-2023)**

w programie pobierania narządów do przeszczepów.

Romana należała do bardzo sumiennych, pracowitych i pełnych empatii lekarzy. W działaniu zawsze kompetentna, spokojna, opanowana.

Szanowała wszystkich współpracowników, służyła radą i pomocą. Dzieliła się swoją wiedzą i doświadczeniem z młodszymi koleżankami i kolegami.

Była przez nich niezwykle ceniona i lubiana – wykształciła wielu specjalistów. Była z nich bardzo dumna. Wszyscy darzyli Ją wyjątkowym zaufaniem, może dlatego w sytuacjach konfliktowych pierwsza podejmowała działania na rzecz pojednania.

Pomimo wieloletniej ciężkiej choroby nowotworowej, w czasie pandemii z wielkim poświęceniem i narażeniem swojego życia ratowała pacjentów chorych na COVID, w tym wielu kolegów lekarzy.

Prywatnie – niezwykle towarzyska, pogodna, z ogromnym poczuciem humoru. Lubiała podróże dalekie i bliskie, bardzo ceniła czas wspólnie spędzany z przyjaciółmi i rodziną – mężem Dariuszem – chirurgiem i synem Maciejem – także lekarzem oraz ukochaną siostrą.

Chętnie uczestniczyła w naszych lekarskich szkoleniach i spotkaniach, zawsze życzliwa, uśmiechnięta i pogodna – i taką Ją zapamiętamy.

Cześć Jej Pamięci!

□ Dorota Radziszewska

□ Maria Młostek-Piotrowska
i przyjaciele

***Pamięć jest skarbnicą i strażnikiem
wszystkich rzeczy***

Cyceron

Anna Cieślińska

Towarzysząc śp. Annie w ostatniej drodze w orszaku żałobnym w wielkim skupieniu i powadze, mieliśmy przed oczami jeszcze żyjące w nas obrazy z Jej osobą. Postacią pełną życzliwości i radości. Niestety, nagle zerwała się cienka nić Twojego ziemskiego żywota i teraz jesteś już w rajskiej krainie szczęśliwości wiecznej, na którą z pewnością zasłużyłaś.

W imieniu społeczności lekarskiej, a szczególnie Koła Seniorów, śp. Annę pożegnała dr Wanda Poradowska-Jeszke. Uczyniła to z wielkim wzruszeniem mówiąc: „Dziś żegnamy panią Annę Cieślińską, szlachetnego człowieka, przyjaciela, koleżankę, a przede wszystkim wspaniałego kompana naszych wyjazdów i wypraw Koła Seniorów DIL”.

Pani Ania po ukończeniu Farmacji i Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej we Wrocławiu w 1962 r. uzyskała specjalizację I i II stopnia w zakresie chorób wewnętrznych. Następnie w 1967 r. obroniła pracę doktorską, otrzymując stopień doktora nauk medycznych, co w tym czasie nie było takie łatwe. Oprócz pracy w Klinice Chorób Wewnętrznych jednocześnie prowadziła działalność naukowo-dydaktyczną, za którą została odznaczona wieloma nagrodami.

W roku 1985, jako jedna z pierwszych w Polsce, otrzymała specjalizację w zakresie chemioterapii nowotworów. Pani Doktor była pionierem i organizatorem nowoczesnej onkologii i współtworzyła Oddział Chemioterapii we Wrocławiu przy pl. L. Hirszfelda, jeden z pierwszych w Polsce. W czasie swojej pracy zawodowej wyszkoliła ponad 30 specjalistów z zakresu chemioterapii nowotworów. Swoją wiedzę z tego zakresu przekazywała jako autor i współautor podręczników i książek.

Dr Anna Cieślińska od 1990 r. angażowała się również w rozwój Samorządu Lekarskiego, uczestnicząc w pracach Komisji Etyki

**Anna Cieślińska
(1932-2023)**

DRL. A ostatnie 3 kadencje aktywnie uczestniczyła w posiedzeniach Komisji Socjalnej DIL.

Koło Seniorów zapamięta Anię jako wspaniałą towarzyszkę i koleżankę, zawsze potrafiącą pomóc, rozwiązując czasem duże lub drobne problemy, które bez jej uśmiechu i wsparcia stałyby się niemożliwe do rozwiązania. Tracimy w niej jedną z najlepszych przyjaciółek.

Żegnając Cię Aniu, chcę zapewnić, że pozostajesz z nami w naszych sercach, myślach i modlitwach.

W imieniu Stowarzyszenia Lekarzy Katolickich i Izby Lekarskiej wiele ciepłych słów wypowiedziała doc. Barbara Bruziewicz-Mikłaszewska, wspominając głębokie zaangażowanie naszej koleżanki w wymiarze duchowym i charytatywnym na rzecz osób chorych i potrzebujących, a także środowiska lekarskiego.

W imieniu rodziny synowie Tomasz i Aleksander pożegnali swoją mamę mówiąc o wielkim poświęceniu i oddaniu się służbie pacjentom. Wspominali, że mama nigdy nie przestawała pracować jako lekarz. Bo po opuszczeniu szpitala czy przychodni w domu odbierała zawsze telefony od pacjentów i kolegów lekarzy o każdej porze dnia i nocy, a także w święta.

Wspomnieli też o trudnościach,

które mama musiała pokonywać z przyczyn politycznych, aby zostać przyjętą na Wydział Lekarski, a po ukończeniu studiów i obronie doktoratu oraz ukończonej habilitacji nie pozwolono Jej zostać samodzielnym pracownikiem naukowym. Jej dzielność, mądrość życiowa, tytaniczna praca oraz dar intuicji lekarskiej pozwoliły dokonać heroicznych dzieł na miarę WIELKIEGO CZŁOWIEKA.

Warto też dziś przypomnieć kilka zdań, które po latach napisała w artykule pt. ZŁUDNA „WŁADZA” REKTORA (anegdota – „Ułamki Pamięci”): „Po wydarzeniach roku 1968 wpływ Partii na życie akademickie ... stawał się skrajnie szkodliwy ... można było bezkarnie zwalniać niewygodnych i nieprawomyślnych pracowników naukowych. Tak było w moim przypadku, kiedy w 1971 roku zostałam relegowana ze stanowiska adiunkta Akademii Medycznej... Zostałam bowiem uznana za element tzw. wrogi Partii, a nawet syjonistę”. Streszczając ten tekst można powiedzieć, że I sekretarz partii miał władzę nad rektorem i prorektorem, którzy na wniosek I sekretarza i jego butelkowego argumentu zwalniali bezpodstawnie pracowników naukowych. Aby zemsta była pełna, niweczyli dorobek naukowy, uniemożliwiali uzyskanie należytego stopnia naukowego oraz kontynuowanie pracy badawczej, wbrew wcześniejszym opiniom i ocenom.

Ten trudny i chwalebny zarazem życiorys pokazuje, jak w tamtych czasach trudno było żyć ludziom prawym, uczciwym i oddanym wartościom, Polsce, nauce, społeczeństwu.

Ze ściśniętym sercem tymi słowami dzielimy się i żegnamy

- ❑ **Tomasz i Aleksander Cieślińscy – synowie śp. Anny,**
- ❑ **Wanda Poradowska-Jeszke i Tadeusz Bielawski**

Fot. ze zbiorów rodziny

WARTO PRZECZYTAĆ

Sophie, zdruzgotana po śmierci matki, pragnie uciec z pustego domu pełnego wspomnień i życia, które nie układa się tak, jak sobie wyobrażała.

Kiedy odkrywa, że jeden z obrazów jej matki może znajdować się w Metoni, w Grecji, zyskuje idealną wymówkę, aby na moment uwolnić się od swojego życia, i wyrusza na misję poszukiwawczą. Nie zdaje sobie sprawy, co ją czeka w tym idyllicznym miasteczku.

Sophie nie tylko odkrywa tajemnice swojej matki, lecz także znajduje niespodziewany romans, a jeśli tylko zaryzykuje, również szansę na szczęście...

Czy podążanie śladami matki pozwoli Sophie odkryć własne przeznaczenie?

Największe szczęście kryje się za odważnymi wyborami brzmi podtytuł.

Emma Cowell, *Ostatni list z Grecji*, Wydawnictwo Muza

Pewnego dnia Christel Petitcollin, autorka bestsellerowych książek o nadwydajności mentalnej, zadała swoim czytelnikom pytanie: Gdyby ktoś mógł wam wyjaśnić, jak wygląda świat widziany oczami zwyczajnej, neurotypowej osoby, czego chcielibyście się o nim dowiedzieć i co pragnęlibyście w nim zobaczyć?

Na podstawie ich odpowiedzi powstała ta książka. • Czujesz czasem przytłoczenie lub frustrację ludźmi wokół siebie? • Drażnią cię banalne rozmowy o niczym? • Wydaje ci się, że wszyscy wokół wiedzą, o co chodzi w danej sytuacji i tylko ty się w niej nie odnajdujesz? • Uważasz, że reguły, zgodnie z którymi zbudowany jest ten świat, są niesprawiedliwe, bezsensowne i zupełnie do ciebie nie pasują? • Nie mieścisz się w żadnych schematach, w których zwykli ludzie wydają się tak dobrze funkcjonować? Nic dziwnego! Wiele osób nadwydajnych mentalnie i wysoko wrażliwych zupełnie nie odnajduje się w neurotypowym świecie. Okazuje się jednak, że każdy z nas może w nim żyć szczęśliwie. Wystarczy nieco lepiej go poznać ... Oto lektura wyjaśniająca schematy „normalnego” myślenia. Dzięki wytłumaczeniu subtelnych różnic między światem osób wysoko wrażliwych i nadwydajnych mentalnie a światem ludzi zwyczajnych pomoże ona odnaleźć się w świecie każdemu, kto myśli zbyt wiele i czuje się często niezrozumiany. Jeśli chcesz w końcu zrozumieć komunikaty wysyłane przez otoczenie, zdobyć kod do rzeczywistości i poczuć się dobrze w towarzystwie osób neurotypowych, koniecznie ją przeczytaj.

Christel Petitcollin, *Jak mniej się męczyć w zwyczajnym świecie*, Wydawnictwo Feeria

Daniel Z. Lieberman, Michael E. Long, *Mózg chce więcej. Dopamina. Naturalny dopalacz*, Wydawnictwo Feeria

Elektryzujące odkrycia na temat pojedynczej cząsteczki chemicznej w mózgu, która popycha nas do tego, by osiągać to, co niezdobyte i odległe – czy chodzi o lot na Księżyc, solniczkę po drugiej stronie stołu, czy zbliżenie do absolutu. Cząsteczka ta skłania nas do realizacji coraz to nowych celów. Jest źródłem kreatywności, a jeśli posuniemy się za daleko – obłądu.

MIŁOŚĆ: Znalazłeś osobę, na którą od zawsze czekałeś, czemu więc miesiąc miodowy nie trwa wiecznie? Czyli o cząsteczkach chemicznych odpowiedzialnych za pragnienie seksu i zakochiwanie się – a także o tym, czemu prędzej czy później wszystko się nudzi.

NARKOTYKI: Pragniesz wrażeń... ale czy to dobrze? Czyli dopamina wygrywa z rozsądkiem, wzbudzając palące pożądanie tak destruktywnych zachowań.

KONTROLA: Jak daleko się posuniesz, by zapanować nad otoczeniem? Czyli dopamina rządzi.

TWÓRCZOŚĆ I SZALEŃSTWO: Zagrożenia i korzyści dla mózgu wybitnie podatnego na działanie dopaminy. Jak dopamina przełamuje bariery pospolitości.

POLITYKA: Dlaczego nie możemy się po prostu dogadać? Jak środki do dezynfekcji rąk wpływają na nasze poglądy polityczne.

POSTĘP: Co się dzieje, gdy służa zmienia się w pana? Jak dopamina zapewniła ludziom pierwotnym przetrwanie, a rodzajowi ludzkiemu gwarantuje teraz zagładę.

Mick Jagger, Bob Dylan, Brian Wilson, John Nash, Albert Einstein, Friedrich Kekulé – u wszystkich z nich widać różne aspekty działania dopaminy.

Feeria
WYDAWNICTWO

DOBRA LEKTURA

Żaden koniec

„Śmierć jest do przeżycia, poważnie. Z życiem jest znacznie trudniej” – to tylko jedno z wielu zdań z najnowszej książki Zośki Papużanki, które utkwi w czytelniku na dobre, wywoła zamęt w sercu i głowie, zmusi do refleksji. „Żaden koniec” to książka o rodzinie, której więzy nie zbudowała miłość, a przymus, powinność i geny.

Główną bohaterkę, egocentryczną babcię Krystynę, poznajemy w chwili śmierci dzięki wspomnieniom jej dzieci i wnucząt. Nestorka rodu pozostawia po sobie tajemnice, niedopowiedzenia i liczne przemilczane historie. Rodzina postanawia sięgnąć pamięcią wstecz do wspólnych chwil przeżytych z babcią, by znaleźć odpowiedzi na nurtujące ją pytania. Nie będzie to jednak proste, bo lata rodzinnych niedomówień, braku relacji i płytkich kontaktów zrobiły swoje. Śmierć seniorki zdaje się nie być końcem, a tak naprawdę początkiem poszukiwania prawdy, tożsamości i odpowiedzi na nigdy niezadane pytania okryte milczeniem. To także początek naprawiania poszarpanej, latami ranionej rodziny. Zośka Papużanka kreśli fenomenalną opowieść o rodzinie, w której nic nie jest oczywiste, a więc wszystko jest możliwe. Ten rodzinny galimatias przypomina, że w życiu sprawy wielkie i ostateczne przeplatają się z tymi trywialnymi, codziennymi. Każdy z nas w przywoływanych na kartach powieści postaciach odnajdzie siebie lub swoich

Żaden koniec, Zośka Papużanka, Wydawnictwo Marginesy, 2023

bliskich – w ich dzieciństwie, rozterkach, sposobach radzenia sobie z traumami. Papużanka jako doskonała obserwatorka tworzy bohaterów swojej książki, portretuje jednocześnie także jej czytelników.

Na uwagę zasługuje forma powieści. Autorka wykorzystała w niej koncepcję wo-

dewilu – nielekkie przekazy ujęła w sposób komiczny, sięgając po absurd, groteskę i ironię. To właśnie dzięki tym zabiegom tematyka śmierci została oswojona, a smutek i nierzadko strach zastąpiony uśmiechem. Język u Papużanki jest równie ważny, co bohaterowie powieści. Autorka bawi się nim, odsłaniając zupełnie nowe prawdy w wypowiedziach, które na ogół są uderzająco proste i, wydawać by się mogło, logiczne, uporządkowane. Poprzez racjonalizowanie tego, co racjonalne czy omawianie tego, co w świadomości czytelnika jest już dawno omówione, powstają nowe sensy, interpretacje i znaczenia. A to wszystko z dystansem do świata, szczyptą humoru i, co najważniejsze, przy poruszaniu tematyki śmierci z wyczuciem.

Papużanka przypomina czytelnikowi, że śmierć nie jest żadnym końcem, a koło życia toczy się dalej. Powieść zapewni wam wiele godzin lektury, od której trudno będzie się oderwać, bo wyszywanie rodowej historii kawałek po kawałku okaże się zajęciem niezwykle absorbującym... i uzdrawiającym. I choć nie raz wzór się powtórzy, a czasem popłaczą się nitki, czytelnik otrzyma na koniec doskonale skonstruowane dzieło. Po lekturze „Żadnego końca” nie sposób odnieść wrażenia, że czas nie istnieje, historie się powtarzają, a nici naszego życia nierozzerwalnie związane są z niemi poprzednich pokoleń.

□ Aleksandra Szołtyś

Białe plamy na mapie świata

Choć wakacje i letni odpoczynek już prawie za nami, warto przez pewien czas pozostać w tematyce podróży w nieznanne. Wszystko za sprawą książki Alastaira Bonnetta „Poza mapą”, jedynej w swoim rodzaju pozycji z kategorii literatury podróżniczej.

Choć może się wydawać, że w dobie satelitów, nawigacji, map i doskonale rozwiniętego transportu lotniczego miejsc nieodkrytych na naszej planecie już nie ma. Okazuje się jednak, że, zbaczając z utartych szlaków, wciąż można odkryć obszary, które pozostają poza świadomością większości ludzi, na które nie zwracamy uwagi, bądź nie mamy pojęcia o ich istnieniu. Jak obiecuje autor: „miejsca, które odwiedzimy, pełne są paradoksów i nie dają się prosto zdefiniować”. Dzięki lekturze „Poza mapą” poznacie więc miejsca znikające, ukryte, opuszczone, wyjątkowe, o których nie usłyszycie w biurach podróży.

Alastair Bonnett w swoim atlasie z zapalem opisuje czterdzieści siedem lokalizacji, podzielonych na kilka kategorii, m.in.: utracone miejsca, ziemie niczyje, pływające wyspy, miejsca ulotne. W publikacji

Alastair Bonnett, Poza mapą. Utracone przestrzenie, niewidzialne miasta, zapomniane wyspy, dzikie miejsca, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2023

nie zabraknie refleksji filozoficznych, ciekawostek, czy wiedzy z zakresu socjologii i topologii. Czytelników rozbawiają przykłady ludzkiej kreatywności – jak choćby pomysły mieszkańca opuszczonej platformy przeciwlotniczej, który ogłosił ją suwerennym państwem, a swoją żonę mianował księżniczką. Z drugiej strony nie zabraknie przykładów wyniszczających skutków ludzkiej działalności, które np. na naszych oczach zmieniły Jezioro Aralskie w pustynię.

Książka Bonnetta to ekscytująca podróż po osobliwych zakątkach świata. Swoją wnikliwością i wrażliwością autor nie tylko pokazuje różnorodność świata, interakcje między człowiekiem a środowiskiem, ale skłania także do refleksji o dwojakiej naturze człowieka – z jednej strony pragnącego znaleźć swoje miejsce na ziemi, ostoję i bezpieczną przystań, a z drugiej strony ciągle marzącego o podróżach, wyzwaniach i odkrywaniu nieznanego. „Poza mapą” uświadamia, że wciąż istnieją miejsca czekające na nasze odkrycia oraz inspirowa i zachęca do ich poszukiwań.

□ Aleksandra Szołtyś

SPOTKAJ SIĘ Z KULTURĄ. WYDARZENIA KULTURALNE

Homo sentiens. Ula Dzwonik – wystawa malarstwa

Tytuł wystawy Uli Dzwonik w języku łacińskim znaczy „człowiek czujący”. W pracach artystki wielokrotnie pojawia się ludzka figura. Kuratorem wystawy jest Piotr Szarzyński, który podkreśla, że w twórczości Uli Dzwonik najważniejszą rolę „odgrywają relacje, psychologiczna dociekliwość, subtelność ocen, uważność w obserwowaniu i delikatność w definiowaniu”. To bogactwo treści ujawnia się w wyjątkowej formie dzieł, w których centrum stoi człowiek – nieidealny, często przerysowany, przeciwstawny do estetycznych ludzkich oczekiwań. Jest to człowiek, z którym łatwo się utożsamić. Odbiór prac nie jest jednak oczywisty, bo Ula Dzwonik niejednokrotnie mnoży szczegóły i detale, wprowadza niedopowiedzenia.

Ula Dzwonik w latach 1994–1998 studiowała na Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, gdzie otrzymała dyplom z wyróżnieniem. Jej twórczość charakteryzuje łączenie malarstwa i rysunku. Artystka uczestniczyła w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych w kraju i za granicą. Jest laureatką nagrody Fundacji im. I.J. Paderewskiego w Krakowie i nagrody specjalnej Palm Art Award w Lipsku.

Wystawa towarzyszy 58. edycji Międzynarodowego Festiwalu Wratislavia Cantans im. Andrzeja Markowskiego. **Wernisaż wystawy malarstwa Uli Dzwonik HOMO SENTIENS odbędzie się 7 września 2023 r. o godz. 18.00 w foyer NFM na pl. Wolności 1. Prace artystki będzie można podziwiać od 1 września do 28 listopada 2023 r. w godz. 11.00–18.00. Wstęp jest bezpłatny.**

Nowojorski Wieczór Jazzowy

28 października 2023 r. godz. 18.00 w Sali Koncertowej Filharmonii Dolnośląskiej im. Stefana Strahla w Jeleniej Górze odbędzie się Nowojorski Wieczór Jazzowy – koncert Steve Carrington Quintet, wybitnych muzyków amerykańskich, których liderem jest saksofonista Steve Carrington. Koncert jest częścią trasy koncertowej w Polsce i w Niemczech i promuje najnowszą płytę Carringtona „Friends R Family”. Krążek został nagrany

podczas pandemii COVID-19 i ma szczególny wydźwięk medyczny, ponieważ lider zespołu jest również chirurgiem urazowym. Nie zabraknie polskich akcentów – podczas koncertu wystąpi perkusistka Dorota Piotrowska, wieloletnia mieszkanka Nowego Jorku. Oprócz niej i Steve’a Carringtona zagrają: Freddie Hendrix (trąbka), Davis Whitfield (fortepian), Ameen Saleem (kontrabas).

Koncert duetu Pudełko Zapalek. Poezja Stanisława Grochowiaka

29 września, piątek, o godz. 19.00 w Art Cafe Modjeska w Legnicy odbędzie się koncert duetu Michała Żuczkowskiego (gitara klasyczna, gitara barytonowa, śpiew) i Tomasza Klukojcia (saksofon, śpiew), znanych także jako zespół Pudełko Zapalek. Oprócz autorskich tekstów zespół od lat komponuje muzykę do wierszy znanych polskich poetów. W kwietniu 2023 r. artyści wystąpili w tej samej lokalizacji z koncertem pt. „Edward Stachura – wszystko jest poezją”, śpiewając wiersze twórcy, od którego rozpoczęła się ich artystyczna działalność. Tym razem

zaprezentują publiczności kompozycje do wierszy Stanisława Grochowiaka, jednego z najważniejszych poetów XX wieku. Twórczość duetu to połączenie brzmienia głosu, saksofonu i gitary barytonowej oraz klasycznej.

Artyści od lat występują na festiwalach w całym kraju. Przez kilka lat współpracowali z Radiem Wrocław. Jak mówią sami o sobie, najważniejsze jest dla nich słowo, które w połączeniu z muzyką z większą siłą może dotrzeć do drugiego człowieka.

□ **Opracowała Aleksandra Szołtys**

POMRUK SALONÓW

W połowie czerwca wnętrze Muzeum Teatru wypełniły prace znanej wrocławskiej artystki Elżbiety Terlikowskiej, zwanej popularnie Lalką. Malarstwo studiowała pod kierunkiem prof. Józefa Hałasa. Od ponad 30 lat zajmuje się przede wszystkim scenografią. Jest jedną z najbardziej pomysłowych polskich scenografek. Laureatka wielu nagród i wyróżnień. Autorska wystawa „Samotność pudru” pokazuje przede wszystkim portrety kobiet. Wystawa opowiada o odrębności i samotności kobiet, które kryją się za przybieranymi pozami. Silną inspiracją w sztuce Lalki jest sztuka i kultura Japonii, co wyraźnie widać w prezentowanych pracach.

W tym samym terminie we wrocławskim Ratuszu spotkały się cztery istniejące we Wrocławiu kluby rotariańskie. Okazją była zmiana prezydentów. Hasłem ruchu rotariańskiego jest „Służba ponad korzyść własną”, co rotarianie zademonstrowali w wielu projektach. Dla mnie najważniejszą częścią działalności Rotary jest wymiana młodzieżowa, która pozwoliła kilkudziesięciu młodym ludziom na przestrzeni ostatnich lat poznawać

kulturę Stanów Zjednoczonych, Australii, Meksyku, Brazylii, Tajwanu w czasie rocznych pobytów. Ciekawostką jest, że wśród czterech nowych prezydentów są dwie kobiety. Życzymy powodzenia.

Rotarianie byli też sponsorami projektu „Music for future”. Kilkudziesięciu młodych muzyków z Polski, Ukrainy i Niemiec przez tydzień ćwiczyło w Krzyżowej, a efekt ich pracy usłyszeliśmy w Centrum Sztuk Performatywnych Piekarnia. Orkiestra wykonała „Rapsodię węgierską”, uverturę do opery „Sokół” i 2. Symfonię Ludwiga van Beethovena.

Muzeum Narodowe we Wrocławiu obchodziło 75 lat swego istnienia. Deszcz odznaczeń spadł na piersi pracowników i dyrekcji. Z tej okazji dyrektor muzeum prof. Piotr Oszczanowski zorganizował w Pawilonie Czterech Kopuł wystawę pt. „Szaleństwo rokoka”. Od połowy lipca możemy tam oglądać blisko 500 dzieł sztuki – od malarstwa, rzeźby i grafiki, poprzez złotnictwo, meble, porcelanę, ubiory i akcesoria mody aż po instalacje, fotografie i video. Jest to pierwsza w historii muzealnictwa wystawa poświęcona

sztuce rokokowej na Śląsku. Narację wystawy wyznaczają bloki tematyczne, takie jak ucztowanie, królewskie bale, kunsztowne przedmioty użytkowe, urok weneckiego karnawału, rokokowe rezydencje na Śląsku. Wśród pokazywanych zabytków są bezcenne pamiątki z dawnego wyposażenia wrocławskiego Pałacu Królewskiego, rezydencji króla Prus Fryderyka II.

Wracamy do Ratusza, gdzie młoda wrocławska artystka Kasia Kmita zaprezentowała wystawę „Contrafactur”. Autorka pokazała własną, współczesną wersję legendarnego, pierwszego w historii, planu Wrocławia wykonanego przez Weiherów w roku 1562. Rzut wykonany przez naszą artystkę pozostaje wierny duchowi dzieła sprzed pięciu wieków i opowiada złożoną historię miasta. Stworzyła ona swój plan w technice wycinania z papieru, nakładając na siebie kolejne warstwy, co symbolizuje wielowarstwowość przywoływanej historii. A wszystko to możemy oglądać w galerii Patio w naszym Ratuszu.

Zapraszam Was do kulturalnych peregrynacji.

Wasz Bywalec

Muzeum Narodowe we Wrocławiu obchodzi w tym roku 75-lecie istnienia

ZAPISKI EMERYTA

EKSPERYMENT SPOŁECZNY, CZYLI JAK SIĘ BAWIĄ MISIE

Niezmierzalnym powodzeniem cieszą się krótkie filmiki w sieci pokazujące baraszkowanie małych kotków, misiów lub innych zwierzątek maluchów. Tarzają się, biegają, czasem biją małymi miękkimi łapkami. Te zabawy połączone z dotykiem się, szturchaniem są niezbędne dla ich rozwoju nie tylko społecznego ale i fizycznego. Okazuje się, że dotyczy to nie tylko „pluszaków”, ale i dzieci.

Covid spowodował, że w niektórych krajach miliony dzieci zostały zamknięte w domach bez możliwości zabawy w grupach, biegania po placach zabaw, podwórkach, rywalizowania w grach zespołowych. Nauczanie przeniosło się przed ekrany monitorów najczęściej bez

kontroli rodziców. Jest zatem grupa dzieci na całym świecie w różnym wieku – przyszłych dorosłych – która przez około dwa lata była poddana ogromnemu eksperymentowi. Nie było czegoś podobnego w dziejach świata.

Ciekawe czy za 10–15 lat będzie mniej lub więcej mądrych naukowców, czy epidemia covidowa odbije się na jakości życia politycznego i społecznego. A może nasz gatunek jest tak plastyczny, że będzie „po staremu”. W takim razie po co te szkoły? Po co te tysiące boisk i świetlic? Może wystarczy internet, ekran i gry komputerowe?

Ciekawe...

dr Józef emeryta

SILVA RERUM MEDICARUM VETERUM

*Opieka lekarska we Lwowie: Że jej nie brak, dowodzą cyfry, według których jest we Lwowie 128 dyplomowanych lekarzy. Z tych prawie połowa (58) zajmuje posady bądź rządowe bądź krajowe i gminne, bądź wreszcie prywatne a reszta jest bez posad a więc ograniczona na prywatną praktykę. Chirurgią zajmuje się 26, okulistyka 7, położnictwem 7, dentystryką 3 i weterynaryą 3. Prócz nich znajduje się jeszcze 2 magistrów chirurgii i położnictwa i 25 patronów chirurgii. Razem tedy jest we Lwowie 153 lekarzy chirurgów, czyli jeden lekarz względnie chirurg wypada na 850 mieszkańców.

„Przewodnik Hygieniczny” 1891, III, 300

Dezorganizały uniwersytetu w Moskwie wskutek represji rządowych przybrała obecnie wielkie rozmiary. Najlepsze siły uniwersytetu opuszczają dobrowolnie lub zmuszone katedry i posady. Z wybitnych sił opuścili uniwersytet: profesor medycyny sądowej M i n a k o w, neurolog R o t h, psychiatra S e r b s k i, chirurg A l e k s i n s k y, patolog V o i g t, terapeuta S c h e r o w i n s k y, i t p. Także niemal połowa docentów i asystentów zgłosiła ustąpienie.

„Nowiny Lwowskie”, 1911, XXIII, 317

W ostatnim zeszycie Archiwum Virchowa dr. SGEUBE donosi o odkryciu dzieła pisanego w języku starojapońskim na 808 lat przed Chr., z którego się okazuje, że wszystkie objawy syfilisu były lekarzom ówczesnym znane równie jak związek zachodzący pomiędzy szankrem, dymnicami, wysypkami, objawami trzeciorzędnymi.

„Medycyna” 1883, XI, 271

Czy kobieta z wadą serca może wychodzić za mąż? Na pytanie odpowiada Jaschke w Monachijsk. tyg. lek. (No. 47) w następujący sposób: doświadczenie lekarskie uczy, że kobiety ze skompensowanymi wadami serca znoszą znakomicie porody a nawet nie brak takich, którzy twierdzą że jest to rodzaj treningu dla serca. Natomiast bezwarunkowo nie powinno się dozwalać na małżeństwo kobiecie

z wadami w mięśniu sercowym. Podobnie zmiany serca przy wolu i chorobie Basedowa każą poważnie rokować przy porodach. Także przy hysterycznej nerwicy serca lepiej odradzać małżeństwo.

„Nowiny Lekarskie”, 1911, XXIII, 189

– Rola lekarzy sanitarnych nie zawsze jest miłą. Oto w Odessie jeden z nich dr. MORGULIS który wykrył w domu p. Aglickiego straszny nieporządek, otrzymał list zawierający zdanie iż „wychodki w domu p. Aglickiego są czystsze od sumienia pana d-ra MORGULISA”. Sąd kryminalny orzecze o postępkach pana Aglickiego.

„Medycyna” 1883, XI, 47

O lekarzach amerykańskich. Dr. T h u m s e r lekarz praktyczny St. Louis w Ameryce północnej stwierdza przedewszystkiem, że liczba lekarzy w Ameryce jest wystarczającą. Dzieli się oni na męską i żeńską, kształcących się w osobnych uniwersytetach. Do studyowania medycyny przypuszcza się każdego, kto poddaje się przepisanej egzaminowi wstępnemu. Nauka medycyny obejmuje 3, a w niektórych szkołach 4 lata. Szczególnie uwzględnia się w planie naukowym wykształcenie praktyczne. Po złożeniu egzaminów przysługuje młodemu lekarzowi prawo wykonywania praktyki w tem tylko państwie, w którego wszechnicy uzyskał stopień doktora. Żeńscy lekarze mają ten sam plan naukowy a kształcą lekarze nauczycielki. Liczba ich w Stanach Zjednoczonych wynosi 2000. Życie koleżeńskie jest dobrem, zmysł dla stowarzyszeń bardzo rozwinięty. Stosunki pieniężne względnie korzystniejsze niż w Europie. Lekarze promowani w Europie, potrzebują celem uzyskania prawa praktyki poświadczenia, wystawionego przez władzę zdrowotną.

„Nowiny Lekarskie” 1895, VII, 423

excerpta selegit
Andrzej Kierzek

Litery z pól oznaczonych cyframi od 1 do 11 utworzą rozwiązanie (hasło medyczne).

Hasło prosimy przesłać do 15 września 2023 r. na adres pocztowy: Redakcja „Medium”, ul. Kazimierza Wielkiego 45, 50-077 Wrocław, lub e-mailowy: redakcja@dilnet.wroc.pl – z dopiskiem na kopercie lub w temacie wiadomości elektronicznej „Krzyżówka nr 9/2023”.

Nagrody książkowe za prawidłowo odgadnięte hasło otrzyma od nas trzech krzyżówkowiczów. (Wszystkich prosimy o podanie adresu do wysyłki). Rozwiązanie i nagrodzeni – w nr. 10/2023 „Medium”. Życzymy miłego łamania głowy!

PLASKODENNY STATEK WIOSEŁOWY		JAKOŚĆ WYGLĄD SKÓRY TWARZY		ZUCH	MODLITWA MUZYKMAN- SKA SZKOLENIE		PRZEDPOR- CIE	ROSEY MEZCZYŻNA, BUDZĄCY STRACH	SŁUŻY DO WYROBU ACETYLENU		PRZED NIEDZIELĄ		WYSTAWNE PRZYJĘCIE		BABIE JESIEŃ
BARDZO DŁUGI PASOŻYT PRZEWODU POKARMOWEGO													SKRZYŃKA		
ZNACZNE PRZYSPIE- SZENIE CZYN- NOŚCI SERCA			2								NIEMIECKI SAMOCHÓD PIERWIASTEK W ARSZENIKU				
	3			MAGDA... - PIOSENKARKA					GRZĄDKA KWIATOWA				4		
ZĘGRZYŃSKI ŻYDÓWKA W „FARAONIE” PRUSA				UDZIELANA PRZECZ RODZICÓW I PRZYJACIÓŁ					TKANINA NA SZATY JEDZIE W ŻÓŁTEJ KOSZULCE						
				KOLEGA SZPADZYSTY I FLORECISTY									WIEŚ Z PRZEJŚCIEM GRANICZNYM		
ROZBÓJNIK MORSKI		POTRAWA Z JAJ USMAŻO- NYCH W FOR- MIE PLACKA	PAŃSTWO W AMERYCE ŚRODKOWEJ	ŚPIEWAŁA PIOSENKE „ROZSTANIE Z MORZEM”	PEWNOŚĆ SIEBIE	PIERWIASTEK CHEMICZNY, SREBRZY- STOBIĄŁY METAL SZLACHTNY	ŁÓWI RYBY	MYŚL PRZEWODNIA CZŁOWIEK, KTOŚ	8				WARZYWO NA BARSZCZ	5	DUŻE RO- ŚLINOŻERNE ZWIERZĘ MORSKIE
MIEKKA, PUŚYSTA WEŁNA KOZ ANGORSKICH										WYŻŁOBIONY ŚLAD ZRO- BIONY CZYMŚ OSTRYM		JÓZEF... - DAWNY GENERAŁ			
10			FILIP BAJON						6		SUROWIEC DLA HUT CZEŚĆ MECZU TENISOWEGO				
PORA ROKU PROROK STAREGO TESTAMENTU				11		GODUNOW						MIASTO W POWIECIE GIŻYCKIM			
9	1		STATEK, ARKA						NEIL... - DAWNY PIO- SENKARZ A- MERYKAŃSKI			7			
PŁYNNA PRZYPRAWA DO POTRAW	SERIA AME- RYKAŃSKICH RAKIEŃ					MIARA ZAWARTOŚCI ZŁOTA W STOPACH						POZBAWIŁ ŻYCIA MARIE STUART			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Rozwiązanie krzyżówki z „Medium” 7-8/23: HETEROZYGOTA
Z grona Czytelników, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązania, nagrody otrzymują:
1. Alicja B. z Wrocławia, 2. Dawid F. z Kielczowa, 3. Łukasz K. z Wrocławia
Gratulujemy! Nagrody prześlemy pocztą.

RESTAURACJA GOLDEN RECORDS CLUB

KAZIMIERZA WIELKIEGO 43, WROCŁAW

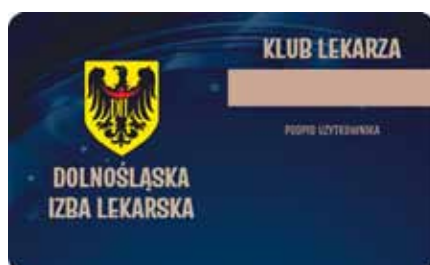
REZERWACJE

57 37 41 400

biuro@goldenrecordsclub.pl

**IMPREZY FIRMOWE I RODZINNE
PRZYJĘCIA DOKTORSKIE
URODZINY**

dla lekarzy zniżka 10%

Andrzej Bialek - unity i ich wyposażenie - 601 41 51 51
 Marcin Bialek - autoklawy i mikrosilniki - 601 05 88 19
 Krzysztof Pałczyński - radiobrazowanie - 605 05 68 07
 Rafał Flelichaty - serwis - 608 84 77 25

Wyposażenie asysty:

- dmuchawka trzyfunkcyjna
- mały ssak
- duży ssak
- płaskarka

Wyposażenie lekarza:

- dmuchawka trzyfunkcyjna + 10 szt. dysz
- mikrosilnik bezszczotkowy ELEC z podświetleniem
- + 3 szt. kątnic AKOS X95L z podświetleniem
- 3 szt. turbin AKOS z podświetleniem na szybkozłączkę typu KaVo lub NSK
- trzyfunkcyjna lampa polimeryzacyjna DB 686 1b+ z zapasowym światłowodem
- skaler Woodpecker UDS N3 z podświetleniem, funkcją endodoncji z 6 grotami w podstawie

marina
DentaFlex

Końcówki AKOS z czterodrożnym sprayerem Turbiny z główką Standard i Torque

